

EU.

rahoitusopas

Toimittajat: Sonja Hyötylä, Jussi Kanner ja Nora Forsbacka

Käännös: Ruth Jakobson

Ulkoasu ja taitto: Indicio Oy

Paino: Tuokinprint, 2017

Tämä julkaisu pohjautuu kehitysyhteistyöjärjestöjen eurooppalaisen kattojärjestön CONCORDin kolmelle julkaisulle: *Guide to EuropeAid funding instruments 2014–2020*, *EU funding delivery mechanisms* ja *Guidance note on application forms*.

Sisällys

LUKIJALLE 5

EU:N KEHITYSYHTEISTYÖ 6

Kansalaisyhteiskunnan merkitys Euroopan unionin ulkosuhteissa 6

Euroopan unionin edustustot 6

Miten EU rahoittaa kansalaisjärjestöjä? 7

EU:n ohjelmakausi 8

Rahoitusmahdollisuuksien seuraaminen 10

RAHOITUSVÄLINEET 11

Temaattiset rahoitusvälineet 12

Kansalaisjärjestöjä ja paikallisviranomaisia koskeva temaattinen ohjelma (*Civil Society Organisations and Local Authorities Thematic Programme, CSO-LA*) 12

Globaaleja julkishyödykkeitä ja haasteita koskeva temaattinen ohjelma (*Global Public Goods and Challenges Thematic Programme, GPGC*) 15

Demokratian ja ihmisoikeuksien maailmanlaajuisia edistämistä koskeva rahoitusväline (*European Instrument for Democracy and Human Rights, EIDHR*) 18

Vakautta ja rauhaa edistävä väline (*Instrument contributing to Stability and Peace, IcSP*) 20

Maantieteelliset rahoitusvälineet 22

Kehitysyhteistyön rahoitusväline (*Development Cooperation Instrument, DCI*) 22

Yleisafrikkalainen ohjelma (*Pan-African Programme*) 25

Euroopan kehityssrahasto, EKR (*European Development Fund, EDF*) 26

Euroopan naapuruusväline (*European Neighbourhood Instrument, ENI*) 28

Liittymistä valmisteleva tukiväline (*Instrument for Pre-Accession, IPA*) 30

Mistä välineestä voin hakea rahoitusta? 32

Muita EU:n rahoitusmahdollisuuksia kansalaisjärjestöille 33

RAHOITUSMEKANISMIT 34

Suorat avustukset 35

Erityisrahastot 36

Puitekumppanuussopimus
(*Framework Partnership Agreement, FPA*) 37

Avustusten siirtäminen edelleen 39

Jatkoavustukset 41

Korvamerkityt määrärahat
(*Ring-fencing*) 42

Toiminta-avustukset 42

Rahoituslähteiden yhdistäminen
(*Blending*) 44

RAHOITUKSEN HAKEMINEN 46

10 vinkkiä hyvään hakemukseen 46

Konseptipaperi (*Concept note*) 47

Varsinainen hakulomake
(*Full application form*) 53

Hakemuksen arviointiperusteet
(*Assessment criteria*) 66

Loogisen viitekehyksen lähestymistapa
(*Logical Framework Approach, LFA*) 70

Budjetti 75

Myönteinen rahoituspäätös ja sopimus 80

Raportointi 80

Omarahoitusosuus ja
ulkoministeriön tuki 81

Lyhenteet 82

EUROOPAN UNIONIN ANTAMA VIRALLINEN KEHITYSAPU VUONNA 2015

- Saharan eteläpuolinen Afrikka 10,7 miljardia dollaria
- Aasia 6,3 miljardia dollaria
- Lähi-Itä ja Pohjois-Afrikka 4,4 miljardia dollaria
- Latinalainen Amerikka ja Karibia 1,9 miljardia dollaria
- Eurooppa 1,8 miljardia dollaria

LÄHDE: EUROOPAN KOMISSIO (EU AID EXPLORER)

Lukijalle

Euroopan unioni on maailman suurin kehitysyhteistyön rahoittaja. Unioni ja sen jäsenmaat rahoittavat yhteensä yli puolet maailman kehitysyhteistyöstä.

EU:n kehityspolitiikan päätavoitteeksi on Lissabonin sopimuksessa määritelty maailmanlaajuisen köyhyyden vähentäminen. Lisäksi EU puolustaa kehitysyhteistyöllään ihmisoikeuksia ja demokratiaa, edistää sukupuolten tasa-arvoa ja vastaa ympäristö- ja ilmastohaasteisiin.

EU:n kehitysyhteistyön rahoitus tulee kahdesta lähteestä: EU:n budjetista ja Euroopan kehitysrahastosta (EKR). Budjetin kehitysyhteistyön rahoitusvälineestä rahoitetaan Aasian, Latinalaisen Amerikan ja Välimeren alueiden kehitysyhteistyö, elintarvike- ja humanitaarinen apu sekä temaattisia ohjelmia. EKR taas rahoittaa kehitysyhteistyötä Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren alueiden kanssa.

Suomalaiset järjestöt voivat toimeenpanna EU:n kehitysyhteistyötä EU:n rahoittamien hankkeiden kautta.

Tämä opas sisältää perustiedot niistä komission hallinnoimista rahoituslinjoista, jotka soveltuvat järjestöille. Opas esittelee myös kansalaisjärjestöjen kannalta relevantit EU:n kehitysyhteistyön rahoitusmekanismit. Lisäksi opas kertoo, miten EU-rahoitusta haetaan ja minkälaisia asioita hakemuksessa kannattaa huomioida.

EU-rahoitusopas pohjautuu eurooppalaisten kehitysyhteistyöjärjestöjen kattojärjestön CONCORDin kolmelle julkaisulle. Rahoitusvälineitä koskevan luvun tekstit pohjautuvat *Guide to EuropeAid funding instruments 2014–2020* -julkaisun teksteille. Rahoitusmekanismeja koskeva luku pohjautuu *EU funding delivery mechanisms* -oppaalle. Rahoituksen hakemista koskevassa luvussa on puolestaan hyödynnetty *Guidance note on application forms* -julkaisua.

EU JA SEN JÄSENMAAT

rahoittivat vuonna 2016 kehitysyhteistyötä yhteensä:

15,6

mrd €

EU-INSTITUUTIT

75,5

mrd €

EU JA JÄSENMAAT

EU:n kehitysyhteistyö

KANSALAISYHTEISKUNNAN MERKITYS EUROOPAN UNIONIN ULKOSUHTEISSA

EU:n kehityspoliittisessa konsensuksessa vuodelta 2017 tunnistetaan kansalaisjärjestöjen merkitys kehitykselle. Kansalaisjärjestöt edistävät demokratiaa sekä puolustavat ihmisoikeuksia, oikeusvaltiota ja sosiaalista oikeudenmukaisuutta. Ne tekevät vaikuttamistyötä ja kehitysviestintää, toimeenpanevat kehitysyhteistyötä, toimivat muutosagentteina sekä valvovat yhteiskunnan muita toimijoita ja vaativat heitä vastuuseen. Unioni ja sen jäsenmaat sitoutuvat edistämään kansalaisyhteiskunnan toimintamahdollisuuksia.

EU:n kansalaisyhteiskuntalinjaus on muotoiltu tarkemmin Euroopan komission tiedonannossa *Demokratian ja kestävän kehityksen juuret: EU:n suhtautuminen kansalaisyhteiskuntaan ulkosuhteissa* vuodelta 2012. Siinä todetaan, että vaikutusvaltainen kansalaisyhteiskunta on keskeinen tekijä kaikissa demokraattisissa järjestelmissä ja tosiasiaassa vahvuus jo itsessään. Se myötävaikuttaa politiikkojen tehostamiseen, tasapuoliseen ja kestäväan kehitykseen, osallistavaan kasvuun ja osallistavaan demokratiaan edustamalla ja tukemalla moniarvoisuutta, tuomalla esiin kansalaisten huolenaiheita sekä tuomalla julki heidän vaatimuksensa avoimesta ja vastuuvälillisestä hallinnosta.

EUROOPAN UNIONIN EDUSTUSTOT

Euroopan unionin kolmansissa maissa ja kansainvälisissä järjestöissä olevien delegaatioiden eli edustustojen merkitys on kasvussa. Euroopan ulkosuhdehallinnon (European External Action Service, EEAS) toiminnan tehostamiseksi EU:n edustustoille on siirretty tehtäviä, jotka aiemmin hoidettiin Brysselistä käsin. Nykyään edustustot toimivat EU:n suurlähetystöinä, joilla on täydet valtuudet edustaa unionin linjauksia, ja ne tekevät kumppanimaissa tiivistä yhteistyötä jäsenvaltioiden suurlähetystöjen kanssa. Yhä useammin kehitysavun hallinnoinnista vastaavat EU:n edustustot ja jäsenvaltiot yhdessä komission kansainvälisen yhteistyön ja kehitysasioiden pääosasto DEVCON, humanitaarisen avun pääosasto ECHON ja naapuruuspolitiikan ja laajentumisneuvottelujen pääosasto NEARin sekä muiden sidosryhmien, kuten kansalaisyhteiskunnan, kanssa.

EU:n kanssa yhteistyöhön pyrkivien kansalaisjärjestöjen kannalta kehitysyhteistyön hallinnon hajauttaminen edustustoihin merkitsee käytännössä sitä, että EU:n edustustot ovat nyt niiden tärkein yhteystaho. Järjestöjen onkin hyödyllistä luoda suhteet niiden maiden EU:n edustustoihin, joissa ne toimivat. Tämä helpottaa maakohtaisten rahoitusmahdollisuuksien ja EU:n rahoituspolitiikan seuraamista.

EU:n edustustot järjestävät myös kansalaisyhteiskunnan toimijoita varten monenlaisia kuulemistilaisuuksia, joiden aiheina ovat esimerkiksi kansalaisyhteiskunnan tila kyseisessä maassa, temaattisten ohjelmien monivuotinen ohjelmasuunnittelu, kansalaisyhteiskunnalle kohdistettu temaattinen ohjelma (Civil Society Organisations and Local Authorities thematic programme, CSO-LA) sekä demokratian ja ihmisoikeuksien maailmanlaajuisista edistämistä koskeva rahoitusväline (European Instrument for Democracy and Human Rights, EIDHR), maakohtainen ohjelmasuunnittelu ja ihmisoikeusstrategia sekä sukupuolten tasa-arvon edistämistä koskevan EU:n toimintasuunnitelman (Gender Action Plan, GAP) täytäntöönpano.

Yksi EU:n edustustojen kansalaisjärjestöille järjestämistä kuulemisista koski maa-kohtaisten suuntaviivojen (*roadmaps*) laatimista EU:n suhteille kansalaisyhteiskunnan kanssa vuosina 2014–2015. Niihin kaikkiin sisältyy yhteinen toimintasuunnitelma EU:n edustustoille ja jäsenvaltioille. Suuntaviivojen tarkoituksena on luoda EU:lle ja sen jäsenmaille yhteinen kuva kansalaisyhteiskunnan tilasta kumppanimaissa ja kartoittaa, mitä EU voisi tehdä sen puolustamiseksi.

MITEN EU RAHOITAA KANSALAIJÄRJESTÖJÄ?

EU:n pääasiallinen rahoitusmekanismi kansalaisjärjestöjen tukemisessa on hankeavustukset (*action grants*), joita myönnetään avoimien rahoitushakujen (*calls for proposals*) perusteella. Unioni on viime aikoina strategisista ja käytännön syistä monipuolistanut rahoituskeinovalikoimaansa voidakseen tavoittaa mahdollisimman laajan kirjon kansalaisyhteiskunnan toimijoita, myös ruohonjuuritason järjestöjä ja paikallistason kansalaisjärjestöjä.

Avustusten myöntämisprosessin tehostaminen on EU:n toimielinten, jäsenvaltioiden ja kansalaisjärjestöjen yhteisen edun mukaista. Monet EU-rahoitusta hakevat kansalaisjärjestöt toivovat kevyempää byrokratiaa, yksinkertaisempia sääntöjä ja lyhyempää odotusta hakuajankohdasta sopimuksen allekirjoittamiseen ja avustuksen maksuun. Komission ja kansalaisjärjestöjen ja paikallisviranomaisten niin kutsutussa jäsennellyssä vuoropuhelussa (*structured dialogue*), eli komission aloitteesta järjestetyssä kaksivuotisessa prosessissa strategisen kumppanuuden vahvistamiseksi, kansalaisjärjestöt korostivat myös pitävänsä tärkeinä reiluja ja avoimia menettelyjä, jotka tarjoavat rahoitusmahdollisuuksia hyvin monenlaisille kansalaisyhteiskunnan toimijoille rahoituskeinojen sopivan yhdistelyn avulla.

EU:n tehdessä muutoksia kansalaisjärjestöjen rahoittamista koskeviin käytäntöihinsä on tavallista, että osa järjestöistä hyötyy uusista säännöistä, kun taas osa voi menettää rahoitusmahdollisuuksia. Jotkin uusista rahoituksen täytäntöönpanomekanismeista näyttäisivät soveltuvan paremmin suurille järjestöille, joilla on edellytykset muodostaa usean toimijan kumppanuushankkeita. Komissio on luonut myös mekanismeja, joiden tarkoituksena on lisätä ruohonjuuritason järjestöjen rahoitusmahdollisuuksia EU:n kumppanimaissa.

Uusien rahoitusmekanismien vaikutus erityyppisten järjestöjen tilanteeseen riippuu myös siitä, miten EU:n edustustot tulkitsevat uusia sääntöjä ja ohjeita. Selkeiden, ymmärrettävien ja ajantasaisten tietojen kokoaminen kaikkia toimijoita varten, sekä huolehtimi-

nen siitä, että kaikki EU:n 140 edustustoa eri puolilla maailmaa käyttävät rahoituksen täytäntöönpanomekanismeja yhtenäisesti ja tarkoituksenmukaisesti, edellyttää jatkuvaa vuoropuhelua niin sisäisten kuin ulkoisten sidosryhmien kanssa.

EU:N OHJELMAKAUSI

Miten EU:n kehitysyhteistyörahoituksen painopisteet määräytyvät? Ja kuka rahoituksesta päättää? Varojen jakamista sääntelee yksi perustavanlaatuinen päätös. Se tehdään koko EU:n osalta seitsemäksi vuodeksi kerrallaan vahvistettavassa monivuotisessa rahoituskehyksessä (Multiannual Financial Framework, MFF), jossa lyödään lukkoon käytettävät budjettikohdat ja kustannusten enimmäismäärät kussakin niistä.

Kehitysyhteistyön budjettikohdat muodostavat eri rahoitusvälineitä, joita kuvaillaan yksityiskohtaisesti jäljempänä. Jokaisella rahoitusvälineellä on oma oikeusperustansa eli Euroopan parlamentin ja Euroopan unionin neuvoston antama asetus. Oikeusperustassa vahvistetaan, mitkä maat, alueet, temaattiset ohjelmat tai muut erikoisohjelmat saavat kehitysyhteistyörahoitusta kyseisen välineen perusteella ja mitä sääntöjä noudatetaan.

Euroopan komissio laatii yhdessä Euroopan ulkosuhdehallinnon (European External Action Service, EEAS) kanssa strategian kunkin maakohtaisen, alueellisen, temaattisen tai muun ohjelman toteutuksen ohjaamista varten rahoituskehyksen voimassaoloajaksi sekä suuntaa-antavan monivuotisen ohjelman (Multiannual Indicative Programme, MIP). MIP on joka ohjelmaa varten laadittava monivuotinen suunnitelma, jossa määritellään painopisteet, tavoitteet, odotetut tulokset, tulosindikaattorit sekä eri tavoitteisiin osoitetut suuntaa-antavat määrärahat. Monivuotisista suunnitelmista käytetään maantieteellisten ohjelmien yhteydessä nimityksiä maaohjelma (National Indicative Programme, NIP) ja alueohjelma (Regional Indicative Programme, RIP).

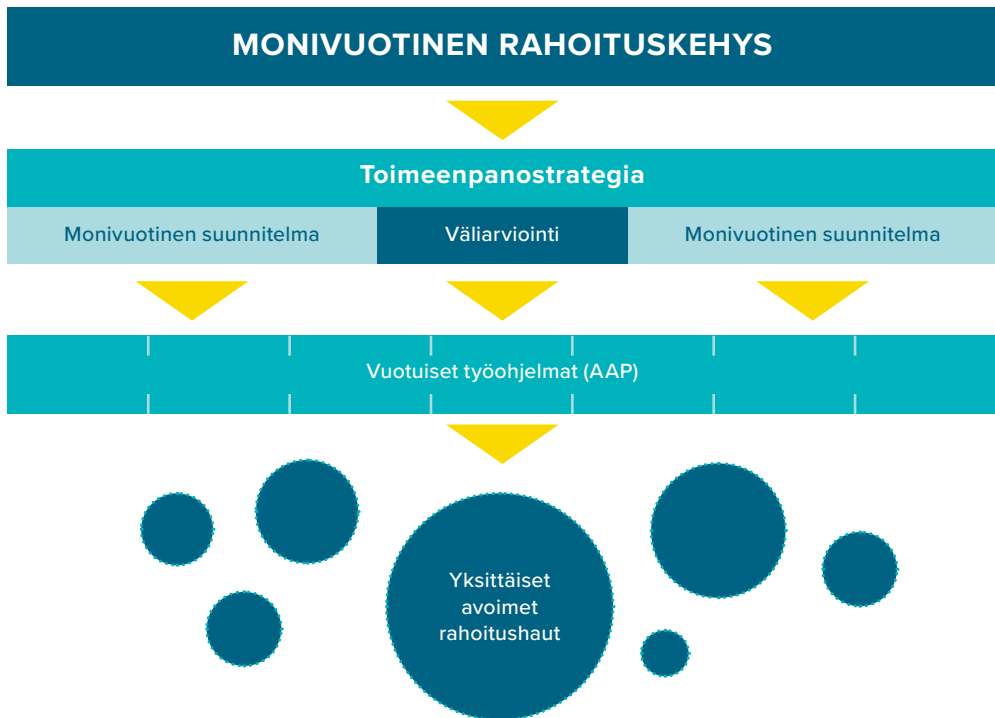
Euroopan komission ja EU:n edustustojen tehtävänä on huolehtia sidosryhmien, kuten kumppanimaiden, paikallisviranomaisten ja kansalaisyhteiskunnan kuulemisesta ja vuoropuhelun käymisestä niiden kanssa.

Suuntaa-antavasta monivuotisesta ohjelmasta tehdään rahoituskehyksen seitsenvuotiskauden puolivälissä väliarviointi, jonka perusteella hyväksytään tarkistettu MIP kauden kolmeksi viimeiseksi vuodeksi. Kun strategioita ja suuntaa-antavia monivuotisia ohjelmia laaditaan, Euroopan parlamentti ja jäsenmaat käyvät keskenään strategista vuoropuhelua Euroopan komission tekemistä esityksistä.

Jokaista rahoitusvälinettä varten on asetettu oma komiteansa, jossa ovat mukana EU:n jäsenvaltioiden edustajat. Rahoitusta koskevia päätöksiä tehdään juuri näissä komiteoissa. Kun strategiat ja suuntaa-antavat monivuotiset ohjelmat on hyväksytty, Euroopan komissio tekee esityksen vuotuisesta toimintaohjelmasta (Annual Action Programme, AAP) kutakin ohjelmaa varten. Vuotuiset toimintaohjelmat pohjautuvat kutakin rahoitusvälinettä hallinnoivan komitean päätöksiin.

Kunkin vuoden talousarviosta rahoitettavat toimet on määritelty vuotuisen toimintaohjelman liitteissä. Sen lisäksi vuotuisissa työohjelmissa (Annual Work Programme, AWP) kerrotaan tarkemmin avustuksista, joita on tarkoitus myöntää sinä vuonna. Kansalaisjärjestöjen osallistuminen voi tuoda lisätehoa EU:n ohjelmasuunnitteluun kaikissa vaiheissa. Maantieteellisten ohjelmien kohdalla on säädetty sidosryhmien kuulemisesta kunkin rahoitusvälineen perustamisasetuksessa.

Kansalaisjärjestöjen osallistuminen ohjelmasuunnitteluun on EU:n painopiste. Onkin tärkeää huolehtia kansalaisjärjestöjen systemaattisesta ja merkityksellisestä osallistumisesta niin maantieteellisten kuin temaattisten ohjelmien monivuotisiin rahoituskehyskehyksiin, suuntaa-antaviin monivuotisiin ohjelmiin (MIP), väliarviointeihin ja vuotuisiin toimintaohjelmiin (AAP). Myös avun myöntämiskeinojen monipuolistuminen on luonut tarpeen uusille toimille avoimuuden ja vuoropuhelun lisäämiseksi kansalaisjärjestöjen ja EU:n toimielinten välillä.

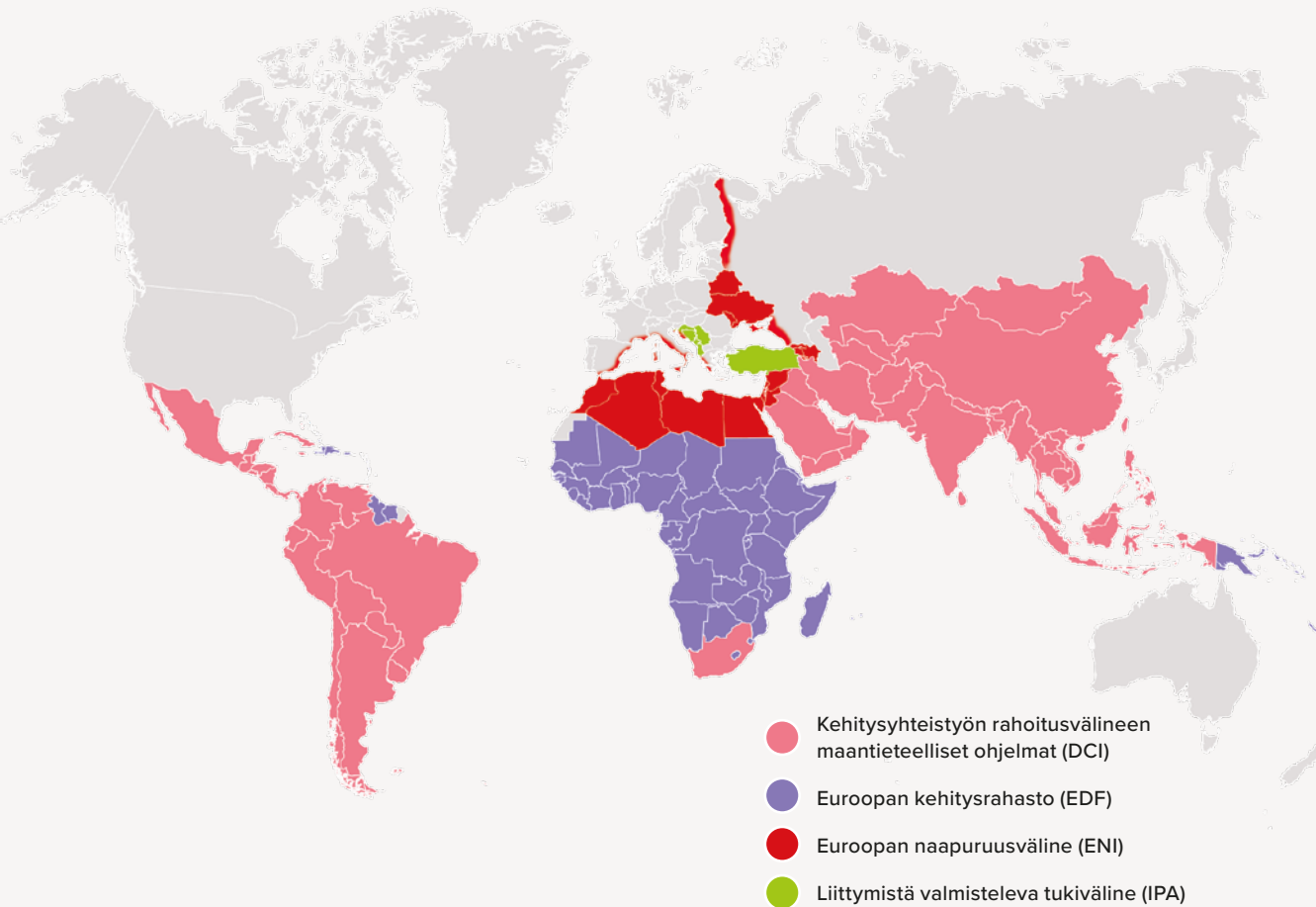

RAHOITUSMAHDOLLISUUKSIEN SEURAAMINEN

Kansalaisjärjestöille tarkoitetut rahoitusmahdollisuudet julkaistaan usein avoimina rahoitushakuina (*calls for proposals*). Niiden yhteydessä julkaistaan ohjeet (*guidelines*), jotka on laadittu joko EU:n edustustossa tai Euroopan komission päätoimipaikassa Brysselissä. Haut ovat julkisia ja aina saatavilla EuropeAid-verkkosivustolta.

Myös EU:n kehitysyhteistyöhön liittyvät tarjouspyynnöt (*calls for tenders*) löytyvät EuropeAid-verkkosivustolta. Maakohtaiset haut julkaistaan myös EU:n edustustojen omilla verkkosivustoilla. EuropeAid-verkkosivustolla julkaistaan lisäksi strategiat, suuntaa-antavat monivuotiset ohjelmat (MIP), vuotuiset toimintaohjelmat (AAP) ja vuotuiset työohjelmat (AWP). Vuotuiset toiminta- ja työohjelmat tarjoavat tietoa tulevista rahoitusmahdollisuuksista ja hakujen arvioituista julkaisuajankohdista.

Kehys välittää suomalaisille kehitysyhteistyöjärjestöille tietoa tärkeistä avautuvista rahoitushauista.

Rahoitusvälineet

EU:n kehitysyhteistyöbudjetti jakautuu eri rahoitusvälineisiin (*funding instruments*), jotka muodostavat oikeusperustan eri rahoitusohjelmien toteuttamiselle.

Osalla rahoitusvälineistä on maantieteellinen ja osalla temaattinen painotus. Jokainen väline jakautuu edelleen rahoitusohjelmiin, joista osa on maakohtaisia, osa aluekohtaisia ja osa temaattisia. Varsinkin kehitysyhteistyön rahoitusväline (Development Cooperation Instrument, DCI) käsittää sekä maantieteellisiä että temaattisia ohjelmia.

Euroopan kehitysrahasto tarjoaa kaikkein suurimman määrän EU-rahoitusta tietyille maantieteelliselle alueelle: Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren alueen maille eli AKT-maille. Euroopan kehitysrahasto on erillinen rahasto, jota hallinnoidaan EU:n yleisen talousarvion ulkopuolella. Jäsenvaltiot rahoittavat sitä sovituin vapaaehtoisin rahoitusosuuksin.

Tässä julkaisussa tarkastellaan neljää maantieteellistä rahoitusvälinettä, kahta temaattista rahoitusvälinettä sekä kahta kehitysyhteistyön rahoitusvälineeseen kuuluvaa temaattista ohjelmaa. Suurimman osan EU:n kehitysyhteistyöbudjetista toteuttavat kumppanimaat. Kansalaisjärjestöjen asema poliittisessa vuoropuhelussa ja avustusohjelmien toteuttamisessa vaihtelee rahoitusvälineittäin ja -ohjelmittain.

TEMAATTISET RAHOITUSVÄLINEET

Kansalaisjärjestöjä ja paikallisviranomaisia koskeva temaattinen ohjelma (Civil Society Organisations and Local Authorities Thematic Programme, CSO-LA)

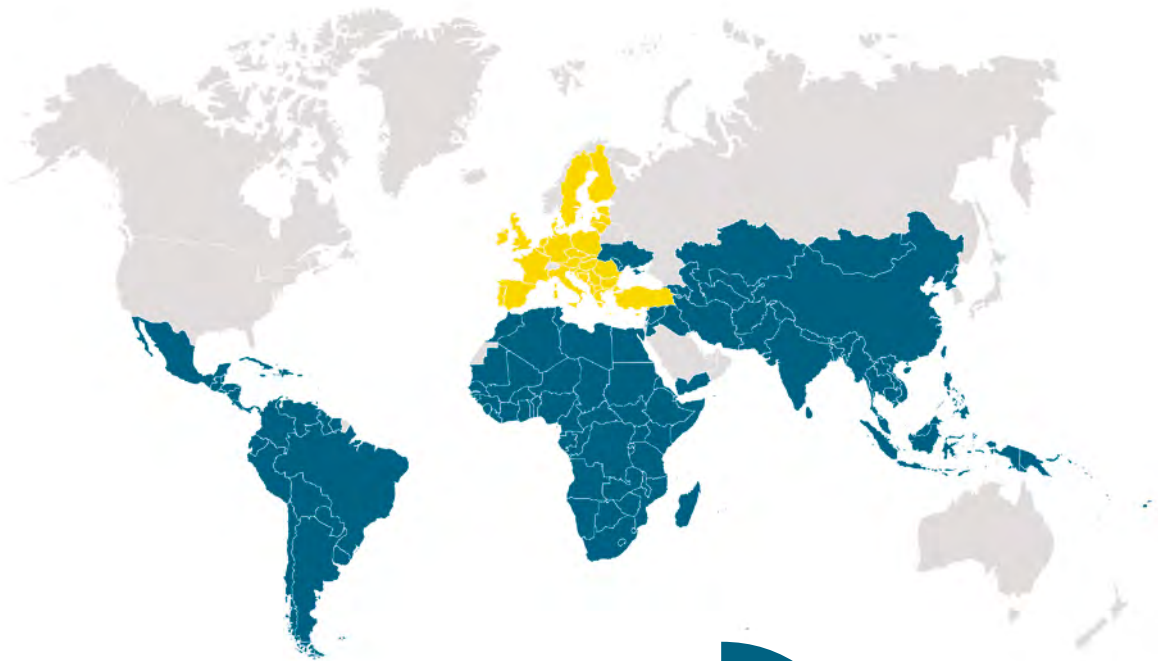
- Määrärahat 2014-2020: noin 1,9 miljardia euroa
- Temaattiset painopisteet: Kansalaisjärjestöjen ja paikallisviranomaisten tukeminen, globaalikasvatus ja tietoisuuden lisääminen EU:ssa
- Yleisimmät rahoitusmekanismit: ensisijaisesti rahoitushaut, myös suorat avustukset ja puitekumppanuussopimukset

Tuki kansalaisjärjestöjen ja paikallisviranomaisten tukemiseen kumppanimaissa

Gloaalikasvatus ja kehitysviestintä EU-maissa

Maatason tuki 65–75 %

Alueellinen ja globaali tuki 5–10 %

Tuki globaalikasvatukseen ja tietoisuuden lisäämiseen EU:ssa 10–15 %

Tavoitteet ja soveltamisala

Kehitysyhteistyön rahoitusvälineen alle kuuluvan CSO-LA-ohjelman tavoitteena on vahvistaa kansalaisjärjestöjen ja paikallisviranomaisten asemaa kumppanimaisissa, parantaa hallintoa ja lisätä osallistavaa päätöksentekoa, minkä myötä kansalaiset pystyvät paremmin tuomaan esille mielipiteensä ja vaatimuksensa.

Kahdelle erityyppiselle toimijaryhmälle kohdennetusta ohjelmasta tuetaan erilaisten toimijoiden yhteistyöhön perustuvia lähestymistapoja ja osallistavia kehityskumppanuuksia päämääränä köyhyiden poistaminen ja kestävä kehitys.

Lisäksi ohjelmalla tuetaan globaalikasvatusta ja tietoisuuden lisäämistä eli pyritään lisäämään Euroopan kansalaisten tietoutta ja kriittistä ajattelua monitahoisista kehityskysymyksistä ja globaalista keskinäisriippuvuudesta. Samalla pyritään tukemaan kansalaisten aktiivista osallistumistaan maailmanlaajuisiin pyrkimyksiin poistaa köyhyys ja edistää oikeudenmukaisuutta, ihmisoikeuksia, demokratiaa, yhteiskuntavastuuta, sukupuolten tasa-arvoa sekä kestävää kehitystä.

CSO-LA-ohjelmasta myönnetään tukea kansalaisjärjestöille ja paikallisviranomaisille seuraavien kolmen painopistealueen mukaisesti:

- Maakohtaisin toimin edistetään kansalaisjärjestöjen ja paikallisviranomaisten osallistumista maansa hallintoon ja kehitysprosesseihin.
- Vahvistetaan alueellisia ja maailmanlaajuisia kansalaisjärjestöjen verkostoja ja paikallisviranomaisten liittoja.
- Kehitetään ja tuetaan koulutusta ja kasvatusta koskevia aloitteita, edistetään kansalaisten tietoutta kehityskysymyksistä ja heidän aktivoitumistaan niissä.

Maantieteellinen kattavuus

Ohjelma kattaa kaikki OECD:n kehitysapukomitean (Development Aid Committee, DAC) laatimassa, viralliseen kehitysapuun (Official Development Assistance, ODA) oikeutettujen maiden luettelossa olevat maat, lukuun ottamatta liittymistä valmistelevan tukivälineen (Instrument for Pre-Accession, IPA) piiriin kuuluvia maita, mutta mukaan lukien EU:n merentakaiset maat ja alueet. Globaalikasvatusta ja kehitysviestintää koskevien toimien piiriin kuuluvat myös EU-jäsenmaat ja IPA-maat. Kehitysyhteistyön rahoitusvälineeseen kuuluvista maantieteellisistä ohjelmista asteittain pois suljetut maat voivat yhä hakea tukea tästä ohjelmasta.

Budjetti ja määrärahat

Ohjelman määrärahat kaudeksi 2014–2020 ovat 1,907 miljardia euroa.

Ohjelman pääpaino on maakohtaisissa toimissa (65–75 prosenttia saatavilla olevasta rahoituksesta).

Saatavilla olevasta rahoituksesta osoitetaan 10–15 prosenttia globaalikasvatukseen ja kehitysviestintään (Development Education and Awareness Raising, DEAR) Euroopassa.

Kansalaisjärjestöjen ja paikallisviranomaisten alueellisille ja maailmanlaajuisille verkostoille varatun tuen osuus budjetista on 5–10 prosenttia.

Tukimuodot

Ohjelman täytäntöönpanossa yhdistellään eri tukimuotoja. Ensisijaisena keinona ovat avoimet rahoitushaut, mutta edustustot tai Euroopan komissio voivat poikkeuksellisesti myöntää rahoitusta myös suoraan. Maakohtaisten hakujen julkaisemisesta vastaavat EU:n edustustot.

Lisäksi käytössä on puitekumppanuussopimuksia (Framework Partnership Agreement, FPA) sellaisia tavoitteita ja toimia varten, joissa on kyse EU:n ja sen kumppaneina mahdollisesti toimivien kansalaisjärjestöverkostojen ja paikallisviranomaisten liittojen yhteisistä eduista.

Kansalaisjärjestöjen asema ja rahoituksen hakeminen

CSO-LA-ohjelman merkitys on keskeinen pantaessa täytäntöön maakohtaisia suuntaviivoja, jotka koskevat EU:n suhteita kansalaisjärjestöihin kumppanimaissa. Suuntaviivat (*roadmaps*) ovat EU:n edustoissa keino vahvistaa unionin ja sen jäsenvaltioiden strategista yhteistyötä ja jäsennehtyä vuoropuhelua kansalaisjärjestöjen kanssa kumppanimaissa. Euroopan komissio on vakuuttanut olevansa täysin sitoutunut jatkamaan vuoropuhelua kansalaisjärjestöjen kanssa kyseisiin suuntaviivoihin liittyvässä prosessissa.

Ohjelmaa panevat täytäntöön pääasiassa kansalaisjärjestöt ja paikallisviranomaiset, mutta myös muiden toimijoiden on mahdollista toteuttaa toimia ohjelman puitteissa. EU pyrkii painottamaan kehitysyhteistyössään vähiten kehittyneitä maita ja alhaisen tulotason maita, minkä vuoksi palveluntarjontaa ei tueta enää keskitulon maihin kohdistettavissa hauissa. Suurempi osuus kokonaisbudjetista kanavoidaan maakohtaisten hakujen kautta ja pienempi määrä maailmanlaajusten temaattisten hakujen kautta.

Monivuotisessa ohjelasuunnittelussa pyritään ohjaamaan suurempi osuus varoista paikallistason kansalaisjärjestöille kussakin maassa. Uusia tukimuotoja pyritään kehittämään rahoituksen saattamiseksi yhä helpommin myös ruohonjuuritason järjestöjen ulottuville. Kansainväliset kansalaisjärjestöt toimivat ohjelmassa kumppaneina tilanteissa, joissa niiden osallistuminen tuottaa lisäarvoa ja perustuu paikalliseen tarpeeseen.

Ohjelmassa painotetaan yhteistyötä erilaisten sidosryhmien kanssa ja kannustetaan hakemaan synergioita myös kansalaisjärjestöjen ja paikallisviranomaisten välisistä kumppanuuksista.

Gloaalikasvatus ja tietoisuuden lisääminen (Development Education and Awareness Raising, DEAR)

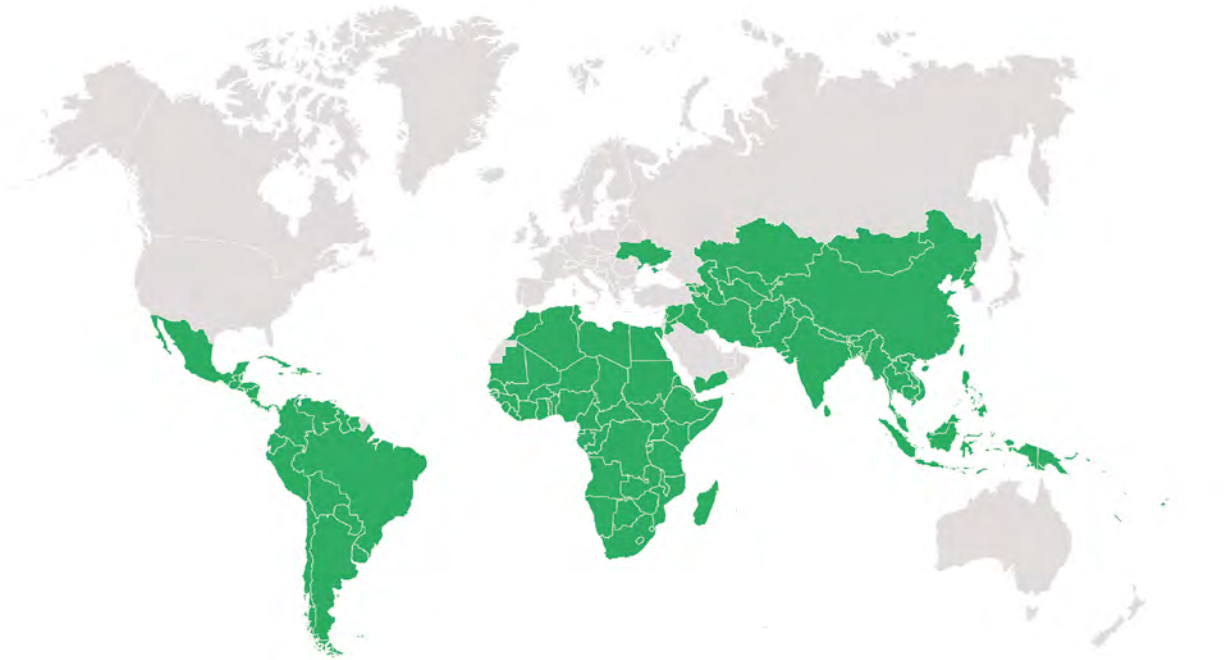
CSO-LA-ohjelman alle kuuluu myös huomattavan kokoinen alaohjelma globaalikasvatuksen ja tietoisuuden lisäämiseksi Euroopassa. Alaohjelma kulkee nimellä *Development Education and Awareness Raising (DEAR)*, ja sen tarkoituksena on tuottaa eurooppalaista lisäarvoa ja täydentävyyttä EU-jäsenmaissa harjoitettavaan globaalikasvatukseen ja kehitysviestintään. Tämä tarkoittaa, että rahoitettavat hankkeet ovat suhteellisen isoja ja niitä toteuttavat konsortiot useammassa EU-jäsenmaassa.

DEAR-hakuja avataan yleensä kahden vuoden välein. Haussa tuetaan suuria, useissa EU-jäsenmaissa samaan aikaan toteutettavia hankkeita. Niissä on yleensä vaihtuva temaattinen painotus (esimerkiksi sukupuoli, tasa-arvo, ilmastonmuutos tai muuttoliike). Tukea jaetaan yleensä sekä vaikuttamistyöhön että globaalikasvatukseen.

Globaaleja julkishyödykkeitä ja haasteita koskeva temaattinen ohjelma *(Global Public Goods and Challenges Thematic Programme, GPGC)*

- Määrärahat 2014–2020: noin 5 miljardia euroa
- Temaattiset painopisteet: Ympäristö ja ilmastonmuutos, ruokaturva ja kestävä maatalous, inhimillinen kehitys, kestävä energia sekä muuttoliike- ja turvapaikka-asiat
- Yleisimmät rahoitusmekanismit: rahoitushaut, tarjouspyynnöt, erityisrahastot, suorat avustukset

- Ympäristö ja ilmastonmuutos **27 %**
- Ruoka- ja ravitsemusturva sekä kestävä maatalous **29 %**
- Inhimillinen kehitys **25 %**
- Kestävä energia **12 %**
- Muuttoliike- ja turvapaikka-asiat **7 %**

Vuonna 2014 käyttöön otettu kehitysyhteistyön rahoitusvälineen alle kuuluva julkishyödykkeitä ja haasteita koskeva ohjelma (GPGC) korvasi komission kansainvälisen yhteistyön ja kehitysasioiden pääosaston DEVCON aiempia temaattisia ohjelmia. GPGC-ohjelman budjetti on noin 5 miljardia euroa seitsemäksi vuodeksi. Ohjelman oikeusperustana on kehitysyhteistyön rahoitusväline.

Tavoitteet ja soveltamisala

Ohjelmalla tavoitellaan osallistavaa ja kestävää kasvua auttamalla kumppanimaita selviytymään maailmanlaajuisista haasteista. Rahoituksella tuetaan hankkeita, jotka vastaavat globaaleihin haasteisiin ja ovat oikeudenmukaisia, osallistavia ja kestäviä.

GPGC-ohjelma perustuu *julkishyödykkeen* käsitteeseen. Julkishyödyke tuo GPGC-ohjelman määrittelyn mukaan vahvasti universaaleja hyötyjä eri maille (kattaa enemmän kuin yhden maaryhmän), eri ihmisryhmille (hyödyttää useita, mieluiten kaikkia väestöryhmiä) ja eri sukupolville (tavoittaa sekä nykyiset että tulevat sukupolvet tai ainakin vastaa nykyisten sukupolvien tarpeisiin sulkematta pois tulevien sukupolvien kehitysmahdollisuuksia).

GPGC-ohjelmalla on viisi strategista avainalaa, ja sen täytäntöönpanoa ohjaa viisi näitä aloja koskevaa vuotuista toimintaohjelmaa.

Ympäristö ja ilmastonmuutos

Tämän strategisen alan tavoitteena on ympäristönsuojelun tehostaminen sekä ihmisten auttaminen ilmastonmuutoksen hillinnässä ja siihen sopeutumisessa kehitysyhteistyön puitteissa. Sillä tuetaan siirtymistä osallistavaan vihreään talouteen kehitysmaissa. Budjetti vuosille 2014–2020 on yhteensä 1 327,1 miljoonaa euroa.

Ruokaturva ja kestävä maatalous

Strategisen alan yleisenä tavoitteena on parantaa köyhimpien ja haavoittuvimpien ihmisten ruokaturvaa, auttaa poistamaan nykyisten ja tulevien sukupolvien köyhyyttä ja nälkää sekä puuttua tehokkaammin aliravitsemukseen ja siten vähentää lapsikuolleisuutta. Ohjelma painottaa pienviljelijöiden elintärkeää asemaa ruuan tuottajina paikallisille, alueellisille ja maailmanlaajuisille markkinoille. Edistettäviä asioita ovat tiiviimmät sidokset markkinoihin ja arvoketjuihin, tehokkaammat ja kestävät maatalouskäytännöt, sadonkorjuun jälkeisen hävikin ja haaskauksen vähentäminen sekä maankäyttö- ja hallintoaikeuden turvaaminen. Budjetti vuosille 2014–2020 on yhteensä 1 425,4 miljoonaa euroa.

Inhimillinen kehitys

Tähän strategiseen alaan sisältyy useita temaattisia painopisteitä, kuten terveys, koulutus, sukupuolten tasa-arvo, naisten vaikutusvallan lisääminen, naisten ja tyttöjen oikeuksien suojeleminen, lasten hyvinvoinnin lisääminen, työllisyys, ihmisarvoinen työ, ammattitaito, sosiaalinen suojeleminen ja osallistaminen sekä kulttuuri. Budjetti vuosille 2014–2020 on yhteensä 1 228,8 miljoonaa euroa.

Kestävä energia

Kestävää energiaa koskevan alaohjelman tarkoituksena on tukea YK:n *Kestävää energiaa kaikille* -aloitteen kolmea tavoitetta: mahdollistaa kaikille uudenaikaiset ja kestävät ener-

giapalvelut, kaksinkertaistaa energiatehokkuuden kasvuvauhti ja kaksinkertaistaa uusiutuvien energialähteiden osuus koko maailman energialähteiden yhdistelmässä – kaikki tämä vuoteen 2030 mennessä. Alaohjelmasta tuetaan erityisesti köyhydessä elävien ihmisten mahdollisuutta käyttää kestävää energiaa niin kaupungeissa, haja-asutusalueilla kuin maaseudulla. Budjetti vuosille 2014–2020 on yhteensä 589,8 miljoonaa euroa.

Muuttoliike- ja turvapaikka-asiat

Ohjelmalla on kolme painopistettä: tehostaa muuttoliikkeen ja liikkuvuuden hallintaa sekä parantaa kaikkien muuttoliikkeisiin liittyvien osatekijöiden hallintaa, korostaa kasvavan alueellisen ja globaalin muuttoliikkeen myönteisiä vaikutuksia taloudelliseen, sosiaaliseen ja ympäristön kehitykseen ja lisätä yleistä tietoa muuttoliikkeen ja kehityksen välisestä yhteydestä. Budjetti vuosille 2014–2020 on yhteensä 344,1 miljoonaa euroa.

Budjetti ja määrärahat

GPGC-ohjelman määrärahat kaudeksi 2014–2020 ovat yhteensä 5 miljardia euroa.

Ohjelmasta noin 27 prosenttia ohjataan ympäristöön ja ilmastomuutokseen liittyviin toimiin. Ruoka- ja ravitsemusturvaan on varattu noin 29 prosenttia määrärahoista. Inhimillisen kehityksen osuus ohjelmasta on noin 25 prosenttia. Kestävään energiaan ohjelmasta käytetään noin 12 prosenttia. Muuttoliike- ja turvapaikka-asioihin kohdistetaan 7 prosenttia ohjelman määrärahoista.

Maantieteellinen kattavuus

GPGC-ohjelma kattaa kaikki OECD:n kehitysapukomitean laatimassa, viralliseen kehitysapuun oikeutettujen maiden luettelossa olevat maat, lukuun ottamatta liittymistä valmis-televan tukivälineen (IPA) piiriin kuuluvia maita, mutta mukaan lukien EU:n merentakaiset maat ja alueet. Kehitysyhteistyön rahoitusvälineeseen kuuluvista maantieteellisistä ohjelmista asteittain pois suljetut maat voivat yhä hakea tukea tästä ohjelmasta. Ohjelma kohdistuu temaattisiin kysymyksiin valtioiden rajat ylittävällä tai globaalilla tasolla eikä vain maakohtaisesti.

Tukimuodot

GPGC-ohjelman tukimuotoja ovat rahoitushaut, tarjouspyynnöt, erityisrahastot, suorat avustukset ja rahoitusosuudet kansainvälisten järjestöjen ja EU:n jäsenvaltioiden keskusvirastojen koordinoimiin aloitteisiin, sekä sopimukset kolmansien maiden kanssa, mukaan lukien budjettituen välityksellä. Rahoituksen mahdollinen saatavuus kansalaisjärjestöille vahvistetaan joka vuosi vuotuisissa toimintaohjelmissa.

Kansalaisjärjestöjen asema ja rahoituksen hakeminen

Kansalaisjärjestöt voivat saada GPGC-ohjelmasta rahoitusta pääasiassa globaalien rahoitushakujen kautta, joita on avattu erityisesti ruokaturvan, inhimillisen kehityksen ja kestävän energian painopisteisiin. Näissä Brysselistä avatuissa hauissa on yleensä ollut tietty lista maita, joissa toteutettaviin hankkeisiin kyseisestä hausta on voinut hakea rahoitusta.

Demokratian ja ihmisoikeuksien maailmanlaajuista edistämistä koskeva rahoitusväline *(European Instrument for Democracy and Human Rights, EIDHR)*

- Määrärahat 2014–2020: 1 333 miljoonaa euroa
- Temaattiset painopisteet: Ihmisoikeuksien ja demokratian tukeminen, kansalaisyhteiskunnan ja instituutioiden vahvistaminen, ihmisoikeuksien puolustajien tukeminen
- Yleisimmät rahoitusmekanismit: globaalit ja maakohtaiset rahoitushaut, tuet ihmisoikeuksien puolustajille, suorat avustukset sekä ihmisoikeuksia koskeva rahoitusväline

Tavoitteet ja soveltamisala

EIDHR-rahoitusvälineen päätavoitteet ovat:

- Ihmisoikeuksien ja perusvapauksien tukeminen tilanteissa, joissa ne ovat eniten uhattuina
- Unionin muiden ihmisoikeusalan painopisteiden tukeminen, joilla pyritään poistamaan kuolemanrangaistus, kidutus, lasten joutuminen aseellisiin selkkauksiin, syrjintä ja sukupuolten epätasa-arvo
- Demokratian tukeminen vahvistamalla kansalaisyhteiskunnan asemaa osallistavan ja edustuksellisen demokratian sekä avoimuuden ja vastuullisuuden edistämisessä

- Keskeisten toimijoiden ja prosessien, kuten kansainvälisten ja alueellisten ihmisoikeusvälineiden ja -mekanismien tukeminen
- Luottamuksen lisääminen demokraattisiin vaalimenettelyihin ja instituutioihin sekä niiden avoimuuden tukeminen erityisesti vaalitarkkailun avulla

Maantieteellinen kattavuus

EIDHR:llä on maailmanlaajuinen kattavuus EU:n ulkopuolella, ja sitä voidaan käyttää asianomaisten maiden hallitusten suostumuksella tai ilman sellaista.

Budjetti ja määrärahat

Budjetti vuosille 2014–2020 on yhteensä 1 333 miljoonaa euroa. Kauden EIDHR-rahoituksesta noin 20 prosenttia on tarkoitettu osoittaa ihmisoikeuksien puolustajille (Human Rights Defenders, HRD).

Tukimuodot

Varoja on myönnetty pääasiassa maailmanlaajuisilla ja maakohtaisilla hauilla, avustuksilla ihmisoikeuksien puolustajille, suorina avustuksina ja erillisellä ihmisoikeuksia koskevalla rahoitusvälineellä.

Vuosina 2014–2020 on tarkoitettu julkaista esimerkiksi kuusi maailmanlaajuista hakua, joista kullekin on varattu arviolta 20–40 miljoonan euron budjetti. Hakuja hallinnoidaan Brysselissä.

Maakohtaisilla hauilla tarkoituksena on lujittaa kansalaisyhteiskunnan asemaa ihmisoikeuksien ja demokratian edistämiseksi. Haut on suunnattu paikallistason kansalaisjärjestöille, ja niitä hallinnoidaan EU:n edustustoissa. Esimerkiksi vuonna 2014 jaettiin 101 haun kautta 82 miljoonan euron budjetti.

Euroopan komissio hallinnoi myös pienimuotoista rahoitusvälinettä, josta se myöntää enintään 10 000 euron avustuksia ihmisoikeuksien puolustajien äkillisiin tarpeisiin. Lisäksi kriisitilanteissa voidaan myöntää korkeintaan 1 000 euroa suorana avustuksena EU:n edustojen kanssa käytävien neuvottelujen kautta. Mekanismeilla EU reagoi ihmisoikeuksien puolustajien tarpeisiin nopeammin ja jatkuvasti lisätäkseen heidän turvallisuuttaan ja lievittääkseen heidän eristyneisyyttään.

EIDHR:ään kuuluu erillinen joustava ihmisoikeuksia koskeva rahoitusväline, jolla varmistetaan varojen myöntäminen myös muulloin kuin säännöllisten hakujen välityksellä. Kohteena ovat kaikkein vaikeimmat tilanteet, joissa on hankalaa toimia hakujen avulla. Pyrkimyksenä on joustava ja tarveperustainen hakumenettely.

Kansalaisjärjestöjen asema ja rahoituksen hakeminen

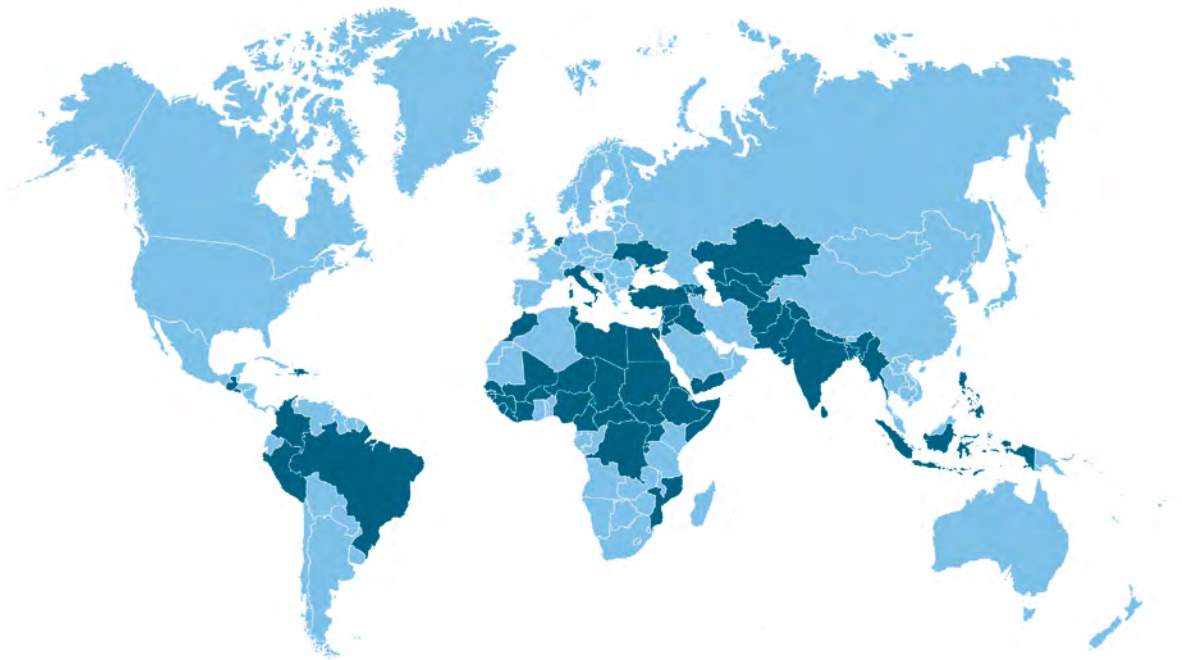
Ohjelman suunnitteluvaiheessa kansalaisjärjestöt voivat olla virallisissa yhteyksissä komissioon lähinnä kuulemisten kautta niin Brysselissä kuin EU:n edustustoissa.

Sen mukaan, mitkä tavoitteet toimelle tai avoimille hauille asetetaan, EIDHR-rahoitusta voivat saada kansalaisjärjestöt, voittoa tavoittelemattomat julkiset tai yksityiset yhteisöt tai kansalliset, alueelliset ja kansainväliset parlamentaariset elimet.

Vakautta ja rauhaa edistävä väline *(Instrument contributing to Stability and Peace, IcSP)*

- Määrärahat 2014–2020: 2,3 miljardia euroa
- Temaattiset painopisteet: konfliktien estäminen, rauhan rakentaminen, kriisivalmius sekä maailmanlaajuisten ja rajat ylittävien uhkien torjuminen
- Yleisimmät rahoitusmekanismit: rahoitushaut ja suorat avustukset yleensä edustuston kautta

- Ohjelmasta voidaan tukea toimia kaikkialla maailmassa
- Maat, joissa on toteutettu ohjelman rahoittamia toimia vuoteen 2017 mennessä

Välineen hallinnoimisesta vastaavat Euroopan ulkosuhdehallinto ja Euroopan komissio (DEVCO) yhdessä.

Tavoitteet ja soveltamisala

Vakautta ja rauhaa edistävän välineen avulla on tarkoitus puuttua niihin konflikteihin sekä rauhaan ja turvallisuuteen liittyviin kysymyksiin, joilla on vaikutusta EU:n kehitys-

politiikkaan tai sen muihin yhteistyöpolitiikkoihin – ja varsin usein myös EU:n omaan turvallisuuteen – ja joihin ei voida puuttua millään toisella EU:n yhteistyövälineellä.

Väline kattaa seuraavat monialaiset kysymykset: demokratian ja hyvän hallinnon edistäminen, ihmisoikeudet ja humanitaarinen oikeus mukaan lukien lapsen oikeudet ja alkuperäiskansojen oikeudet, syrjimättömyys, sukupuolten tasa-arvo ja naisten vaikutusvallan vahvistaminen, konfliktinesto ja ilmastonmuutos.

Täytäntöönpanoa kuvaillaan välineen perustamisasetuksen kolmessa keskeisessä artiklassa. Artiklassa 3 linjataan, että välineestä myönnetään apua *konfliktien estämiseksi vallitsevissa tai puhkeamaisillaan olevissa kriisitilanteissa*. Tämä on kriisitoimintaan myönnettävää ohjelmoimatonta apua, joka kattaa suurimman osuuden vakautta ja rauhaa edistävän välineen kokonaisbudjetista. Artikla 4 viittaa *konfliktien estämiseen, rauhan rakentamiseen ja kriisivalmiuteen myönnettävään apuun*. Tällä alalla jaetaan suurin osa vakautta ja rauhaa edistävän välineen kansalaisjärjestöille suunnatusta tuesta. Lisäksi välineestä myönnetään artiklan 5 mukaan *apua maailmanlaajuisten ja alueiden rajat ylittävien sekä puhkeamaisillaan olevien uhkien torjumiseen*.

Maantieteellinen kattavuus

Vakautta ja rauhaa edistävä väline ei ole sidoksissa virallisen kehitysavun kelpoisuusvaatimuksiin, vaan ohjelmasta voidaan tukea toimia kaikkialla, mikä mahdollistaa alueelliset tai ei-maakohtaiset toimet sekä avun terrorismin torjunnalle.

Budjetti ja määrärahat

Budjetti vuosille 2014–2020 on yhteensä 2,3 miljardia euroa.

Haut eivät kohdistu joka vuosi kaikkiin painopisteisiin, vaan suurempia määrärahoja myönnetään muutaman vuoden välein tehokkuuden ja tuloksellisuuden lisäämiseksi.

Tukimuodot

Tukimuotoina ovat haut, suorat avustukset, valtuutus sopimukset, rahoitus sopimukset ja julkiset tarjouskilpailut. Vakautta ja rauhaa edistävän välineen varoja hallinnoidaan yleensä EU:n edustustoissa, joissa tavallisesti työskentelee välineestä vastaava henkilö. Asetuksen 3 artiklan mukaista rahoitusta annetaan käyttöön poikkeuksellisten avustustoimenpiteiden ja siirtymävaiheen ohjelmien välityksellä. Kansalaisjärjestöt voivat hakea näitä ohjelmoimattomia tukia, joiden hakuprosessi on kriisiaikoina epämuodollinen.

Kansalaisjärjestöjen asema ja rahoituksen hakeminen

Suurin osa IcSP:n rahoituksesta jaetaan valtiollisten toimijoiden tai kansainvälisten järjestöjen kautta. Myös kansalaisjärjestöille tarkoitettuja rahoitushakuja saatetaan avata, mutta vain poikkeuksellisissa tapauksissa. Kansalaisjärjestöt ovat suhtautuneet välineeseen kriittisesti, sillä EU on suunnitellut sen käyttämistä myös sotilaallisten toimijoiden tukemiseen.

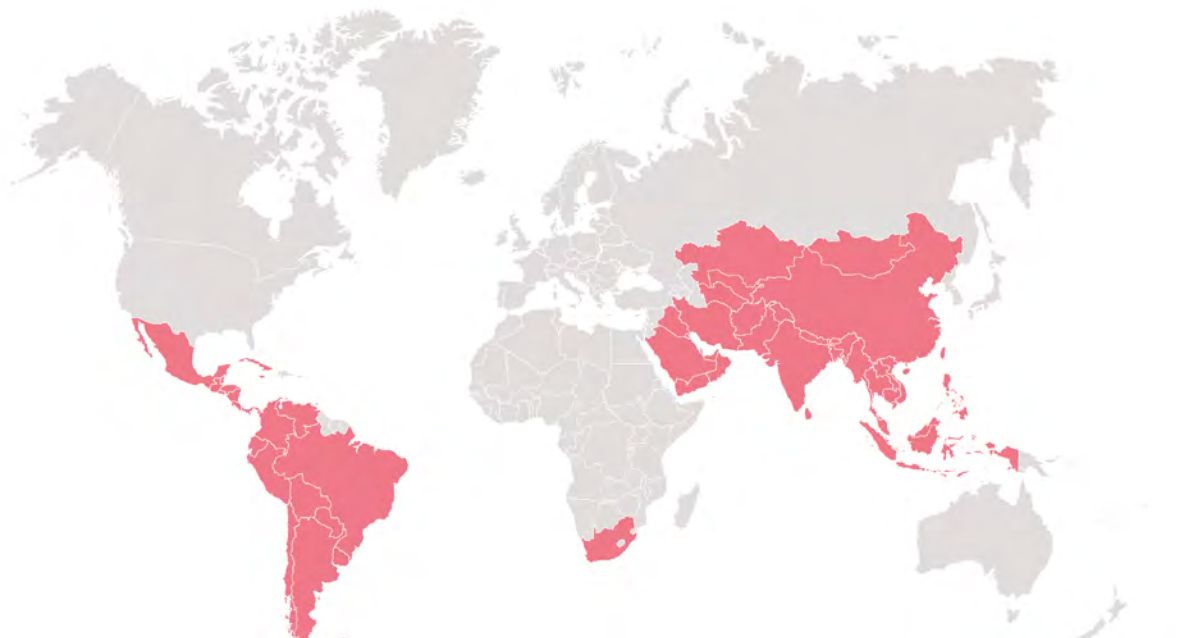
MAANTIETEELLISET RAHOITUSVÄLINEET

Kehitysyhteistyön rahoitusväline (Development Cooperation Instrument, DCI)

- Määrärahat 2014–2020: 19,5 miljardia euroa, josta 11,5 miljardia euroa maantieteellisiin ohjelmiin
- Temaattiset painopisteet: köyhyyden vähentäminen, kestävä kehitys ja demokratian tukeminen
- Yleisimmät rahoitusmekanismit: maakohtaiset ja alueelliset ohjelmat, myös avustusten ja lainojen yhdistämistä (*blending*)

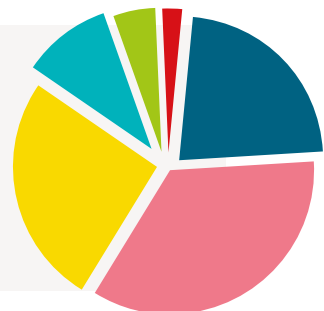
 Kehitysyhteistyön rahoitusvälineen maantieteelliset ohjelmat

KEHITYSYHTEISTYÖN RAHOITUSVÄLINEEN MAANTIETEELLISET OHJELMAT

- Latinalainen Amerikka 23 %
- Etelä-Aasia 35 %
- Pohjois- ja Kaakkois-Aasia 26 %

- Keski-Aasia 10 %
- Lähi-itä 5 %
- Muut maat 2 %

Kehitysyhteistyön rahoitusväline on EU:n kehitysyhteistyön toiseksi merkittävin rahoitusväline heti Euroopan kehitysrahaston (EKR) jälkeen.

Tavoitteet ja soveltamisala

Kehitysyhteistyön rahoitusvälineen ensisijaisena tavoitteena on köyhyyden vähentäminen kehitysmaissa. Väline edistää myös muita EU:n ulkoisen toiminnan tavoitteita, kuten taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestävä kehityksen edistämistä sekä demokratian, hyvän hallinnon ja ihmisoikeuksien lujittamista ja tukemista.

Maantieteellisiä ohjelmia toteutetaan noin 47 maassa. Kehitysyhteistyön rahoitusvälineeseen kuuluu lisäksi kaksi temaattista ohjelmaa, CSO-LA ja GPGC, sekä yleisafrikkalainen ohjelma.

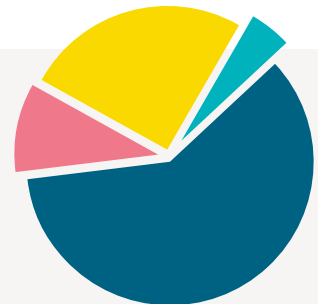
Maantieteellinen kattavuus

Kehitysyhteistyön rahoitusväline kattaa ne OECD:n kehitysapukomitean (DAC) viralliseen kehitysapuun (ODA) oikeutettujen maiden luettelossa olevat maat, jotka eivät kuulu muiden maantieteellisten rahoitusvälineiden (EKR, ENI, IPA) piiriin. Kehitysyhteistyön rahoitusväline onkin EU:n keskeinen rahoitusväline sen kehitysyhteistyössä Latinalaisen Amerikan, Aasian, Keski-Aasian, Persianlahden valtioiden ja Etelä-Afrikan kanssa.

Yleisenä trendinä on, että vähiten kehittyneet maat asetetaan etusijalle ja tukea myönnetään kunkin kumppanimaan tarpeiden, valmiuksien ja tulosten perusteella. Tarkoituksena on, että OECD:n kehitysapukomitean luettelossa olevat ylemmän keskitulotason maat ja sellaiset maat, joiden osuus maailman bruttokansantuotteesta on yli yhden prosentin, irtautuisivat kehitysyhteistyön rahoitusvälineen piiristä asteittain. Tämä koskee muun muassa Kiinaa, Intiaa, Indonesiaa, Kuubaa, Kolumbiaa, Ecuadoria, Perua ja Etelä-Afrikkaa.

KEHITYSYHTEISTYÖN RAHOITUSVÄLINEEN RAHOITUS OHJELMAKAUDELLE 2014–2020

- Maantieteelliset ohjelmat: 11,8 miljardia (60 %)
- Kansalaisjärjestöjä ja paikallisviranomaisia koskeva temaattinen ohjelma (Civil Society Organisations and Local Authorities Thematic Programme, CSO-LA): 1,9 miljardia (10 %)
- Globaaleja julkishyödykkeitä ja haasteita koskeva temaattinen ohjelma (Global Public Goods and Challenges Thematic Programme, GPGC): 5 miljardia (25,5 %)
- Yleisafrikkalainen ohjelma: 0,8 miljardia (4,5 %)

Budjetti ja määrärahat

Kehitysyhteistyön rahoitusvälineen alustava budjetti vuosille 2014–2020 on 19,5 miljardia euroa (noin 21,5 prosenttia EU:n kaikesta kehitysavusta). Valtaosa budjetista, 11,8 miljardia euroa, osoitetaan maantieteellisiin ohjelmiin. Loput määrärahoista on varattu CSO-LA-, GPGC- ja yleisafrikkalaiseen ohjelmaan.

Tukimuodot

Kehitysyhteistyön rahoitusvälineestä rahoitettavia maantieteellisiä ohjelmia hallinnoidaan pääasiassa sopimuksin, joita tehdään EU:n ja kumppanimaiden kesken (maakohdattaiset ohjelmat) sekä EU:n ja alueellisten talousyhteisöjen kesken (alueelliset ohjelmat). Kumppanimaille ja alueille myönnetään avustuksia budjettitukena tai hankkeina ja ohjelmina. Innovatiivisia rahoitusvälineitä, kuten avustusten ja lainojen yhdistämistä (*blending*), on tarjolla tietyin ehdoin.

Kansalaisjärjestöjen asema ja rahoituksen hakeminen

Maantieteellisin perustein myönnettäviä kehitysyhteistyön rahoitusvälineen varoja ei kanavoida kansalaisyhteiskunnalle merkittävässä määrin. Niitä voi kuitenkin olla saatavilla satunnaisesti sellaisten EU:n paikallisten edustustojen, kumppanimaan viranomaisten tai alueellisten elinten kautta, joilla on EU-rahoitusta. Temaattisten ohjelmien ja yleisafrikkalaisen ohjelman puitteissa julkaistaan avoimia rahoitushakuja.

Yleisafrikkalainen ohjelma (*Pan-African Programme*)

- Määrärahat 2014–2020: 845 miljoonaa euroa
- Temaattiset painopisteet: rauha ja turvallisuus, demokratia, inhimillinen kehitys, kestävä kehitys ja globaalit, rajat ylittävät haasteet
- Yleisimmät rahoitusmekanismit: tuki kumppanimaille ja alueellisille instituutioille, joissain teemoissa myös rahoitushakuja kansalaisjärjestöille

Yleisafrikkalainen ohjelma perustettiin Afrikan ja EU:n strategisen kumppanuuden (Joint Africa-EU Strategy, JAES) tueksi tarkoituksena kattaa koko Afrikka. Se on osa kehitysyhteistyövälinettä. Ohjelma perustuu maanosan laajuiseen tai alueiden rajat ylittävään lähestymistapaan, jossa yhteistyötä pidetään yhteisen edun mukaisena. Se täydentää muita ohjelmia, kuten Euroopan kehityssrahastoa, GPGC- tai CSO-LA-välineitä.

Yleisafrikkalaisen ohjelman kokonaismäärärahat kaudeksi 2014–2020 ovat 845 miljoonaa euroa.

Kansalaisjärjestöille suunnatut haut mainitaan erikseen vain muutamilla aloilla: kansalaisjärjestöjen osuus hyvän hallinnon ja ihmisoikeuksien edistämisessä, johon on varattu 20 miljoonaa euroa kaudeksi 2014–2020, sekä ihmisten liikkuvuus ja muuttoliike.

On myös mahdollista, että komissio julkaisee avoimia rahoitushakuja hyödyntämällä synergioita kehitysyhteistyön rahoitusvälineen CSO-LA-budjettikohdan alanimikkeen 5 kanssa ("Kansalaisyhteiskunta Afrikan ja EU:n strategisessa kumppanuudessa").

Euroopan kehitysrahasto, EKR *(European Development Fund, EDF)*

- Määrärahat 2014–2020: 30,5 miljardia euroa
- Temaattiset painopisteet: köyhyyden vähentäminen, kestävä kehitys, demokratia ja ihmisoikeudet
- Yleisimmät rahoitusmekanismit: yleisimmät tukimuodot ovat budjettituki, avustukset ja tarjouskilpailut

Vuonna 1958 perustettu Euroopan kehitysrahasto on EU:n vanhin ja merkittävin kehitysrahoitusväline. Se noudattelee periaatteita, jotka on vahvistettu EU:n sekä Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren alueen maiden (AKT-maiden) välisestä kumppanuudesta tehdyssä Cotonoun sopimuksessa. Näitä periaatteita ovat tasa-arvo ja omistajuus, osallistuminen, erilaistaminen ja alueellistaminen. Osallistuminen viittaa pääasiallisten kumppaneiden, eli hallitusten lisäksi myös muihin toimijoihin, kuten kansalaisyhteiskuntaan, taloudellisiin ja sosiaalisiin kumppaneihin sekä yksityiseen sektoriin. Erilaistaminen ja alueellistaminen tarkoittavat, että kaikkien maiden kanssa ei haeta samanlaista yhteistyötä, vaan yhteistyö vaihtelee maiden tarpeiden, kehitystason ja edistymisen mukaan.

Tavoitteet ja soveltamisala

Euroopan kehitysrahaston ensisijaisena tavoitteena on köyhyyden vähentäminen AKT-maissa ja alueilla sekä pitkällä aikavälillä sen poistaminen. Rahaston avulla pyritään myös

edistämään kestäväää taloudellista, sosiaalista ja ympäristöä koskevaa kehitystä, sekä lujittamaan ja tukemaan demokratiaa, oikeusvaltiota, hyvää hallintotapaa ja ihmisoikeuksia sekä niihin liittyviä kansainvälisen oikeuden periaatteita.

Maantieteellinen kattavuus

Euroopan kehitysrahasto on keskeinen rahoitusmekanismi EU:n yhteistyölle 79 Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren alueen maan kanssa ja lisäksi EU:n merentakaisen maiden ja alueiden kanssa.

Budjetti ja määrärahat

Toisin kuin EU:n muut rahoitusvälineet, Euroopan kehitysrahasto ei kuulu EU:n yleiseen talousarvioon, vaan sitä hallinnoidaan EU:n jäsenvaltioiden hallitusten välisessä prosessissa. Siksi Euroopan parlamentilla ei ole virallista valtaa valvoa Euroopan kehitysrahaston budjettia tai painopisteitä.

Kautena 2014–2020 EU:n jäsenvaltiot rahoittavat yhdettöistä Euroopan kehitysrahastoa 30,5 miljardilla eurolla. Kokonaissumma jakautuu kahteen erilliseen määrärahaan: 1) maantieteellisin perustein myönnettävä määräraha, joka on suunnattu AKT-maille ja alueille (noin 80 prosenttia kaikista varoista), ja 2) AKT:n sisäinen ohjelma, josta rahoitetaan temaattisia toimia, joiden tulee hyödyttää useita tai kaikkia AKT-maita.

Tukimuodot

Tukimuodot vaihtelevat kunkin kumppanimaan tai alueen erityisolosuhteiden mukaan. Pääpaino on ohjelmiin perustuvissa lähestymistavoissa, avun ennustettavuudessa, yksityisten varojen mobilisoinnissa, peruspalvelujen saamisessa kaikkien saataville ilman syrjintää sekä maakohtaisten järjestelmien kehittämisessä ja hyödyntämisessä.

Yleisimpinä tukimuotoina ovat budjettituki, avustukset ja tarjouskilpailut. Tukea voidaan myös myöntää tietyille politiikanaloille tarjoamalla koulutusta ja teknistä apua. Uusin eli yhdestöistä Euroopan kehitysrahasto tuo lisää innovatiivisia tukimuotoja, kuten lainojen ja avustusten yhdistämistä (*blending*), tarkoituksena houkutella uusia varoja yksityissektorilta ja investointipankeilta.

Kansalaisjärjestöjen asema ja rahoituksen hakeminen

Euroopan kehitysrahaston peruslähdekohtana olevassa Cotonoun sopimuksessa tunnustetaan kansalaisjärjestöjen avainasema ja pyritään vahvistamaan niiden asemaa kehitysyhteistyössä. Siinä todetaan, että kansalaisyhteiskunnan tulee itsenäisenä toimijana osallistua täysipainoisesti poliittisiin ja eri toimialoja koskeviin prosesseihin sekä kehitysyhteistyön täytäntöönpanoon ja seurantaan.

Kansalaisjärjestöt voivat hyötyä EKR:n varoista monin eri tavoin. Tuki kansalaisjärjestöille ja paikallisviranomaisille voidaan valita yhdeksi maan painopistealoista. Kansalaisjärjestöjen on myös mahdollista hakea painopistealoille osoitettuja varoja tai saada rahoitusta järjestöille varatusta rahoituksesta. AKT-valtioiden sisäisistä ja niiden välisistä varoista on aiemmin myös tuettu maailmanlaajuisia aloitteita, joiden kautta kansalaisjärjestöille ohjataan rahoitusta.

Euroopan naapuruusväline *(European Neighbourhood Instrument, ENI)*

- Määrärahat 2014–2020: 15,4 miljardia euroa
- Temaattiset painopisteet: demokratia ja ihmisoikeudet, kestävä kehitys, siirtyminen markkinatalouteen
- Yleisimmät rahoitusmekanismit: kahdenväliset, useita maita koskevat ja Euroopan unionin ulkorajan kattavat ohjelmat

Euroopan naapuruusväline on EU:n keskeinen väline rahoituksen myöntämiseksi sen niin kutsulle naapuruusalueelle. Siitä rahoitetaan Euroopan naapuruuspolitiikkaa (European Neighbourhood Policy, ENP), jonka ytimessä on sitoumus lähentää EU:ta ja sen naapurimaita toisiinsa.

Tavoitteet ja soveltamisala

Euroopan naapuruusvälineen tarkoituksena on edistää demokratiaa ja ihmisoikeuksia, kestävä kehitystä ja siirtymistä markkinatalouteen kumppanimaissa EU:n naapurustossa. Tuki kohdistetaan varsinkin poliittisiin ja taloudellisiin uudistuksiin. Euroopan naapuruusvälineestä myönnettävällä tuella pyritään erityisesti edistämään ihmisoikeuk-

sia ja oikeusvaltioperiaatetta, kestävää ja osallistavaa kasvua sekä taloudellista, sosiaalista ja alueellista kehitystä. Lisäksi väline edistää maiden asteittaista yhdentymistä unionin sisämarkkinoihin, energiayhteistyötä, sopeutumista ilmastonmuutokseen ja luonnonvarojen kestävää hoitoa, kansalaisyhteiskunnan vahvistamista, liikkuvuutta ja ihmisten välistä kanssakäymistä sekä alueellista yhdentymistä ja rajat ylittävän yhteistyön ohjelmia.

Maantieteellinen kattavuus

Euroopan naapuruusväline käsittää yhteistyön unionin seuraavien eteläisten naapurimaiden kanssa: Algeria, Egypti, Israel, Jordania, Libanon, Libya, Marokko, miehitetty palestiinalaisalue, Syyria ja Tunisia. Lisäksi väline käsittää yhteistyön seuraavien itäisten naapurimaiden kanssa: Armenia, Azerbaidžan, Georgia, Moldova, Ukraina ja Valko-Venäjä. Venäjä on allekirjoittanut yhteistyötä koskevan puitesopimuksen EU:n kanssa Euroopan naapuruusvälineen ulkopuolella, mutta on myös mukana joissain rajat ylittävissä aloitteissa.

Budjetti ja määrärahat

Euroopan naapuruusvälineen kokonaisbudjetti kaudeksi 2014–2020 on 15,4 miljardia euroa. Euroopan naapuruusvälineestä myönnetään tukea kolmella eri välineellä. Kahden väliset ohjelmat kattavat tuen yhdelle kumppanimaalle. Useita maita koskevilla ohjelmilla vastataan muutamien tai kaikkien kumppanimaiden yhteisiin haasteisiin, ja ne koskevat koko alueen tai sen osan käsittävää yhteistyötä kahden tai useamman kumppanimaan kesken. Lisäksi Euroopan unionin ulkorajalla toteutetaan jäsenvaltioiden ja kumppanimaiden (mukaan lukien Venäjän) yhteistyöohjelmia.

Tukimuodot

Suurin osa kansalaisjärjestöille saatavilla olevasta tuesta tulee jaettavaksi avoimien rahoitushakujen kautta.

Kansalaisjärjestöjen asema ja rahoituksen hakeminen

Euroopan naapuruusvälineeseen kuuluu unionin eteläisiä ja itäisiä naapurimaita varten tarkoitettu, kansalaisyhteiskunnan tukemiseksi perustettu naapuruuspolitiikan väline, jonka kautta kansalaisjärjestöjen tukea hallinnoidaan. Lisäksi on olemassa kansalaisyhteiskuntafoorumi, jonka puitteissa kansalaisjärjestöt ja muut sidosryhmät voivat tavata säännöllisesti.

Syvän ja kestävä demokratian sekä osallistavan talouskehityksen edistämistä painotetaan voimakkaasti. Tässä yhteydessä EU korostaa kansalaisyhteiskunnan tärkeää tehtävää demokratian edistämisessä. Julki tuotuna pyrkimyksenä on tukea Euroopan naapuruusvälineen avulla kansalaisjärjestöjen valmiuksien vahvistamista, jotta ne voisivat taata kansallisen vastuuvälillisyyden tehokkaan toteutumisen ja paikallisen sitoutumisen sekä osallistua täysipainoisesti demokratisoitumisprosessiin.

Asetuksessa Euroopan naapuruusvälineestä tähdennetään, että ulkoisen toiminnan kumppaneita, muun muassa kansalaisjärjestöjä ja paikallisviranomaisia, kannustetaan tulemaan mukaan unionin tuen valmisteluun, täytäntöönpanoon ja seurantaan.

Liittymistä valmisteleva tukiväline *(Instrument for Pre-Accession, IPA)*

- Määrärahat 2014–2020: 11,7 miljardia euroa
- Temaattiset painopisteet: julkisen sektorin uudistaminen, oikeudelliset uudistukset, kestävä talouskehitys, yhteiskunnallinen kehitys ja maatalous
- Yleisimmät rahoitusmekanismit: suora tuki kumppanimaiden viranomaisille, ohjelmarahoitus, poolirahoitus, yksinkertaistetut haut, jatkoavustukset ja avustusten siirtäminen edelleen

Liittymistä valmisteleva tukiväline on rahoitusväline maille, joista on laajenemispolitiikan mukaisesti tulossa seuraavaksi EU:n jäsenvaltioita, sekä mahdollisille tuleville jäsenehdokasmaille.

Tavoitteet ja soveltamisala

Liittymistä valmistelevasta tukivälineestä myönnetään tukea yhteiskunnallisiin, taloudellisiin ja oikeusalan uudistuksiin maissa, jotka ovat EU:n tulevia tai mahdollisia uusia jäsenvaltioita. Liittymistä valmistelevan tukivälineen kautta myönnettävä EU:n tuki koh-

distuu julkisen sektorin uudistamiseen, oikeudellisiin uudistuksiin, kestäväan talouskehitykseen, yhteiskunnalliseen kehitykseen (demokratia, sukupuolten tasa-arvo ja työllisyys) sekä maatalouteen ja maaseudun kehittämiseen.

Maantieteellinen kattavuus

Liittymistä valmistelevan tukivälineen piiriin kuuluvat Albania, Bosnia ja Hertsegovina, Kosovo, Makedonia, Montenegro, Serbia ja Turkki. Myös Islanti lukeutuu tuensaajiin, mutta sille ei myönnetä kehitysyhteistyövaroja.

Budjetti ja määrärahat

Liittymistä valmistelevan tukivälineen alustava budjetti vuosille 2014–2020 on 11,7 miljardia euroa. Välineestä rahoitetaan maakohtaisia, useita maita koskevia ja rajat ylittäviä ohjelmia.

Tukimuodot

Suurin osa liittymistä valmistelevan tukivälineen kautta kanavoitavasta tuesta osoitetaan kumppanimaiden kanssa tehtävään suoraan yhteistyöhön, ja sitä hallinnoivat kumppanimaiden keskus- ja aluehallintoviranomaiset. Muita mahdollisia tukimuotoja ovat ohjelmarahoitus, poolirahoitus, yksinkertaistetut haut, jatkoavustukset ja avustusten edelleensiirtämisjärjestelyt.

Kansalaisjärjestöjen asema ja rahoituksen hakeminen

EU tarjoaa sekä poliittista että rahoitustukea kansalaisyhteiskunnan vahvistamiseksi liittymisen valmisteluprosessissa hyödyntämällä poliittista vuoropuhelua kansalaisyhteiskuntaa tukevan ilmapiirin edistämiseksi ja myöntämällä rahoitusta useista lähteistä.

Yhteistyössään kansalaisyhteiskunnan kanssa unioni pyrkii vähitellen luopumaan hankkeisiin perustuvasta käytännöstä ja tarjoamaan yhä useammin ohjelmarahoitusta, poolirahoitusta, yksinkertaistettuja hakuja, jatkoavustuksia ja mahdollisuuksia avustusten edelleensiirtämiseen. Liittymistä valmistelevalla tukivälineellä on 125 miljoonan euron alueellinen budjetti kansalaisyhteiskunnan ja tiedotusvälineiden aseman vahvistamista varten kautena 2014–2020.

Kansalaisyhteiskunnalle on tarjolla rahoitusta kumppanimaissa myös alakohteisista ohjelmista. Laajentumisasioiden pääosasto on laatinut erityisohjeet, *Guidelines for EU support to civil society in enlargement countries 2014–2020* (EU:n tuki kansalaisyhteiskunnalle laajentumismaissa 2014–2020).

Kansalaisyhteiskunnalle myönnettävän tuen päätarkoituksena on luoda edellytykset mahdollisuuksia tarjoavalle, kannustavalle ja osallistavalle demokratialle. Vuoropuhelua kansalaisyhteiskunnan kanssa tuetaan, jotta sen vaikutusvalta kasvaisi ja se ryhtyisi vaatimaan viranomaisten avoimuutta, vastuuvälvollisuutta ja toiminnan tehokkuutta. Tätä kautta päätöksentekijät joutuisivat ottamaan kansalaisten tarpeet paremmin huomioon.

MISTÄ VÄLINEESTÄ VOIN HAKEA RAHOITUSTA?

Järjestö haluaa toteuttaa naisten poliittista osallistumista edistävän hankkeen Ugandassa.

MISTÄ EU:N RAHOITUSVÄLINEISTÄ JÄRJESTÖ VOI HAKEA TUKEA HANKKEELLEEN?

EKR:
maakohtainen haku
Ugandassa
sivu 26

EIDHR:
globaali haku
naisten oikeuksiin
liittyen
sivu 18

EIDHR:
maakohtainen haku
Ugandassa
sivu 18

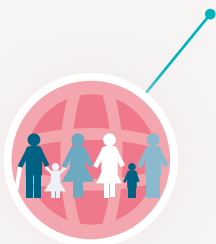
CSO-LA:
maakohtainen haku
Ugandassa
sivu 12

GPGC:
globaali haku
sukupuolten
väliseen tasa-arvoon
liittyen
sivu 15

Järjestö haluaa toteuttaa ruokaturvaa edistävän hankkeen Nepalissa.

MISTÄ EU:N RAHOITUSVÄLINEISTÄ JÄRJESTÖ VOI HAKEA TUKEA HANKKEELLEEN?

DCI:
maakohtainen
haku Nepalissa
sivu 22

CSO-LA:
maakohtainen haku
Nepalissa
sivu 12

GPGC:
globaalit haut
ruokaturvaan ja kestävään
maatalouteen liittyen
sivu 15

MUITA EU:N RAHOITUSMAHDOLLISUUKSIA KANSALAI SJÄRJESTÖILLE

Humanitaarista apua ja hätäaputoimia ei hallinnoi Euroopan komission kansainvälisen yhteistyön ja kehitysasioiden pääosasto, vaan humanitaarisen avun pääosasto ECHO. Kansalaisjärjestöt ovat tärkeitä kumppaneita EU:n humanitaarisen avun täytäntöönpanossa, ja ECHO:sta on saatavilla rahoitusta puitekumppanuussopimusten perusteella.

On myös muita komission pääosastoja ja EU:n virastoja, jotka tarjoavat erityisesti Euroopan maissa toimiville kansalaisjärjestöille hyödyllisiä rahoitusmahdollisuuksia, välineitä ja ohjelmia. Alla on esimerkinomainen luettelo muutamista rahoitusmekanismeista soveltamisaloi neen.

- Horisontti 2020 -ohjelmasta vastaa Euroopan komission tutkimuksen ja innovoinnin pääosasto (Directorate-General for Research and Innovation, DG RTD).
- Kansalaisten Eurooppa ja Erasmus+ -ohjelmista vastaa koulutuksen, audiovisuaalialan ja kulttuurin toimeenpanovirasto (Education, Audiovisual and Culture Executive Agency, EACEA).
- Progress – työllisyyttä ja sosiaalista innovointia koskevasta EU:n ohjelmasta (European Union Programme for Employment and Social Innovation, EaSI) vastaa Euroopan komission työllisyys-, sosiaali- ja osallisuusasioiden pääosasto (Directorate-General for Employment, Social Affairs and Inclusion, DG EMPL).
- Life – ympäristö- ja ilmastotoimien ohjelmasta vastaa Euroopan komission ympäristöasioiden pääosasto (Directorate-General for Environment, DG ENV).
- Oikeusalan ohjelmasta ja perusoikeus-, tasa-arvo- ja kansalaisuus -ohjelmasta (Rights, Equality and Citizenship Programme, REC) vastaa Euroopan komission oikeus- ja kuluttaja-asioiden pääosasto (Directorate-General for Justice and Consumers, DG JUST).

Rahoitusmekanismit

NIMI	TARKOITUS
Suora avustus	Avustus myönnetään julkaisematta avointa rahoitushakua
Poolirahoitus tai erityisrahastot	Eri rahoittajilta saatuja varoja yhdistellään EU:n hallinnoimaan rahastoon
Puitekumppanuussopimus (<i>Framework Partnership Agreement, FPA</i>)	Euroopan komission ja strategisen kumppanin pitkäaikainen yhteistyö, jossa kumppani voi saada avustuksia
Avustusten siirtäminen edelleen eli rahoitustuki kolmansille osapuolille (<i>Re-granting</i>)	Avustuksen ensisijainen saaja siirtää sen edelleen (<i>Sub-granting</i>)
Jatkoavustus	Lisäävustus nykyiselle tuensaajalle tuloksellisen hankkeen jatkamista varten
Korvamerkityt määrärahat (<i>Ring-fencing</i>)	Koko budjetti tai osa siitä varataan tietyn tyyppiselle tuensaajalle tai toimelle
Helpotetut yhteisrahoitusvaatimukset	Muutoksia avustuksen saajan kattamaan budjettiosuuteen eli omarahoitusosuuteen
Toiminta-avustus	Perusrahoitus
Lippulaiva-aloitteet	Laajat, monialaiset kehitysohjelmat suuriin maailmanlaajuisiin ongelmiin puuttumista varten
Rahoituslähteiden yhdistäminen (<i>Blending</i>)	Avustusten käyttö muiden resurssien, kuten lainojen tai yksityisten investointien houkuttelemiseksi

SUORAT AVUSTUKSET

Määritelmä

Suora avustus (*direct award*) myönnetään ilman hakua EU:n varainhoitoasetuksen 125 artiklan perusteella. Kansalaisjärjestöille myönnettävät suorat avustukset ovat poikkeus siihen rahoitusperiaatteeseen, että valtiosta riippumattomille toimijoille myönnetään avustuksia avointen rahoitushakujen perusteella.

Taustaa

EU:n ja kansalaisjärjestöjen jäsennellyssä vuoropuhelussa esitettiin, että suorat avustukset olisivat asianmukaisia ja käyttökelpoisia toimittaessa paikallisviranomaisten kanssa, sillä ne toimivat käytännössä monopoliasemassa.

Yhteistyössään kansalaisjärjestöjen kanssa EU myöntää suoria avustuksia vain kriisien ja hätätilojen kaltaisissa poikkeustapauksissa. Yleensä EU:n suoria avustuksia myönnetään etupäässä kansainvälisille järjestöille, kuten YK-järjestöille tai kehityspankeille, eikä niinkään kansalaisjärjestöille.

Soveltuvat rahoitusvälineet

Suoria avustuksia voidaan hyödyntää kaikissa rahoitusvälineissä.

Kelpoisuusvaatimukset

Suorat avustukset tulevat kyseeseen vain tarkoin määritellyissä tilanteissa, esimerkiksi humanitaarisen avun tai hätäavun tukemiseksi. Niitä voidaan myöntää myös toimijoille, joilla on lakiin perustuva tai tosiasiallinen monopoliasema tai joilla on merkittävää erityisosaamista tai huomattavat tekniset valmiudet toteuttaa tietyn tyyppinen toimi, joka ei kuulu minkään haun piiriin.

Säännöt ja menettelyt

Suora avustus on aina joko perusteltava asianmukaisesti kansainvälisen yhteistyön ja kehitysasioiden pääosasto DEVCON johtajan tekemässä ohjelman rahoituspäätöksessä, jossa hyväksytään vuotuinen toimintaohjelma, tai tuensaajataho on nimettävä kyseisen ohjelman perussäädöksessä.

Merkitys kansalaisjärjestöjen kannalta

Euroopan komissiolla ja EU:n edustustoilla on paine toimia mahdollisimman tehokkaasti, minkä vuoksi ne ovat aiempaa haluttomampia julkistamaan avoimia rahoitushakujia. Suorien avustusten kokonaismäärä onkin kasvanut joissakin ohjelmissa. Tällä voi olla vaikutuksia kansalaisjärjestöjen saatavilla olevan EU-rahoituksen kokonaisosuuteen, sillä EU:n säännöt sallivat sen allekirjoittaa sopimuksia suoraan vain YK-järjestöjen ja muiden kansainvälisten järjestöjen kanssa, mikä on nopeampaa kuin yhteistyö kansalaisjärjestöjen kanssa.

Mahdollisena riskinä on, että mikäli saatavilla ei ole avointa ja tasavertaisen kohtelun takaavaa järjestelyä, suorien avustusten käyttö voi luoda jännitteitä ja rahoitus saattaa keskittyä entistä harvempiin, suosittuihin avun kohteisiin (*donor darlings*). Koska suorien avustusten hakemiselle ei ole määraaikoja, niitä tyypillisesti jaetaan hakemusten saapumisjärjestyksessä. Käytäntö ei sinänsä ole uusi, mutta suorien avustusten määrä näyttäisi lisääntyneen vuosien 2014–2020 rahoituskehityksen myötä ja niitä myös myönnetään joustavammin kansalaisjärjestöille.

Esimerkiksi GPGC-ohjelman *Ruokaturva ja kestävä maatalous* -ohjelmasta jaetaan suorina avustuksina noin 25 miljoonaa euroa.

Demokratian ja ihmisoikeuksien maailmanlaajuista edistämistä koskeva rahoitusväline EIDHR on mahdollistanut huomattavasti suurempien summien (jopa miljoona euroa vuodessa) jakamisen suorina avustuksina. Joillekin toimijoille voi löytyä uusia rahoitusmahdollisuuksia, sillä EIDHR-asetuksen määräyksissä viitataan ihmisoikeuksien puolustajien (HRD) ja kansalaisjärjestöjen toimintaan hankalissa olosuhteissa, joissa rahoituksen jakaminen avoimien rahoitushakujen perusteella ei ole asianmukaista. Kiinnostuneet kansalaisjärjestöt voivat esittää EuropeAidille lyhyen konseptipaperin (*concept note*). Hakemuksia voi lähettää myös EU:n edustustossa, kansainvälisen yhteistyön ja kehityssasioiden pääosasto DEVCOssa tai EU:n ulkosuhdehallinnossa työskentelevän henkilön kautta, jos hän on todennut jonkin kansalaisjärjestön vaikean tilanteen.

Suorilla avustuksilla voidaan tukea kansalaisjärjestöjä, jotka toimivat esimerkiksi vaikuttamistyössä, hätätilanteiden sattuessa tai hauraissa valtioissa.

ERITYISRAHASTOT

Määritelmä

Yhteisrahoitusjärjestelyssä vähintään kaksi rahoittajaa rahoittavat yhdessä ohjelmaa sovitujen tavoitteiden ja sovitun raportointijärjestelmän pohjalta. Yksittäisiltä rahoittajilta saatuja varoja ei ole korvamerkitty.

Taustaa

EU voi perustaa erityisrahastoja, joihin muut rahoittajat voivat osallistua rahoitusosuuksilla. Euroopan komissio hallinnoi erityisrahastoja rahoittajien kesken sovitujen sääntöjen ja menettelyjen mukaisesti. Unionin erityisrahastot on tarkoitettu tilanteisiin, joissa useiden rahoittajien avustustoimet äkillisen kriisin sattuessa on koordinoitava tehokkaasti maissa, joiden keskus- tai paikallishallinto toimii puutteellisesti.

Soveltuvat rahoitusvälineet

Erityisrahastoja voidaan hyödyntää kaikissa rahoitusvälineissä.

Säännöt ja menettelyt

Euroopan komission maksuusuuksille tällaisessa poolirahoituksessa on asetettu tarkat vaatimukset (esimerkiksi politiikkatavoitteet, maantieteellinen kattavuus, kansallisuutta ja alkuperää koskevat EU:n säännöt, kulujen tukikelpoisuutta koskevat rajoitukset ja paikalliset verot).

Erityisrahastoja koskevat seuraavat säännöt:

- vaatimuksena aina toissijaisuus- ja täydentävyysperiaatteiden noudattaminen (ks. varainhoitoasetuksen 187 artikla).
- perustetaan määrääjäksi, joka on pidennettävissä.
- temaattisen erityisrahaston käyttö edellyttää EU:n suoraa hallinnointia. Kriisitilannetta ja kriisin jälkihoitoa varten perustettua EU:n erityisrahastoa voidaan hallinnoida myös välillisesti yhdessä jäsenvaltioiden ja rahoittajavaltioiden viranomaisten sekä kansainvälisten järjestöjen ja kumppanimaiden kanssa.
- erityisrahastojen toiminnasta teetetään vuosittain riippumaton ulkopuolinen arviointi.

Merkitys kansalaisjärjestöjen kannalta

Avunsaajamaissa työskenteleville kansalaisjärjestöille on avautunut merkittäviä uusia rahoitusmahdollisuuksia EU:n erityisrahastoista. Kansalaisjärjestöt ovat tuoneet esiin huolensa siitä, että rahoittajat saattaisivat keskittää suurimman osan rahoituksestaan erityisrahastoihin, mikä supistaisi käytettävissä olevien kehitysyhteistyömuotojen kirjoa.

PUITEKUMPPANUUSSOPIMUS

(Framework Partnership Agreement, FPA)

Määritelmä

Puitekumppanuussopimukset on tarkoitettu pitkäaikaista yhteistyötä varten komission ja sellaisten strategisten kumppanien välillä, jotka ovat mahdollisia avustustensaajia (varainhoitoasetuksen 187 artikla). Puitekumppanuussopimuksen tekeminen ei vielä takaa avustuksen saamista.

Taustaa

Kansalaisjärjestöt esittivät jäsennellyn vuoropuhelun yhteydessä toivomuksen ohjelmaperustaisesta rahoituksesta, sillä se mahdollistaa enemmän joustoa, pidemmät aikataulut sekä strategisemman painotuksen kuin EU:n perinteisesti noudattama hankerahoitusmalli. Useat EU:n jäsenvaltioiden rahoittajat ovat jo vuosien ajan käyttäneet ohjelmahoitusta kansalaisjärjestöjen kanssa.

EU:n piirissä EHCO-pääosaston yhteistyö kansalaisjärjestöjen kanssa on perustunut puitekumppanuussopimusmalliin alusta saakka.

Soveltuvat rahoitusvälineet

Puitekumppanuussopimuksia voidaan periaatteessa käyttää kaikkien temaattisten ja maantieteellisten välineiden yhteydessä. CSO-LA-ohjelman puitteissa tehtiin vuoden 2015 lopulla ensimmäiset puitekumppanuussopimukset kansalaisjärjestöjen alueellisten, eurooppalaisten ja maailmanlaajuisten kattojärjestöjen kanssa. Paikallisviranomaisten kattojärjestöjen kanssa allekirjoitettiin puitekumppanuussopimuksia vuosien 2014 ja 2015 vaihteessa.

Kelpoisuusvaatimukset

Komission kansainvälisen yhteistyön ja kehitysasioiden pääosasto DEVCO on käyttänyt puitekumppanuussopimuksia kattojärjestöjen tukemiseen. Jäsennellyssä vuoropuhelussa katsottiin, että sopimukset olisivat erityisen hyödyllisiä toiminnallisen ja taloudellisen kapasiteettinsa osoittaneille kansalaisjärjestöille keinona saavuttaa yhteisiä pitkän aikavälin politiikkatavoitteita, ja kansalaisjärjestöille, joiden toiminta kohdistuu hyvään hallintoon ja demokraattiseen omistajuuteen.

Säännöt ja menettelyt

Puitekumppanuussopimukseen voi kuulua sekä hanke- että toiminta-avustuksia, joita myönnetään olemassa olevien menettelyjen mukaisesti. Sopimus voi olla voimassa enintään neljä vuotta, paitsi poikkeustapauksissa, ja niiden käytössä on noudatettava avoimuuden ja hakijoiden tasavertaisen kohtelun periaatteita. Ohjelmasuunnittelussa, tietojen julkistamisessa etukäteen ja rahoituksen myöntämisessä puitekumppanuussopimuksia tulee käsitellä samoin kuin avustuksia.

Lisäksi EU:n ulkoisten toimien sopimusmenettelyjä koskevassa käytännön oppaassa (Practical Guide to contract procedures for EU External Actions, PRAG) todetaan, että puitekumppanuussopimuksia on syytä harkita ainoastaan, jos ne selvästi tuovat lisäarvoa.

Täytäntöönpano

Ensimmäinen haku DEVCO:n ja kansalaisjärjestöjen välisistä puitekumppanuussopimuksista julkaistiin vuonna 2015. Sen tavoitteena oli vahvistaa edustavien, jäsenyyteen perustuvien ja toimijaperustaisten alueellisten, EU:n alueen ja maailmanlaajuisten ei-temaattisten kansalaisjärjestöjen kattojärjestöjä. Sopimukset ovat voimassa vuoden 2020 loppuun asti. Valitut hakijat ovat voineet esittää enintään 8 miljoonan euron avustuspyyntöjä (10 prosentin omarahoitusosuudella).

Myöhemmässä vaiheessa voidaan myöntää jatkoavustuksia siten, että avustuskelpoisuus rajataan järjestöihin, jotka ovat tehneet EU:n kanssa puitekumppanuussopimuksen tämänhetkisen haun mukaisesti. Lisäävustusten myöntämismenettelyistä päätetään prosessin myöhemmässä vaiheessa.

Paikallisviranomaisten kattojärjestöjen kanssa on tehty useita puitekumppanuussopimuksia CSO-LA-ohjelman perusteella.

CSO-LA-ohjelman toiminnassa puitekumppanuussopimuksien käyttöönotto on tarkoittanut suurta muutosta. Komissio epäilemättä arvioikin perusteellisesti tätä käytäntöä, joka merkitsee askelta pois päin avoimista rahoitushauista, tähän asti yleisimmästä rahoitusmekanismista.

Merkitys kansalaisjärjestöjen kannalta

Puitekumppanuussopimuksilla pyritään pitkäaikaiseen yhteistyöhön avainkumppanien kanssa. Niistä on eniten hyötyä (kansainvälisesti tai maakohtaisesti) suurille ja tunnetuille kansalaisjärjestöille.

Huolena on esitetty, että puitekumppanuussopimusten seurauksena EU-varoja saattaa keskittyä vain suppealle määrälle kansalaisjärjestöjä, mikä vähentäisi muuta saatavilla olevaa rahoitusta. Rahoituksesta kamppaillaan ankarasti, hakuprosessit ovat vaativia, ja loppujen lopuksi rahoitusta myönnetään vain harvoille kansalaisjärjestöille.

Puitekumppanuussopimuksilla voi olla kielteisiä vaikutuksia, jos ne jäävät ainoaksi keinoksi myöntää rahoitusta kansalaisjärjestöille. Järjestöt ovatkin korostaneet, että sellaisen tilanteen estämiseksi puitekumppanuussopimuksia on käytettävä osana erilaisten rahoitusmekanismien yhdistelmää.

Myös päätöksenteon avoimuus on ensisijaisen tärkeää. Puitekumppanuussopimusten etuna on, että ne vaativat vähemmän työtä, jolloin EU pystyy jakamaan enemmän varoja yksinkertaisemmin menettelyin.

AVUSTUSTEN SIIRTÄMINEN EDELLEEN

Määritelmä

Avustusten siirtäminen edelleen (*re-granting*, josta käytetään myös termiä *block grants* tai *sub-granting*) tarkoittaa, että rahoittaja antaa rahoitusta yhdelle järjestölle, joka vuorostaan myöntää varoja edelleen useille pienille tai ruohonjuuritason järjestöille tai jopa yksittäisille hyödynsaajille.

Taustaa

Tämän mekanismin käyttö on aikaisemmin ollut vähäistä rahoitusta koskevien tiukkojen rajoitusten vuoksi, mutta edelleen siirretyn avustuksen yksittäiselle saajalle myönnettävää enimmäismäärää nostettiin unionin tarkistetussa varainhoitoasetuksessa maaliskuussa 2014.

Avustusten edelleensiirtämiselle asetettiin jäsennellyssä vuoropuhelussa seuraavat tavoitteet:

- tuetaan kehitysmaiden ruohojuuritason järjestöjen ja yhteisöperustaisten järjestöjen toimintamahdollisuuksia,
- tuetaan kansalaisjärjestöjen verkostoitumista ja yhteenliittymistä,
- tuetaan kansalaisjärjestöjen asemaa poliittisessa vuoropuhelussa sekä hallitusten ja rahoittajien toimintaperiaatteiden ja käytäntöjen seuraamisessa.

Soveltuvat rahoitusvälineet

Kaikki temaattiset ohjelmat ja välineet (esimerkiksi GPGC, CSO-LA ja EIDHR). Maantieteellisten välineiden (esimerkiksi EKR, DCI, ENI ja IPA) yhteydessä avustusten siirtäminen edelleen on vähemmän käytetty, mutta mahdollinen mekanismi.

Säännöt ja menettelyt

Kolmannelle osapuolelle myönnettävän rahoitustuen enimmäismäärä on 60 000 euroa avustusjakson aikana, paitsi silloin kun rahoitustuki on hanketoimen ensisijaisena tavoitteena. Siinä tapauksessa sille ei ole asetettu rajoituksia (PRAG 2015).

Avustuksen ensisijainen saaja on EU:lle taloudellisessa vastuussa rahoitustuen asianmukaisesta käytöstä.

Kolmansille osapuolille tarjottavan rahoitustuen ehdot määritellään tarkoin avustusso-
pimuksessa, ja hakijoiden on kerrottava soveltamistaan myöntämisperusteista EuropeAi-
dille esittämässään varsinaisessa rahoitushakemuksessa.

Kelpoisuusvaatimukset

EU:n avustuksensaaja voi halutessaan muokata edelleen siirrettyjen avustusten saajia koskevia kelpoisuusvaatimuksia haun asiayhteyden ja tavoitteiden perusteella (ks. PRAG 2015, kohta 6.9.2.).

Jos EU haluaa asettaa tällaiselle rahoitustuelle ylärajan (joka koskee edelleen siirret-
tyjen avustusten yksittäiselle saajalle myönnettävää enimmäismäärää), se on mainittava
hakua koskevilla ohjeilla.

Täytäntöönpano

Avustusten siirtäminen edelleen on ollut pakollista useiden hakujen yhteydessä ja joissain
hauissa päätarkoituksena on ollut tukea avustusta siirtäviä *sub-granting*-hankkeita. On
myös muita esimerkkejä kumppanimaiden, kansalaisjärjestöjen ja muiden erityisjärjes-
töjen hallinnoimasta EU:n rahoitustuesta, johon on liittynyt varojen edelleensiirtämistä
kansalaisjärjestöille.

Merkitys kansalaisjärjestöjen kannalta

Avustusten eteenpäin siirtämisen taustalla olevat tavoitteet liittyvät nimenomaan kansa-
laisjärjestöjen toimintaan, sillä mekanismin avulla voidaan tukea pieniä ruohonjuurita-
solla toimivia kansalaisjärjestöjä, jotka eivät muuten voisi hakea EU-rahoitusta. Avustus-
ten eteenpäin siirtäminen on yleistynyt kansalaisjärjestöille suunnatuissa rahoitushauissa
huomattavasti. Monissa hauissa rahoituksen eteenpäin siirtäminen on joko haun pääasi-
allinen tarkoitus tai vähintään sallittua. Jos se on haussa pääasiallisena tarkoituksena, on
ajatuksena käyttää suurempien kansalaisjärjestöjen hallinnollista kapasiteettia hankkeen
hallinnointiin, mutta ohjata silti suurin osa rahoituksesta pienemmille järjestöille.

JATKOAVUSTUKSET

Määritelmä

Jatkoavustuksia myönnetään rahoitusta jo saaville hankkeille hyvien tulosten palkitsemiseksi. EU-yhteyksissä on ilmoitettava erikseen jatkoavustusten saatavuudesta tulokselliseksi arvioituille hankkeille, ja se on täsmennettävä kelpoisuusvaatimuksissa avoimuus- ja syrjimättömyysperiaatteet huomioon ottaen.

Taustaa

EU:n rahoitushauissa ei aiemmin ole ollut tapana ottaa huomioon EU:n aiemmin rahoittamien hankkeiden tuloksellisuutta, ja järjestöillä on ollut vaikeuksia saada toimilleen jatkorahoitusta, vaikka ne olisivatkin saaneet aikaan hyviä tuloksia.

Jäsennellyssä vuoropuhelussa avautuikin uusi mahdollisuus hankkeiden jatkoavustuksiin etukäteen määritettyjen ja objektiivisten tuloksellisuuskriteerien perusteella. Arveltiin, että se kannustaisi hyviin tuloksiin, vahvistaisi kestävyyttä ja edistäisi hyvien käytäntöjen leviämistä.

Soveltuvat rahoitusvälineet

Tätä lähestymistapaa voidaan periaatteessa käyttää kaikkien temaattisten ja maantieteellisten välineiden yhteydessä.

Säännöt ja menettelyt

Hauissa on mainittava nimenomaisesti, että arvioinneissa tuloksellisiksi todettuja hankkeita voidaan kehottaa jättämään hakemuksia jatkorahoituksesta.

Kelpoisuusvaatimukset

Jatkoavustuksia tulee tarjolla vain niille kansalaisjärjestöille, jotka jo saavat jotain EU:n avustusta ja ovat toteuttaneet onnistuneen hankkeen.

Merkitys kansalaisjärjestöjen kannalta

Mekanismina jatkorahoitukset voisivat teoriassa palkita hyviä hankkeita ja mahdollistaa tulosten levittämisen laajemmalle. Toisaalta EU:n rahoitus kansalaisjärjestöille on keskittynyt perinteisesti suuremmille kansalaisjärjestöille ja yleistyessään jatkorahoitus voisi entisestään vakiinnuttaa nykyisten rahoitusten saajien asemaa.

KORVAMERKITYT MÄÄRÄRAHAT (*Ring-fencing*)

Euroopan komissio on jo vuosien ajan käyttänyt tätä mekanismia, joka on esiintynyt useissa hauissa temaattisten erien muodossa. Määrärahoja on korvamerkitty myös, jotta saataisiin houkuteltua mukaan tiettyjä sektoreita tai toimijoita, kuten keski- ja itäeurooppalaisten valtioiden kansalaisjärjestöjä näiden valtioiden liittyttyä unioniin.

Jäsennellyssä vuoropuhelussa pidettiin *ring-fencing*-mekanismien käytön lisäämistä hyvänä ajatuksena. Se nähtiin tehokkaaksi keinoksi edistää tietynlaisten toimijoiden osallistumista, koska se luo yhtäläiset toimintaedellytykset ja siten supistaa minimiin epäsuhtaisen kilpailun pienten ja suurten sekä paikallisten ja kansainvälisten järjestöjen välillä. Osallistujat toivat esiin sen, että *ring-fencing*-mekanismia voitaisiin käyttää rahoitushakujen kautta (esimerkiksi luomalla korvamerkittyjä eriä erityyppisille toimijoille).

Kolmansissa maissa toimivat kansalaisjärjestöt, samoin kuin ruohonjuuritason järjestöt ja yhteisöperustaiset järjestöt (Community Based Organisation, CBO), jotka kokevat kilpailun suurempien järjestöjen kanssa vaikeaksi, luultavasti hyötyvät tästä mekanismista, jos niille varataan tietty prosenttiosuus haun mukaisista varoista. *Ring-fencing*-mekanismilla pyritään varmistamaan tasavertaisempi kilpailu asemansa vakiinnuttaneiden ja uusien toimijoiden kesken. Näyttää kuitenkin siltä, että varojen edelleensiiro (*sub-granting*) on toistaiseksi ollut suosittu keino tähän pääsemiseksi. Käytäntö saattaa johtua siitä, että *ring-fencingistä* on EU:n edustustoille enemmän vaivaa: se on työläämpää ja edellyttää niiltä valmiuksia hallinnoida sopimuksia, jotka on tehty uudehkojen toimijoiden kanssa, joilla on vähemmän kokemusta EU:n avustusasioiden hallinnoinnista.

Lisäksi näyttää siltä, että *ring-fencingin* soveltaminen on yleisempää aiheittain kuin toimijoittain, vaikka päällekkäisyyttäkin esiintyy. EIDHR:n vuotuiset haut on kokonaisuudessaan jaettu viiteen vuosittain vaihtuvaan temaattiseen erään, joiden on tarkoitus kohdistua eri sektoreita ja eri osaamisaloja edustaviin kansalaisjärjestöihin.

TOIMINTA-AVUSTUKSET

Määritelmä

Toiminta-avustukset ovat EU:n perusrahoituksen muoto, jota unioni myöntää yleistä eurooppalaista etua edistävän toimijan toimintakulujen rahoittamiseen ja jonkin EU-politiikan tueksi. Toiminta-avustuksia saavat esimerkiksi eurooppalaiset puolueet. Yhdennentoista EKR:n sääntöjen mukaan toiminta-avustuksia voidaan myöntää elimille tai toimille, joiden tarkoituksena on edistää jonkin Cotonoun sopimuksen tai merentakaisten maiden ja alueiden assosiaatiosta Euroopan unioniin tehdyn päätöksen mukaisen tavoitteen saavuttamista. Yleensä toiminta-avustukset myönnetään suorina avustuksina.

Taustaa

EU on myöntänyt toiminta-avustuksia pienelle määrälle eurooppalaisia kansalaisjärjestöjä. Muun muassa komission työllisyys-, sosiaali- ja osallisuusasioiden pääosasto (DG EMPL) sekä koulutuksen, audiovisuaalialan ja kulttuurin toimeenpanovirasto (EACEA) ovat myöntäneet toiminta-avustuksia järjestöille. Komission viestinnän pääosasto (DG COMM) myöntää toiminta-avustuksia Kansalaisten Eurooppa -aloitteen kautta.

Toiminta-avustusten myöntäminen kansalaisjärjestöjen perusrahoitukseen kehitysyhteistyöalalla nähtiin jäsennellyssä vuoropuhelussa keinona vahvistaa järjestöjen valmiuksia ja auttaa niitä keskittymään paremmin päätehtäväänsä.

Soveltuvat rahoitusvälineet

Temaattisessa ohjelmassa CSO-LA on maininta eurooppalaisten kehitysyhteistyöjärjestöjen kattojärjestölle CONCORDille myönnettävästä toiminta-avustuksesta. Käyttö on mahdollista muiden temaattisten ja maantieteellisten välineiden puitteissa puitekumppanuussopimusten yhteydessä.

Kelpoisuusvaatimukset

Perusrahoituksen todennäköisimpiä saajia ovat periaatteessa kansalaisjärjestöjen kattojärjestöt, kansalaisjärjestöjen yhteenliittymät ja verkostot sekä kansalaisjärjestöt, joiden toiminta painottuu hyvään hallintoon, demokraattiseen omistajuuteen, ihmisoikeuksiin, vaikuttamistyöhön tai valmiuksien kehittämiseen.

Säännöt ja menettelyt

EU:n vuonna 2014 voimaan tulleen varainhoitoasetuksen 129 mukaan tuensaaja voi saada talousarviosta saman varainhoitovuoden aikana vain yhden toiminta-avustuksen 12 kuukaudeksi. Tukikelpoiisiin suoriin kustannuksiin luetaan yleensä henkilöstö, vuokrat tai kiinteistön ylläpito, laitteistot ja matkat. Asetuksen 130 artiklassa säädetään, että ennen avustushakemuksen jättämistä tai ennen tuensaajan tilikauden alkamista aiheutuneita kustannuksia ei voida rahoittaa takautuvasti.

Täytäntöönpano

Eurooppalaisten kehitysyhteistyöjärjestöjen kattojärjestölle CONCORDille on myönnetty suoria toiminta-avustuksia vuodesta 2003 alkaen. Perusteina ovat olleet sen harvinaislaatuinen asema Euroopan komission ja kansainvälisessä kehitysyhteistyössä aktiivisesti toimivan kansalaisyhteiskunnan yhteistyösitenä ja sen toiminnan laaja-alaisuus. Monopoliasema, joka CONCORDilla käytännössä on, perustuu sen erityisen laajaan maantieteelliseen ja alakohtaiseen kattavuuteen.

Kansalaisjärjestöille myönnetään toiminta-avustuksia myös useista EU:n sisäistä toimintaa varten tarkoitetuista ohjelmista.

Merkitys kansalaisjärjestöjen kannalta

Toiminta-avustuksia ei yleensä myönnetä kehitysyhteistyöjärjestöille. Nähtäväksi jää, yleistyykö jatkossa menettely, jossa toiminta-avustusta myönnetään kehitysyhteistyöalalla ja/tai EU:n kumppanimaissa toimiville kansalaisjärjestöille.

RAHOITUSLÄHTEIDEN YHDISTÄMINEN

(Blending)

Määritelmä

Blending eli sekarahoitus tarkoittaa avustusten käyttöä muiden resurssien houkuttelemiseksi kestäväen kehityksen rahoituksen lisäämiseksi. Lisärahoitus voi käsittää lainoja, pääomaa ja takauksia kehitysrahoituslaitoksilta tai investointeja. Tämä rahoitusmekanismi on tarkoitettu julkisen tai yksityisen sektorin hankkeisiin.

Taustaa

Eri rahoituslähteiden yhdistelyä pidetään tärkeänä keinona hankkia lisäresursseja ja lisätä EU:n tuen vaikuttavuutta, tarkoituksena tukea osallistavaa ja kestävää kasvua sekä työpaikkojen luomista. *Blending*-mekanismi otettiin käyttöön rahoituskaudella 2007–2013, jolloin EU käytti noin 2 miljardia euroa avustusrahoja alueellisiin *blending*-välineisiinsä, joiden avulla kerättiin eurooppalaisilta kehitysrahoituslaitoksilta ja alueellisilta kehityspankeilta noin 20 miljardia euroa lainoja yli 240 hankkeen rahoittamiseksi. *Blending*-välineet on kohdistettu ensisijaisesti hallituksille ja vähemmässä määrin yksityissektorille.

EU on kasvattanut määrärahojaan *blending*-rahoitukseen. Varat *blending*-rahoitukseen saadaan etupäässä alueohjelmista ja lisäksi voidaan käyttää maakohtaista rahoitusta, sillä EU:n edustustoja on kannustettu sisällyttämään *blending* mahdolliseksi rahoitusmekanismiksi suuntaa-antaviin monivuotisiin ohjelmiinsa ja maaohjelmiinsa. Afrikan investointiväline (Africa Investment Facility, AfIF) on otettu käyttöön muun muassa vesi-, energia- ja maataloussektoreilla.

Soveltuvat rahoitusvälineet

Kaikki maantieteelliset rahoitusvälineet, esimerkiksi EKR, DCI, IPA ja ENI.

Kelpoisuusvaatimukset

Rahoituslaitokset ehdottavat hankkeita neuvoteltuaan ensin yhden tai useamman asianomaisen kumppanimaan kanssa. Rahoituslaitokset yksilöivät ja valikoivat hankkeita omien taloudellisten arviointiperusteidensa mukaisesti. Hankkeiden kehittämisprosessin aikana tehdään yhteistyötä komission kanssa etenkin sen teknisten elinten ja EU:n edustustojen tasolla. Lopullisina tuensajina ovat hallitukset sekä pienet ja keskisuuret yritykset (pk-yritykset).

Säännöt ja menettelyt

Vuonna 2015 perustetun Afrikan investointivälineen varainhoitajana toimii Euroopan investointipankki EIP. Muiden alueellisten investointivälineiden yhteydessä Euroopan komissio yleensä kanavoi avustukset lopullisille tuensaajille yhden pääasiallisen rahoituslaitoksen välityksellä, joka myöntää vastaavat sopimukset ja hallinnoi niitä. Tällaisia rahoituslaitoksia ovat esimerkiksi EIP, Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankki (European Bank for Reconstruction and Development, EBRD), ranskalainen Agence Française de Développement (AFD) ja saksalainen Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW). Useimpien rahoitusvälineiden sihteeristöistä vastaa komissio.

Täytäntöönpano

Noin 65 prosentilla EU:n avustuksista on tuettu energia- ja liikenneinfrastruktuurialoitteita, 24 prosenttia on investoitu sosiaaliseen infrastruktuuriin ja 11 prosentilla on tuettu paikallista yksityissektoria, varsinkin pk-yrityksiä.

Afrikan investointiväline luotiin vuonna 2015 ja se tähtää kestäväen kasvun tukemiseen Afrikassa. Muista välineistä poiketen siitä voidaan rahoittaa kansallisia hankkeita, joiden vaikuttavuus ei ole alueellista, ja infrastruktuurin lisäksi myös muita sektoreita, esimerkiksi terveys- ja koulutusalan hankkeita. Lisäksi yksityissektorille myönnetään enemmän tukea.

Vuonna 2017 perustettiin Euroopan ulkoisen investointisuunnitelman alainen Euroopan kestäväen kehityksen rahasto, jonka tavoitteena on vivuttaa kehitysyhteistyömäärärahoilla yli 40 miljardia euroa pääasiassa yksityisiä investointeja Afrikkaan ja EU:n naapuruusalueelle.

Merkitys kansalaisjärjestöjen kannalta

Blending-mekanismit eivät tarjoa rahoitusmahdollisuuksia kansalaisjärjestöille, paitsi jos järjestöt onnistuvat lyöttäytymään yhteen yksityissektorin tuensaajien kanssa tai saamaan rahoitusta hallitusten ottamien lainojen välityksellä.

Vaikuttamistymahdollisuuksia ajatellen Euroopan komissio järjestää kansalaisjärjestöille säännöllisiä kuulemistilaisuuksia *blending*-rahoitusvälineistä. Tärkein kanava mielipiteiden vaihtamiseksi *blending*-rahoituksen tuloksellisesta käytöstä on ulkoisen yhteistyön rahoituslähteiden yhdistämistä käsittelevä EU:n laajuinen foorumi. Siihen osallistuvat Euroopan komissio, Euroopan ulkosuhdehallinto (EEAS), EU:n jäsenvaltiot, Euroopan parlamentti sekä rahoituslaitokset.

Kansalaisyhteiskunta on yleensä suhtautunut kriittisesti *blending*-välineisiin, sillä niiden yhteydessä käytetään virallista kehitysapua lainojen hankkimiseen, mikä saattaa johtaa kehitysmaiden pitkäaikaiseen velkaantumiseen. Muita kansalaisjärjestöille ongelmallisia asioita ovat olleet joidenkin *blending*-mekanismien kyseenalainen myötävaikutus kehitysyhteistyön tuloksellisuuteen ja kysymys täydentävyydestä.

Euroopan tilintarkastustuomioistuimen vuonna 2016 julkaiseman arvioinnin mukaan EU ei ole aina pystynyt osoittamaan avustusten tuomaa lisäarvoa lainojen hankkimisessa. Myös Euroopan parlamentti on tuonut esiin samankaltaisia epäilyjä. Naapuruuspolitiikan investointivälineen suhteen on suositeltu vahvistamaan kansalaisjärjestöjen kuulemisprosesseja, jotka koskevat *blending*-hankkeiden valintaa, seurantaa ja arviointia.

Rahoituksen hakeminen

10 VINKKIÄ HYVÄÄN HAKEMUKSEEN

- Lue rahoitushaun ohjeet (*Guidelines*) tarkkaan
- Laadi hakemus vastaamaan haun tavoitteita ja painopisteitä (*Priorities*)
- Hanki paikallinen kumppani, jonka kanssa yhteistyö on aitoa ja toimivaa
- Mieti tarkkaan, kuinka relevantti hankkeesi on kohdemaalle
- Selvitä, mitä muita hankkeita on käynnissä ja varmista, ettei hankkeesi ole päällekkäinen näiden kanssa
- Määrittele hyödynsaajat selvästi
- Pohdi ja listaa, mitä lisäarvoa hankkeellasi on (*Added value elements*)
- Määrittele hankkeen aktiviteetit selkeästi ja konkreettisesti
- Mieti hankkeen vaikuttavuutta ja sitä, mitä rahoittaja saa vastineeksi panokselleen (*Value for money*)
- Ole yhteydessä kohdemaasi edustustoon

EU-rahoitusta voi hakea yksittäinen kansalaisjärjestö tai järjestöjen yhteenliittymä. Yhteenliittymien hankkeissa on oltava yksi päähakija sekä rahoitushausta riippuen joko vapaavalintainen tai tietty määrä kumppaneita. Mikäli hankkeissa tulee olla mukana kumppaneita, tästä kerrotaan rahoitushaun ohjeissa (*Guidelines*). Kumppaneita koskevat yleensä samat hakukelpoisuusvaatimukset kuin päähakijaa.

Globaalikasvatushankkeissa suomalainen kansalaisjärjestö osallistuu hankkeen toteuttamiseen yksin tai yhdessä eurooppalaisen hakukelpoisen toimijan kanssa. Kehitysyhteistyöhankkeissa mukana on oltava yksi tai useampi etelän kumppanimaan järjestö. Kumppaneiden on osallistuttava hankkeen suunnitteluun ja toimeenpanoon. Yksityiskohtaisemmat tehtävät ja vastuut määritellään hankesuunnitelmassa.

Rahoitushaut pohjautuvat edellä esiteltyihin rahoitusohjelmiin. Hakujen avautumisesta ilmoitetaan EuropeAidin sivuilla. Rahoitettavien hankkeiden pituus on yleensä ohjelmasta riippuen kahdesta viiteen vuotta. Haettavissa olevat tukisummat vaihtelevat suuresti haun painopisteiden, kohdemaan ja rahoitusvälineen mukaan alle 100 000 eurosta muutamaa miljoonaa euroon. Tarkat tavoitteet, haettavissa olevan tuen määrä ja hakukelpoisuus selviävät kyseisen haun ohjeista.

Haut ovat pääsääntöisesti kaksivaiheisia. Kaksivaiheisessa haussa valmistellaan aluksi vain konseptipaperi ja mikäli se hyväksytään, valmistellaan ja lähetetään varsinainen hakemus ja muut hakuun liittyvät asiakirjat (budjetti ja looginen viitekehys). Harvinaisissa tapauksissa haut ovat yksivaiheisia, jolloin konseptipaperi, varsinainen hakemus ja muut asiakirjat lähetetään kaikki samalla kertaa. Tulosten saamiseen hakukierroksilta menee tyypillisesti 3–6 kuukautta per vaihe.

Avoimet haut lisäohjeineen ja hakulomakkeineen löytyvät EuropeAidin *Calls for Proposals and Tenders* -sivustolta. Avoimia rahoitushakuja kannattaa etsiä *Advanced Search* -hakutoiminnolla.

Suurin osa hankkeen teknisistä tiedoista syötetään nykyään suoraan komission PROSPECT-verkkojärjestelmään. Konseptipaperi, varsinainen hakemus, LFA-matriisi, budjetti ja allekirjoitettu päähakijan ilmoitus (declaration by the lead applicant) tallennetaan PROSPECT:iin liitteinä.

KONSEPTIPAPERI (*Concept note*)

Konseptipaperi on hankkeen tiivistelmä. Varsinainen hanke-ehdotus ei saa merkittävästi poiketa konseptipaperista, varsinkaan tavoitteiden, hankesuunnitelman ja odotettujen tulosten osalta. Konseptipaperivaiheessa nimettyjä yhteishakijoita ei myöskään voi vaihtaa, paitsi poikkeuksellisissa olosuhteissa ja asianmukaisesti perusteltuna.

Yleisohjeet:

The lead applicant must ensure that the concept note:

- includes Page 1 of this document, filled in and submitted as a cover page of the concept note
- does not exceed 5 pages (A4 size) of Arial 10 characters with 2 cm margins, single line spacing;
- provides the information requested under the headings below, in the order requested, and in proportion to its relative importance (see the relevant scores in the evaluation grid and in the guidelines for applicants);
- provides full information (as the evaluation will be based solely on the information provided);
- is drafted as clearly as possible to facilitate the evaluation process.

1.1 Hankkeen kuvaus

1.1.1 Taulukon täyttäminen

Alla olevat tiedot ilmoitetaan PROSPECT-järjestelmässä	
Title of the action:	
Lot: Please tick the box corresponding to the specific lot for which you are applying:	...Lot X ...Lot Y
Location(s) of the action: -specify country(ies), region(s) that will benefit from the action	
Total duration of the action (months)	
Requested EU contribution (amount)	
Requested EU contribution as a percentage of total budget eligible costs of the action (indicative)	%
Alla olevat tiedot ilmoitetaan osana konseptipaperia:	
Objectives of the action	kehitystavoite (overall objective / impact) varsinainen tavoite (specific objective / outcome)
Target group(s)	
Final beneficiaries	
Estimated results/Outputs	
Main activities	

Konseptipaperin alussa hankkeen perusidea esitetään taulukkomuodossa. Taulukossa kerrotaan perustietojen lisäksi myös hankkeen toimintalogiikka, kohderyhmät ja hyödynsaajat. Taulukon täyttämistä helpottaa loogisen viitekehyksen (Logical Framework Approach, LFA) laatiminen jo konseptipaperivaiheessa, vaikka LFA-matriisi lähetetään liitteenä vasta varsinaiseen hakemukseen. Taulukossa esitettyjen tietojen tulee olla johdonmukaisia ja yhteneviä konseptipaperin muiden osien kanssa.

1.1.2 Hankkeen kuvaus (enintään 1 sivu):

Please provide all the following information:

- I. Give the background to the preparation of the action.
- II. Explain the objectives of the action given in the table in section 1.1.1
- III. Describe the key stakeholder groups, their attitudes towards the action and any consultations held
- IV. Briefly outline the type of activities proposed and specify related outputs and results, including a description of linkages/relationships between activity clusters.
- V. Outline the broad timeframe of the action and describe any specific factor taken into account.

Ohjeiden kaikki viisi kohtaa on käsiteltävä. Komissio arvioi hankkeen kuvausta koskevan osion johdonmukaisuuden ja toteutettavuuden kannalta (ks. arviointitaulukko). Osio on rakenteeltaan suunnitelmaa lyhyesti kuvaileva tiivistelmä.

Tässä vaiheessa on erittäin tärkeää esittää selkeä ja tuloksellinen toimintalogiikka, ja kirjoittaa auki kohdan 1.1.1 taulukossa esitellyt tavoitteet, tulokset ja toiminnot. Kannattaa välttää taulukon tietojen toistamista sellaisenaan ja pohtia, miten avoimessa tekstimuodossa tavoitteista ja niiden suhteista voi kertoa enemmän.

Hankkeen tulee edistää kehitystavoitteen (overall objective / impact) saavuttamista ja pyrkiä saavuttamaan hankkeen tarkoitus ja sille asetettu varsinainen tavoite (specific objective / outcome).

Osiassa tulee kuvata myös keskeisiä sidosryhmiä, niiden suhtautumista hankkeeseen sekä taustaa hankkeen valmistelusta yhteistyössä sidosryhmien kanssa. Sidosryhmillä voidaan tarkoittaa muun muassa muita paikallisia järjestöjä ja paikallisviranomaisia, jotka ovat jollakin tavalla mukana hankkeessa, mutta eivät osallistu siihen virallisesti yhteishakijoina. Tässä tulisi mainita niiden asema hankkeessa ja niiden suhtautuminen siihen. Tällaisia ovat muun muassa järjestöt, jotka eivät ole hankkeen virallisia yhteishakijoita, mutta joiden kanssa hakija tekee yhteistyötä koulutusten valmistelussa, tai järjestöt, jotka tarjoavat hakijalle oleellista tietoa. Koordinointi muiden sidosryhmien kanssa voidaan katsoa lisäarvoksi.

Osiassa tulee esittää myös lyhyesti, minkä tyyppisiä toimintoja ehdotetaan, ja eritellä niihin liittyvät tuotokset ja tulokset. Kannattaa kuvata myös, millä tavoin eri toimintojen ryhmät nivoutuvat toisiinsa ja mitkä ovat niiden väliset suhteet. Toimintojen tulisi liittyä suoraan tuloksiin, joita niiltä odotetaan. On vastattava kysymyksiin kuka tekee, mitä ja miten, mutta se on tehtävä ytimekkäästi. Toimintoja voi olla lukuisia, mutta on tärkeää olla erittäin realistinen ja kytkeä toiminnot resursseihin ja kustannuksiin. Tässä osiossa ei ole tarpeen mainita kustannuksia ja resursseja, mutta on kuitenkin syytä varmistaa, että toiminnot ovat toteutettavissa ilmoitetulla budjetilla.

Rajatun sivumäärän takia hankkeesta on tässä osiossa mahdollisuus kertoa erittäin vähän ja kannattaakin miettiä, miten toimintoja kuvatessa voi antaa mahdollisimman tarkan mutta avoimen kuvan, joka mahdollistaa joustavuuden sekä varsinaista hakemusta tehdessä että hanketta toteutettaessa. Kannattaa myös miettiä, miten hankkeen suunniteltujen toimintojen kuvausta voi sisällyttää seuraaviin osioihin.

Osion lopussa mainitaan hankkeen summittainen aikataulu ja kuvaillaan mahdolliset erityistekijät, jotka on otettu huomioon. Usein riittää pelkästään hankkeen kokonaiskeston ilmoittaminen kuukausina, mutta jos hankkeen aikatauluun vaikuttaa esimerkiksi satokausi, voi eri toimintojen toteutusvaiheiden erittely olla tarpeen.

1.2 Hankkeen merkityksellisyys (enintään 3 sivua)

Merkityksellisyydestä saa 30 pistettä konseptipaperin arvioinnissa, ja tämän kriteerin pistemäärä lisätään suoraan varsinaisen hanke-ehdotuksen pistemäärään. Tähän kohtaan on siksi syytä kiinnittää erityistä huomiota.

Tärkeintä on perustella, miksi hanke on tärkeä tai relevantti EuropeAidin ja kyseisen haun kannalta. Hankkeen on vastattava sitä, mitä EuropeAid tavoittelee, eli ehdotetun toimen ja haun ohjeiden välillä on oltava selvä yhteys.

1.2.1 Merkityksellisyys haun tavoitteiden, alojen, teemojen, aiheiden tai erityisten painopisteiden kannalta

Please provide all the following information:

- I. Describe the relevance of the action to the objective(s) and priority(ies) of the call for proposals.
- II. Describe the relevance of the action to any specific subthemes/sectors/areas and any other specific requirements stated in the guidelines for applicants, e.g. local ownership etc.
- III. Describe which of the expected results referred to in the guidelines for applicants will be addressed.

Tästä alakohdasta voi saada enintään 10 pistettä.

Ennen hankkeen sisällön kuvailua hakijan tulee kertoa sen merkityksellisyydestä haun kannalta. Kappale kannattaa aloittaa lyhyellä hanketta kuvaavalla virkkeellä.

Tekstiin kannattaa sisällyttää selvät viittaukset ohjeisiin. Arvioijan kiinnostus on hyvä herättää viittaamalla suoraan keskeisiin teemoihin, käyttämällä ohjeissa esiintyviä avainsanoja ja käsittelemällä järjestelmällisesti kaikkia painopisteitä.

Ohjeissa ei aina selvästi erotella toisistaan esimerkiksi tavoitteita, painopisteitä, aloja ja toimintotyyppejä. On syytä käyttää samoja ilmauksia kuin ohjeissa.

Vastauksessa kannattaa keskittyä haussa esitettyihin erityisvaatimuksiin, joita esimerkiksi voivat olla paikallinen sitoutuminen, sukupuolinäkökohtien huomioiminen tai toimien kohdentaminen heikoimmassa asemassa oleviin ryhmiin.

1.2.2 Merkityksellisyys kohdemaiden, -alueiden ja/tai asiaankuuluvien alojen nimenomaisten tarpeiden ja rajoitusten kannalta (mukaan lukien synergiaedut muiden EU-hankkeiden kanssa ja päällekkäisyyksien välttäminen)

Please provide all the following information:

- I. State clearly the specific pre-project situation in the target country/countries, region(s) and/or sectors (include quantified data analysis where possible).
- II. Provide a detailed analysis of the problems to be addressed by the action and how they are interrelated at all levels.
- III. Refer to any significant plans undertaken at national, regional and/or local level relevant to the action and describe how the action will relate to such plans.
- IV. Where the action is the continuation of a previous action, clearly indicate how it is intended to build on the activities/results of this previous action; refer to the main conclusions and recommendations of any evaluations carried out.
- V. Where the action is part of a larger programme, clearly explain how it fits or is coordinated with that programme or any other planned project. Specify the potential synergies with other initiatives, in particular by the European Commission.

Tästä alakohdasta voi saada enintään 10 pistettä.

Maan tai alueen yleistilanteesta tarvittavien tietojen määrä riippuu siitä, onko kyseessä yleinen vai paikallinen haku. Yleisissä hauissa on tärkeää kuvata johdannossa lyhyesti maan yleistilanne, sillä eri maista saattaa tulla vastauksia samaan hakuun. Tiettyä maata koskevissa hauissa tämä ei ole tarpeen, koska tällöin maan yleistilanne on tiedossa.

Ongelma-analyysia koskevassa kappaleessa tulisi esittää hakijan analyysi käsiteltävistä ongelmista ja hankkeen kohderyhmien vaikeuksista kyseisessä maassa tai kyseisellä alueella.

Tässä kohdassa kannattaa olla realistinen ja mainita vain ne ongelmat, joihin hankkeessa on tarkoitus puuttua, sekä perustella, miksi on valittu juuri nämä ongelmat (tämän kohdan tärkein kappale). Kannattaa myös kertoa, millaisten prosessien avulla tarpeet tunnistetaan (esimerkiksi kentältä kerätyt tiedot, tarvearviointit, erityistutkimukset), eikä esittää pelkästään näiden prosessien tulokset. Ongelmat kannattaa jäsenellä toimenpiteiden tason mukaan (kohderyhmä, toimijan tyyppi, hallinnon taso, jne.). Lisäksi kohdassa kannattaa osoittaa mahdolliset ongelmien väliset syy-seuraus-yhteydet.

Kohdassa 1.2.2. on myös mahdollista jatkaa toimintojen kuvaamista avaamalla, miten ehdotetut aktiviteetit vastaavat analyysissä esitettyihin ongelmiin.

1.2.3 Kuvataan ja määritetään kohderyhmät ja lopulliset hyödynsaajat, heidän tarpeensa ja rajoituksensa, sekä esitetään, millä tavoin hanke vastaa näihin tarpeisiin

Please provide all the following information:

- I. Give a description of each of the target groups and final beneficiaries (quantified where possible), including selection criteria.

Kohderyhmä on se ryhmä, johon hanke vaikuttaa suoraan. Lopulliset hyödynsaajat taas ovat ne, jotka hyötyvät hankkeesta pitkällä aikavälillä väestötasolla. EuropeAidin käyttämät määritelmät löytyvät ohjeista.

Kohderyhmiä ja hyödynsaajia kuvaillaessa kannattaa kertoa, liittyikö valintaan erityinen prosessi, jossa oli tiettyjä kriteerejä (esimerkiksi selitetään haavoittuvuuden käsite tai laaditaan järjestöistä SWOT-analyysi).

Kohderyhmien ja hyödynsaajien kuvauksen on oltava mahdollisimman tarkka. Kuvauksessa voidaan kertoa esimerkiksi kohderyhmän tai hyödynsaajien lukumäärä, sukupuoli, ikä, vammaisuuden muoto, paikallisten toimijoiden osuus tai sosiaalinen tilanne.

- II. Identify the needs and constraints of each of the target groups and final beneficiaries.

Tässä kohdassa kannattaa mainita vain sellaiset tarpeet ja esteet, joihin hankkeessa on tarkoitus puuttua.

On syytä tuoda selvästi esiin mahdolliset tukipyynnöt, joita kohderyhmät ja hyödynsaajat ovat esittäneet.

Kohdassa tulee osoittaa, millä tavoin hanke vaikuttaa näiden ihmisten tilanteeseen.

- III. Demonstrate the relevance of the proposal to the needs and constraints of the target groups and final beneficiaries.

- IV. Explain any participatory process ensuring participation by the target groups and final beneficiaries.

Kohderyhmien ja hyödynsaajien osallistumista koskevassa kohdassa tulee kertoa, miten aiotaan varmistaa kohderyhmien ja hyödynsaajien aktiivinen osallistuminen hankkeeseen.

1.2.4 Erityiset lisäarvoa tuovat tekijät

Indicate any specific added-value elements, e.g. the promotion or consolidation of public-private partnerships, innovation and best practice, or other cross-cutting issues such as environmental issues, promotion of gender equality and equal opportunities, the needs of disabled people, the rights of minorities and the rights of indigenous peoples.

Tässä kohdassa kannattaa kertoa tarkasti, mitä lisäarvoa hanke tuo niiden seikkojen lisäksi, jotka on mainittu arviointitaulukossa.

Kannattaa viitata hakijan nykyisiin toimintaperiaatteisiin, menetelmiin ja/tai hyviin käytäntöihin (kyseisessä maassa tai kyseisellä alueella). Kannattaa myös havainnollistaa, millä tavoin toimintaperiaatteet näkyvät hankkeen toiminnoissa.

Kohdassa osoitetaan tarvittaessa, millä tavoin monialaiset kysymykset on huomioitu suunnitelmassa ja miten niihin vastataan ehdotetussa hankkeessa.

VARSINAINEN HAKULOMAKE *(Full application form)*

1. Yleiset tiedot

Reference of the Call for Proposals	Lisää tähän rahoitushaun viitenumero EuropeAidista
[Lot number you are applying to:]	Sama kuin konseptipaperissa
Number of the proposal	
Name of the lead applicant	
Title of the Call for Proposals	Lisää tähän rahoitushaun otsikko
Title of the action	Sama kuin konseptipaperissa
Location of the action	Sama kuin konseptipaperissa Erittele hankkeesta hyötyvät maat ja alueet [tätä ei täytetä, mikäli haetaan PROSPECT-järjestelmän kautta]
Duration of the action	[tätä ei täytetä, mikäli haetaan PROSPECT-järjestelmän kautta]

2. Hanke:

2.1. Hankkeen kuvaus

2.1.1 Kuvaus (enintään 13 sivua)

Provide a description of the proposed action, including all the information requested below, referring to the overall objective(s) and specific objective(s), outputs and results described in the concept note:

- Explain the specific results expected, stating how the action will improve the situation of the target groups and final beneficiaries and the technical and management capacities of target groups and/or any local co-applicants and affiliated entity(ies).

Tähän kohtaan merkityt tiedot eivät saa poiketa konseptipaperin tiedoista. Kuvaukseen tulee sisältyä sekä hankkeen lyhyt esittely että yksityiskohtaisempi selvitys konseptipaperissa kerrotuista tiedoista.

- Identify and describe in detail each activity (or work package) to be undertaken to produce results, justifying the choice of activities and specifying the role of each co-applicant and affiliated entity (and associates or contractors or recipients of financial support where applicable) in the activities. Do not repeat the action plan to be provided in section 2.1.3, but demonstrate coherence and consistency of project design. In particular, list any publications proposed.

Tässä kohdassa kerrotaan, mitä hankkeen puitteissa halutaan tehdä. Tässä tulee käsitellä sitä, kuka tekee mitä ja miten, ja mitkä ovat tuotokset. Selvityksen tulee olla hyvin yksityiskohtainen.

Kannattaa otsikoida ja jäsentää jokainen toiminto loogisen viitekehyksen, toimintasuunnitelman ja budjetin mukaisesti. Arvioijan on tällöin helpompi tarkastella ehdotuksen eri osia.

Ennen yksittäisten toimintojen kuvaamista kannattaa selvittää lyhyesti kunkin toiminnon tulos ja se, millä tavalla se edistää yleistavoitteen saavuttamista.

Jokainen toiminto tulee kuvata mahdollisimman yksityiskohtaisesti ja perustella, miksi valittu toiminto on paras tapa saavuttaa odotetut tulokset ja miksi se on välttämätön ongelmien ratkaisemiseksi. Tässä osiossa kuvataan myös eri toimijoiden tehtävät (päähakkija, yhteishakkija(t), sidosyhteisö(t) ja muut), kohderyhmien ja lopullisten hyödynsaajien määrä sekä se, miten toiminto edistää heidän tilanteensa paranemista. Myös toiminnon tuotokset (esimerkiksi julkaisut, rakennukset, koulutusmateriaalit) on hyvä luetella.

Jos hankkeen tuloksia on mahdollista toistaa ja ulottaa laajemmalle, voi sen mainita jo tässäkin osiossa, vaikka sitä kysytään myös kestävyyttä koskevassa osiossa 2.1.4. Tällaisia tuloksia voivat olla esimerkiksi verkkosivusto, julkaisujen levittäminen tai kouluttajien kouluttaminen.

Osiossa voi esimerkiksi mainita, millaista koulutusta hankkeen puitteissa aiotaan tarjota, kuinka monelle henkilölle, mitä erityisiä taitoja aiotaan opettaa, millaisia seuranta-toimia on suunnitelmassa, ja mikä on tuotos ja odotettu tulos.

- If financial support is allowed by the guidelines for applicants, lead applicants wishing to give financial support to third parties must define, in line with the conditions set by the guidelines for applicants the objectives and results to be obtained with financial support, the different types of activities eligible for financial support, on the basis of a fixed list, the types of entity eligible or categories of persons which may receive financial support, the criteria for selecting these entities and giving the financial support, the criteria for determining the exact amount of financial support for each third entity, and the maximum amount which may be given.

Jos hankkeseen sisältyy rahoituksen myöntämistä edelleen muille toimijoille (sub-granting), hakijan kannattaa laatia taulukko, jossa esitetään kolmansille osapuolille annettava rahoitustuki ja seuraavat tiedot:

- tavoitteet ja tulokset, jotka rahoitustuen avulla on tarkoitus saavuttaa
- minkä tyyppisiin toimintoihin rahoitustukea voi saada
- minkä tyyppisille tukikelpoisille tahoille tai henkilöryhmille rahoitustukea voidaan myöntää
- kriteerit näiden tahojen valitsemiseen ja rahoitustuen antamiseen, mukaan lukien rahoitustuen myöntämistavat (esimerkiksi haun perusteella tai suorina avustuksina)
- kriteerit kunkin kolmannen tahon saaman tarkan tukisumman määrittämiseen
- myönnettävä enimmäissumma
- luettelo liitteistä, esimerkiksi kolmannen osapuolen kanssa tehty sopimus, seuranta-raportit, arviointiraportti ja suoritettut maksut

On tärkeää tutustua kunkin haun tarkkoihin ohjeisiin, sillä kolmansien osapuolten rahoitustukea koskevat kriteerit voivat vaihdella rahoitushausta toiseen.

Joissakin tapauksissa tässä kappaleessa annetut tiedot kopioidaan rahoitusta saaneen hankkeen erityisehtoihin.

Only for restricted calls for proposals:

- Describe/highlight eventual changes of the information provided in the concept note

Hakemuksessa ei tulisi esiintyä merkittäviä muutoksia konseptipaperivaiheen ja varsinaisen hakemuksen välillä. Jos muutoksia on tehty, esimerkiksi odotettujen tulosten tai toimintojen tai haettavan rahamäärän suhteen, tulee siitä mainita tässä kohdassa.

2.1.2 Toimintamenetelmät (enintään 5 sivua)

Describe in detail:

- The methods of implementation and rationale for such methodology;

Tässä kohdassa hakijan tulisi kertoa menetelmistään viittaamalla organisaationsa tai kansainvälisiin, kansallisiin tai muiden organisaatioiden yleisiin toimintakäytäntöihin. Lisäksi kannattaa mainita konkreettisia tapauksia, joissa kyseisiä menetelmiä on noudatettu onnistuneesti. Kohdassa kannattaa osoittaa, että hakijalla on käytössä testatut, parhaat käytännöt. On myös tärkeää osoittaa, että hakija noudattaa kansainvälisesti hyväksyttyjä normeja, sekä ilmoittaa, mitä niistä aiotaan soveltaa tässä hankkeessa. Osiossa voi myös viitata relevantteihin EuropeAidin linjauksiin.

Vastauksessa kannattaa myös osoittaa, että menetelmät soveltuvat paikalliseen tai kansalliseen tilanteeseen ja ovat kansallisten tai paikallisten sidosryhmien hyväksymiä. Samalla tulee kertoa, miten hakija voi varmistaa, että hankkeen sidosryhmät hyväksyvät hankkeen toimintamenetelmät.

Jos kyseisen toimintamenetelmän soveltuvuuteen tai suositteluun on taloudelliset tai logistiset perusteet, niistä voi kertoa esimerkiksi kustannusten, laadun, käyttömahdollisuuksien tai toimenpiteen ajoituksen osalta. Näin hakija voi osoittaa, että menetelmä on kestävä ja että hankkeen sidosryhmät voivat jatkaa sen toteuttamista hankkeen päätyttyä.

- Where the action continues a previous action, describe how the action is intended to build on the results of the previous action (give the main conclusions and recommendations of any evaluations carried out);

Tässä osiossa kannattaa esittää aiempien hankkeiden arvioita. Vaikka näitä asiakirjoja ei useinkaan julkaista, ne ovat relevantteja hankkeiden toteuttajille, ja niitä tulisi hyödyntää. Kannattaa myös kertoa aiempia kehitystoimia koskevien jälkiarviointien tärkeimmät päätelmät ja suositukset. Jos aiempia toimia ei ole, voi tässä kohdassa myös hyödyntää arviointoja, joita on tehty samankaltaisista hankkeista muissa maissa, joissa toimintaympäristö on ollut vastaavanlainen.

On tärkeää osoittaa, että arviointituloksiin tutustumisen lisäksi hakija on myös ottanut suositukset huomioon oman hankkeensa suunnittelussa.

- Where the action is part of a larger programme, explain how it fits or is coordinated with this programme or any other possibly planned project (please specify potential synergies with other initiatives, in particular by the European Union);

Tässä kohdassa tulee kertoa, kuinka hakijan hanke ja muut nykyiset hankkeet vaikuttavat toisiinsa. Komissiota kiinnostaa pääasiassa hankkeen koordinointi käynnissä olevien hankkeiden kanssa, sillä komissio haluaa välttää päällekkäisyyttä ja epäyhtenäisyyttä. Hakijan on tutkittava asiakirja-aineistoa riittävän perusteellisesti saadakseen selville käynnissä olevat hankkeet sekä osoitettava olevansa tietoinen niistä ja valmis sovittamaan toimintansa yhteen muiden tahojen toimien kanssa. Tämän voi tehdä esimerkiksi ottamalla oman hankkeen ohjausryhmään samalla maantieteellisellä alueella toimivien samankaltaisten hankkeiden projektipäälliköitä. Kannattaa myös ottaa yhteyttä paikalliseen EU-edustustoon EU:n yleisten painopisteiden ja ohjelmien selvittämiseksi.

Lisätietoa muista EU:n rahoittamista hankkeista samalla alueella voi hakea esimerkiksi paikallisen EU:n edustuston EuropeAid-hankevastaavalta, projektipäälliköltä tai yksikön päälliköltä (muulloin kuin hakujen yhteydessä), paikallisen EU:n edustuston verkkosivustolta tai EU:n maaohjelmasta.

- The procedures for follow up and internal/external evaluation;

Hyvä ehdotus sisältää seurantajärjestelmän kuvauksen. Kuvauksessa kannattaa kertoa kuka vastaa seurannasta ja millaista järjestelmää hankkeessa on tarkoitus käyttää. Osallistava lähestymistapa on aina hyvä asia. Jos kehitetään esimerkiksi terveyspalveluja, hyvä tapa saada palautetta hyödynsaajilta on pyytää heitä heti palvelujen käyttämisen jälkeen arvioimaan palvelua (onko esimerkiksi kokemus palvelusta parempi kuin ennen, odotusaika lyhyempi ja saiko hyödynsaaja palvelut kahden käynnin sijaan yhdellä käynnillä). On erittäin hyvää, jos itse seurantajärjestelmään sisältyy keino saada palautetta hyödynsaajilta.

Kannattaa varmistaa, että looginen viitekehys ja tämä kohta nivoutuvat tiiviisti toisiinsa ja että kohta hyödyntää loogisen viitekehysten indikaattoreita. Seurantajärjestelmän tulee olla tulosperustainen, ja siihen tulisi sisältyä myös riskien seuranta.

Budjetissa on oma budjettikohta arvioinnille, joka tulisi toteuttaa ulkopuolista arvioijaa käyttäen. Arviointi sisällytetään toimintasuunnitelmaan, loogiseen viitekehykseen ja budjettiin.

- The role and participation in the action of the various actors and stakeholders (co-applicant(s), affiliated entity(ies), target groups, local authorities, etc.), and the reasons why these roles have been assigned to them;

Tässä osiossa esitetään suunnitelma projektihallinnosta hankkeen eri vaiheissa (kuka tekee mitä). Tähän kannattaa sisällyttää esimerkiksi tarvearviointi, taloushallinto ja muu hallinto, toimintojen toteuttaminen, kumppanuuksien valvonta, tekninen tuki, kumppanien kapasiteetin vahvistaminen, toimintojen seuranta ja arviointi sekä raportointi.

Hankkeelle kannattaa muodostaa ohjausryhmä yhteistyökumppanien tasavertaisen osallistumisen varmistamiseksi (hakijat, yhteishakijat, sidosyhteisöt), mukaan lukien keskeiset sidosryhmät, kuten paikallisviranomaiset, paikalliset kansalaisjärjestöt tai muut asiaan liittyvät sidosryhmät, kuten hyödynsaajien edustajat.

Yhteistyökumppanien ja sidosyhteisöjen osaamiseen on syytä kiinnittää erityistä huomiota. Erityisesti tässä osiossa kannattaa kiinnittää huomiota yhteistyökumppanien ja sidosyhteisöjen ongelmien tuntemukseen, kokemukseen kyseisessä maassa toimimisesta ja projektin hallinnasta sekä kumppanien läheisyyteen kohderyhmiin ja hyödynsaajiin.

Kannattaa varmistaa hankkeen kumppanien täysipainoinen kumppanuus, eli osallistuminen hankkeen kaikkiin vaiheisiin, tehtävien eriyttäminen, kokemuksen hyödyntäminen ja keskinäinen tietojen jakaminen. EU ei halua tukea pelkkiä välikäsiä. Hakemuksessa tulee sen vuoksi osoittaa, että kaikki hakijat (päähakija ja yhteishakijat) osallistuvat hankkeeseen aktiivisesti.

Kannattaa muistaa, että kohderyhmät ja hyödynsaajat ovat myös osa hanketta, joten niilläkin on oma tehtävänsä hankkeen kaikissa vaiheissa. Tämä on olennainen osa menestyksestä hakemusta. Sama pätee sidosryhmiin, kuten paikallisviranomaisiin tai ammattiyhdistyksiin, vaikka ne eivät olisikaan hankkeen yhteishakijoita tai sidosyhteisöjä. EU ei halua tukea hanketta, joka toimii keskeisistä sidosryhmistä erillään tai ei tuo yhteen palvelun tarjoajia ja käyttäjiä.

- The organisational structure and the team proposed for the implementation of the action (by function: there is no need to include the names of individuals);

Ehdotetun hankkeen toteuttamiseen tarvittavasta henkilöstöstä tulee laatia lyhyt kuvaus. Siihen voi käyttää taulukkoa tai vaikkapa organisaatiokaaviota.

Osiossa tulee mainita hankkeeseen palkattavan henkilöstön tehtävät (esimerkiksi johtaminen, talous, hallinto, varsinainen toiminta ja tekninen tuki), hankkeessa tarvittavalta tekniseltä erityishenkilöstöltä (ei kaikilta) edellytetty pätevyys, kokemus ja erityisosaaminen, sekä henkilöstön asema (kansallinen ja/tai kansainvälinen henkilöstö). Osiossa myös luetellaan kaikki tapaukset, joissa henkilöstö ei toimi tässä hankkeessa sataprosenttisesti (osa-aikatyö tai työskentely useassa hankkeessa). Lisäksi tulee ilmoittaa, millä tavoin kentan ja päätoimipisteen välinen koordinointi järjestetään.

Osion yhdenmukaisuus loogisen viitekehyksen kohdassa keinot (*means*) ja budjetissa annettujen tietojen kanssa tulee varmistaa.

- The main means proposed for the implementation of the action (equipment, materials, and supplies to be acquired or rented);

Yleinen tapa on esittää tässä kohdassa kysytyt tiedot taulukkomuodossa.

Kalusto	Hankintatapa	Kustannukset	Käyttöpaikka	Kommentit
	Vuokraus, ostaminen			
	Poisto, lahjoitus			

Kaikki epätavanomaiset tai kohtuuttoman kalliilta näyttävät hankinnat tulisi aina perustella. Perusteluja voivat olla esimerkiksi välttämättömyys tavoitteen ja odotettujen tulosten saavuttamiseksi, korkea laatu, lyhyempi toimitusaika, erinomainen kestävyystakuu, toimittajan monopoliasema, tarjoajan eettisyys (jolloin hinta on kalliimpi, mutta sisältää takuun eettisten, sosiaalisten tai ympäristönormien noudattamisesta).

Osion yhdenmukaisuus loogisen viitekehyksen kohdassa keinot (*means*) ja budjetissa annettujen tietojen kanssa tulee varmistaa.

- The attitudes of all stakeholders towards the action in general and the activities in particular;

Hakemusta varten on suoritettava sidosryhmäanalyysi, jossa tarkasteltavina ovat muun muassa lopulliset hyödynsaajat, kohderyhmät, paikallisviranomaiset, kansalaisjärjestöt, yhteisöperustaiset järjestöt ja käyttäjien ryhmät. Sidosryhmäanalyysissä voidaan avata ryhmien intressiä ja motivaatiota hankkeeseen ja tavoiteltavaan muutokseen, ryhmien vaikutusvaltaa tavoitteiden saavuttamiseen sekä suunniteltua panosta hankkeeseen.

- The planned activities in order to ensure the visibility of the action and the EU funding.

Osiassa voidaan kuvata yleinen viestintästrategia, viestintätoimet, indikaattorit sekä tarvittavat taloudelliset ja henkilöresurssit (on huomioitava, että näkyvyyttä koskeviin toimiin tulisi budjetoida vähintään 1 prosentti hankkeen hyväksyttävistä kuluista tai vähintään 1 000 euroa). Ihannetapauksessa viestintä- ja näkyvyydenedistämissuunnitelma on sisällytetty toimintasuunnitelmaan, loogiseen viitekehykseen (näkyvyyteen liittyvät toimet integroituna muihin toimintoihin) ja budjettiin. Viestintä- ja näkyvyydenedistämissuunnitelmaan tulisi sisältyä yleinen viestintästrategia, viestintätoimet, indikaattorit, henkilöresurssit ja taloudelliset resurssit.

Kannattaa myös muistaa, että kaikissa EU:n edustustoissa on tiedotus- ja viestintävirkamies, johon tulisi ottaa yhteyttä ennen laajoja näkyvyyteen liittyviä tai muita viestintätoimia. Jos ehdotuksen laatii hakijan organisaatiossa joku muu kuin projektipäällikkö, se kannattaa mainita ehdotuksessa.

On suositeltavaa tutustua EU:n viestintäoppaaseen (*Communication and Visibility Manual for European Union External Actions*) ja viitata siihen hakemuksessa.

Hankesuunnitteluvaiheessa kannattaa miettiä tavanomaisista keinoista (kuten hankkeesta kertovat tarrat ja pienet mainoskyltit) poikkeavia tapoja viestiä hankkeesta. Sellaisia voisivat olla vaikkapa piirustuskilpailu, teatteriesitys kehityksen puolesta tai radiomainokset. Näkyvyyttä ei aina tarvitse hankkia samalla tavalla.

Näkyvyyden edistämistä kuvatessa on hyvä muistaa, että tärkeintä ei ole varmistaa EU-lipun näkyminen kaikessa hankkeen rahoilla kustannetussa materiaalissa, vaan EU:n näkyvyys hankkeen tavoitteiden edistämisessä ja saavuttamisessa.

2.1.3 Alustava toimintasuunnitelma hankkeen toteuttamiseksi (enintään 4 sivua)

Toimintasuunnitelma perustuu osiossa 2.1.1 esiteltyihin toimintoihin ja siinä seurataan LFA-matriisin numerointia. Toimintasuunnitelma laaditaan kahdessa osassa: ensimmäisen vuoden toimintasuunnitelma tehdään kuukauden tarkkuudella ja seuraavien vuosien toimintasuunnitelma kuuden kuukauden tarkkuudella.

Toimintasuunnitelmassa jokainen toiminto (activity) jaetaan suunnittelu- ja toimeenpanovaiheisiin. Molempien vaiheiden kesto maalataan taulukkoon ja viimeiseen sarakkeeseen määritellään kyseisen toiminnon vastuutaho hankkeessa (päähakija / kumppani).

Toimintasuunnitelmasta kannattaa tehdä mahdollisimman realistinen ja tasapainoinen, etenkin ensimmäisten kuukausien suhteen, ja välttää tyhjiä välikuukausia.

Year 1													
	Half-year 1						Half-year 2						
Activity	Month 1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Implementing body
Example	Example												Example
Preparation Activity 1 (title)													co-applicant and/or affiliated entity
Execution Activity 1 (title)													co-applicant and/or affiliated entity
Preparation Activity 2 (title)													co-applicant and/or affiliated entity

For the following years:										
Activity	Half-year 3	4	5	6	7	8	9	10	Implementing body	
Example	Example								Example	
Execution Activity 1 (title)									co-applicant and/or affiliated entity	
Execution Activity 2 (title)									co-applicant and/or affiliated entity	
Preparation Activity 3 (title)									co-applicant and/or affiliated entity	
Etc.										

2.1.4 Hankkeen kestävyys (enintään 3 sivua)

Kestävyydestä voi saada arviointivaiheessa 15 pistettä. Kestävyyden kannalta keskeisiä kysymyksiä ovat:

- Onko hankkeella todennäköisesti konkreettisia vaikutuksia sen kohderyhmiin? (5 pistettä)
- Onko ehdotuksella todennäköisesti kerrannaisvaikutuksia? (esimerkiksi monistettavuus, laajentaminen ja tiedon jakaminen) (5 pistettä)
- Ovatko ehdotetun hankkeen odotetut tulokset kestäviä? (5 pistettä)
 - Taloudellisesti: Kuinka toiminnot rahoitetaan rahoituksen päättyessä?
 - Institutionaalisesti: Ovatko toiminnan jatkumisen mahdollistavat rakenteet käytössä myös hankkeen päättyessä? Sitoudutaanko hankkeen tuloksiin paikallisesti, onko ne otettu omiksi?
 - Poliittisella tasolla (soveltuvien osien): Millaisia rakenteellisia vaikutuksia hankkeella on – johtaako se esimerkiksi parempaan lainsäädäntöön tai parempiin toimintasääntöihin ja -menetelmiin?
- Ympäristön kannalta (soveltuvien osien): Onko hankkeella kielteisiä tai myönteisiä ympäristövaikutuksia?

Provide **all the** information requested below:

- Describe the expected impact of the action with quantified data where possible, at technical, economic, social, and policy levels (will it lead to improved legislation, codes of conduct, methods, etc.?).

Tätä kohtaa täytettäessä tulee käyttää loogisen viitekehyksen tietoja. Sen jälkeen kannattaa osoittaa, millä tavoin kohderyhmän saamat hyödyt vaikuttavat väestöön laajemminkin. Tässä voi myös tuoda esiin, miten hankkeen erityistavoite ja yleistavoite nivoutuvat toisiinsa. Kuinka erityistavoitteen saavuttaminen edistää yleistavoitteen saavuttamista?

Kohdassa tulee huomioida niin tekniset, taloudelliset ja rahoitukselliset, sosiaaliset kuin poliittiset näkökohdat.

- Describe a dissemination plan and the possibilities for replication and extension of the action outcomes (multiplier effects), clearly indicating any intended dissemination channel.

Tässä osiossa kuvataan suunnitelma hankkeen tulosten, toimintatapojen ja oppien levittämiseksi. Kohdassa kerrotaan, mitä hankkeen puitteissa aiotaan levittää, esimerkiksi tiettyä toimintamenetelmää, hankkeen pohjalta tehtävää julkaisua, arviointia tai koulutusaineistoa tai vaikkapa kertomuksia onnistumisista kohderyhmissä. Tämä osio tulisi nähdä osana hankkeen tulosten hyödyntämissuunnitelmaa.

Osiassa kerrotaan myös, mitkä ovat ne keinot, joilla hankkeen tuloksia levitetään. Hankkeessa voidaan esimerkiksi järjestää tapahtumia kansallisella, maakunnallisella, alueellisella tai kylätasolla, jakaa tietoa verkkosivuston tai sosiaalisen median kautta tai järjestää sidosryhmille pyöreän pöydän neuvotteluja tai keskusteluja, niin että muut toimijat voivat myös ottaa menetelmän käyttöön ja monistaa sitä.

Osiassa kannattaa myös kiinnittää huomiota siihen, miksi tuloksista levitetään tietoa. Tiedon levittämällä voidaan esimerkiksi tähdätä siihen, että muut paikalliset toimijat ottaisivat menetelmän käyttöön ja sitoutuisivat käyttämään sitä. Tätä hakemusta arvioiva taho arvostaa, ja tämä tulisikin huomioida heti hankkeen alusta alkaen. Tarkoituksena voi myös olla näkyvyyden lisääminen ja tiedottaminen, ja silloin toiminta on osa näkyvyyden edistämissuunnitelmaa. Tiedonlevittämällä voi esimerkiksi myös tähdätä siihen, että maan hallitus ottaisi hankkeessa tuotetut koulutusmateriaalit käyttöönsä ja kouluttaisi niiden avulla ministeriön henkilöstöä. Myös tälle komissio antaisi arvoa.

Levityssuunnitelman avulla voidaan arvioida hankkeen monistettavuutta: mitä hankkeen toistaminen edellyttää? Tarvitseeko se erityisiä toimia tai tukea hakijaorganisaatiolta?

Kerrannaisvaikutuksia eivät ole ainoastaan levitys- ja monistettavuussuunnitelmasta syntyvät vaikutukset. Ne liittyvät myös itse hankkeeseen. Jos käytössä esimerkiksi on järjestelmä, jossa ensin koulutetaan kouluttajien kouluttajia ja tuetaan sitten heitä kouluttamaan kouluttajia, jotka puolestaan kouluttavat kohderyhmiä, niin koulutettu kohderyhmä voi mahdollisesti välittää oppimaansa edelleen muille yhteisönsä jäsenille. Jos siis kouluttaja on kouluttanut kylässä 20 naista, jokainen näistä 20 naisesta välittää tietoa edelleen vähintään viidelle muulle naiselle. Kerrannaisvaikutus on tässä tapauksessa helppo ilmoittaa määrällisesti: jos on koulutettu 2 000 naista, voidaan laskea, että koulutuksen ja opittujen asioiden jakamisen kerrannaisvaikutuksen ansiosta on tavoitettu vähintään 10 000 naista.

- Provide a detailed risk analysis and contingency plan. This should include a list of risks associated with each proposed action, accompanied by relevant mitigation measures. A good risk analysis will include a range of risk types including physical, environmental, political, economic and social risks.

Tässä kohdassa tulee osoittaa loogisessa viitekehyksessä ilmoitettujen riskien pohjalta, että keskeiset riskit on tunnistettu ja arvioitu, ja ne ovat hyväksyttäviä. Kohdassa tulee ottaa huomioon niin fyysiset, poliittiset, taloudelliset, sosiaaliset kuin ympäristöönkin liittyvät riskit. Jokaisen loogisessa viitekehyksessä mainitun riskin osalta on mietittävä,

onko kyseessä niin kutsuttu ”tappajaoletus”, joka kyseenalaistaa koko hankkeen toteutettavuuden. Omaa loogista viitekehystä tulee tarkastella erittäin kriittisesti.

Jos esimerkiksi tunnistettu riski on aluetason poliittisten toimijoiden halukkuus tai haluttomuus osallistua aktiivisesti hankkeeseen ja jos hankkeen toimintojen kuvauksessa on selvästi esitetty, että hankkeen keskeinen sidosryhmä on aluehallinto, kyseessä voi olla tappajaoletus. Jos aluehallinto kieltäytyy yhteistyöstä, hanketta ei voi toteuttaa ja odotettuja tuloksia ei voi saavuttaa.

Jokaisen tunnistetun riskin varalta on oltava suunnitelma riskien lieventämiseksi. Riskit esitetään usein taulukkomuodossa. Siihen voi käyttää esimerkiksi alla olevaa muotoa.

Riski	Todennäköisyys	Vaikutus hankkeeseen	Lieventämistoimenpide

- Describe the main preconditions and assumptions during and after the implementation phase.

Hankkeen oletukset ovat niitä ulkopuolisia edellytyksiä ja tekijöitä, jotka eivät ole hankkeen tai hakijaorganisaation suoraan hallittavissa. Ne heijastelevat usein suoraan yllä esiteltyä riskianalyysiä. Mitkä ovat siis keskeisimmät riskit, joiden oletetaan jäävän toteutumatta, ja jotka näin mahdollistavat ja luovat suotuisan kontekstin hankkeen toteuttamiselle?

- Explain how the action will be made sustainable after completion. This may include necessary follow-up activities, built-in strategies, ownership, communication plan, etc. Distinguish between four types of sustainability:
 - a. Financial sustainability: e.g. financing of follow-up activities, sources of revenue for covering all future operating and maintenance costs.

Tässä kohdassa kerrotaan hankkeen taloudellisesta kestävydestä. Jos hankkeessa esimerkiksi on aloitettu uusia terveyspalveluja ja maksettu palkkaa terveysalan työntekijöille, kuka maksaa näiden työntekijöiden palkat hankkeen päätyttyä? Tai jos hankkeessa on koulutettu kouluttajia, kuka maksaa heille palkkaa muiden ryhmien kouluttamisesta hankkeen päätyttyä?

Tässä kohdassa on syytä mainita hyvin käytännöllisiä seikkoja hankkeen toiminnoista sekä osoittaa, millä tavalla nämä seikat otetaan konkreettisesti huomioon.

- b. Institutional sustainability: e.g. structures that would allow the results of the action to continue to be in place after the end of the action, capacity building, agreements and local 'ownership' of action outcomes.

Tässä kohdassa kerrotaan hankkeen institutionaalisesta kestävydestä. Kestävien hyötyjen saavuttaminen edellyttää yleensä osallistavaa toimintatapaa. Hankkeen onnistumista edistää, jos sen kaikissa vaiheissa on mukana niin perinteisiä toimijoita, paikallisviranomaisia, yhteisöperustaisia järjestöjä kuin vaikkapa naisten ryhmiä. Jo hankkeen toteutuksen aikana käytössä voi olla jokin järjestely vastuun siirtämiseksi paikallisille toimijoille keinona taata hankkeen institutionaalinen kestävyys.

Jos hankkeessa esimerkiksi on järjestetty koulutuksia, voi asianomaisen ministeriön osallistuminen hankkeeseen olla tärkeää. Viranomaiset voivat esimerkiksi edistää koulutusmateriaalien käyttöä ja käyttää niitä itsekkin ministeriössä, jolloin henkilökunta saa järjestelmällistä koulutusta hankkeen teemoista.

- c. Policy level sustainability: e.g., where applicable, structural impact (improved legislation, consistency with existing frameworks, codes of conduct, or methods).

Tässä kohdassa kerrotaan soveltuvin osin hankkeen kestävydestä poliittisella tasolla. Minkälaisia suunnitelmia hankkeessa on politiikkojen tai lainsäädännön suhteen? Onko tarkoituksena, että hankkeen seurauksena maassa tai paikallistasolla poliittiset tai hallinnolliset käytännöt muuttuisivat?

Hankkeen kestävyden ei tarvitse edellyttää uusien politiikkojen ja lainsäädännön kehittelyä ja suunnittelua hankkeen seurauksena. Useimmissa EU:n ulkopuolisissa maissa, joissa järjestöt toimivat, on asianmukaiset poliittiset puitteet. Heikkoudet piilevät usein politiikan levittämässä ja toteuttamisessa. Mitä hankkeessa silloin aiotaan tehdä nykyisiä politiikkoja koskevan viestinnän parantamiseksi tai politiikan toteuttamisen edistämiseksi?

- d. Environmental sustainability: what impact will the action have on the environment — have conditions been put in place to avoid negative effects on the natural resources on which the action depends and on the broader natural environment?

Tässä kohdassa kerrotaan hankkeen kestävyydestä ympäristön kannalta. Ei ole kyse ainoastaan siitä, että vältetään raporttien tulostamista tai muovitaskujen käyttöä, tai siitä, että viestinnässä hyödynnetään verkkoa ja sosiaalista mediaa painotuotteiden välttämiseksi.

Kyse on myös hankkeen toimintojen ympäristövaikutuksista. Jos hankkeessa esimerkiksi rakennetaan maapato sadeveden keräämiseksi, kohdassa kerrotaan, mitä vaikutuksia sen rakentamisella on. Kaikissa hankkeissa, joihin sisältyy rakentamista, on varmistettava, että ympäristövaikutusten arviointi on sisällytetty toimintasuunnitelmaan ja budjettiin.

Esimerkiksi terveysalan hankkeissa ympäristövaikutukset saattavat liittyä sairaalajätteen turvalliseen varastointiin ja hävittämiseen. Maaseudun kehittämishankkeissa taas tulisi kaikissa toiminnoissa edistää ilmastonmuutokseen sopeutumista ja luonnonvarojen säilyttämistä.

Ympäristönäkökohtien huomioiminen voi auttaa pohtimaan kaikissa vaiheissa hankkeen mahdollisia ympäristövaikutuksia ja arvioimaan toimenpidettä uudelleen, jos näyttää siltä, että sillä voisi olla kielteisiä vaikutuksia.

HAKEMUKSEN ARVIOINTIPERUSTEET *(Assessment criteria)*

Vaihe 1: Muodollinen tarkastus ja konseptipaperin arvioiminen

Ensimmäisessä vaiheessa arvioidaan, onko hakemus jätetty määräajassa ja täyttääkö se kaikki kriteerit.

Hakemus on luonnollisesti jätettävä määräajassa. Jos määräaika ei noudateta, hakemus hylätään automaattisesti.

Konseptipaperin (*Concept note*) tulee myös täyttää kaikki konseptipaperin tarkistuslistan kohdassa 2 luetellut kriteerit (*Checklist for the Concept Note, Section 2*). Jos jokin pyydetyistä tiedoista puuttuu tai on virheellinen, hakemus voidaan hylätä pelkästään tällä perusteella, eikä sitä arvioida enää pidemmälle.

Ensimmäisen muodollisen tarkastuksen läpäisseet konseptipaperit arvioidaan ehdotetun hankkeen merkityksellisyyden ja suunnitelman perusteella.

Konseptipaperit pisteytetään haun ohjeistuksesta (*Guidelines*) löytyvän standardoidun arviointitaulukon mukaan. Samalla tarkistetaan myös, onko konseptipaperi laadittu sitä koskevien ohjeiden mukaisesti (ohjeet esitetään hakulomakkeen A-osassa).

Pisteytys:

Arviointiperusteet jakautuvat kohtiin ja alakohtiin. Kullekin alakohdalle annetaan 1–5 pistettä seuraavasti: 1 = erittäin huono, 2 = huono, 3 = riittävä, 4 = hyvä, 5 = erittäin hyvä. Arviointiperusteissa saattaa olla kulloiseenkin hakuun liittyviä täydentäviä kysymyksiä ja ne kannattaa aina katsoa tarkkaan.

	Scores	
1. Relevance of the action	Sub-score	30
1.1 How relevant is the proposal to the objectives and priorities of the call for proposals?	5x2**	
1.2 How relevant to the particular needs and constraints of the target country(ies) or region(s) is the proposal (including synergy with other EU initiatives and avoidance of duplication)?	5x2**	
1.3 How clearly defined and strategically chosen are those involved (final beneficiaries, target groups)? Have their needs been clearly defined and does the proposal address them appropriately?	5	
1.4 Does the proposal contain specific added-value elements, such as environmental issues, promotion of gender equality and equal opportunities, needs of disabled people, rights of minorities and rights of indigenous peoples, or innovation and best practices?	5	
2. Design of the action	Sub-score	20
2.1 How coherent is the overall design of the action? In particular, does it reflect the analysis of the problems involved, take into account external factors and relevant stakeholders?	5x2**	
2.2 Is the action feasible and consistent in relation to the objectives and expected results?	5x2**	
TOTAL SCORE		50

** nämä pisteet kerrotaan tärkeytensä vuoksi kahdella

Alle 30 pistettä saaneet konseptipaperit hylätään automaattisesti.

Vaihe 2: Varsinaisen hakemuksen arviointi

Aluksi arvioidaan täyttääkö hakemus kaikki varsinaisen hakulomakkeen tarkistuslistan kohdissa 1–13 (avoin menettely) tai 1–14 (rajoitettu menettely) esitetyt kriteerit (hakulomakkeen B-osan kohta 7). Jos jokin pyydetyistä tiedoista puuttuu tai on virheellinen, hakemus voidaan hylätä pelkästään tällä perusteella, eikä sitä arvioida enää pidemmälle.

Hakemuksen laatu, mukaan lukien ehdotettu budjetti sekä hakijoiden ja sidosyhteisöjen kapasiteetti, arvioidaan jäljempänä olevan arviointitaulukon mukaan. Valintaperusteiden avulla arvioidaan hakijan/hakijoiden ja sidosyhteisö(je)n toimintavalmiuksia sekä hakijan taloudellisia toimintaedellytyksiä ja varmistetaan, että hakijoilla on

- vakaat ja riittävät rahoituslähteet, jotta ne voivat jatkaa toimintaansa koko ehdotetun hankkeen ajan ja osallistua tarvittaessa sen rahoitukseen
- hallinnolliset valmiudet sekä ammattitaito ja pätevyys, joita ehdotetun hankkeen menestyksekkäs toteuttaminen edellyttää. Tämä pätee myös hakijoiden mahdollisiin sidosyhteisöihin.

Myöntämisperusteiden avulla arvioidaan hakemusten laatua suhteessa tavoitteisiin ja painopisteisiin. Näin voidaan myöntää avustuksia hankkeille, jotka maksimoivat haulla tavoitellun yleisen vaikuttavuuden. Myöntämisperusteiden avulla pystytään valitsemaan hankkeita, joiden komissio katsoo vastaavan haun tavoitteita ja painopisteitä. Kriteerit koskevat hankkeen merkityksellisyyttä, yhdenmukaisuutta haussa esitettyjen tavoitteiden kanssa, laatua, odotettuja vaikutuksia, kestävyyttä ja kustannustehokkuutta.

Pisteytys:

Arviointitaulukko jakautuu kohtiin ja alakohtiin. Kullekin alakohdalle annetaan 1–5 pistettä seuraavasti: 1 = erittäin huono, 2 = huono, 3 = riittävä, 4 = hyvä, 5 = erittäin hyvä.

Esimerkki arviointitaulukosta

Taulukkoa voidaan muokata kunkin haun erityisohjeiden mukaisesti. Ne eivät ole aina samat.

Section	Maximum Score
1. Financial and operational capacity	20
1.1 Do the applicants and, if applicable, their affiliated entity(ies) have sufficient experience of project management ?	5
1.2 Do the applicants and, if applicable, their affiliated entity(ies) have sufficient technical expertise ? (especially knowledge of the issues to be addressed)	5
1.3 Do the applicants and, if applicable, their affiliated entity(ies) have sufficient management capacity ? (Including staff, equipment and ability to handle the budget for the action)?	5
1.4 Does the lead applicant have stable and sufficient sources of finance ?	5
2. Relevance of the action	30
<i>Score transferred from the Concept Note evaluation</i>	<i>/30</i>
3. Effectiveness and feasibility of the action	20
3.1 Are the activities proposed appropriate, practical, and consistent with the objectives and expected results?	5
3.2 Is the action plan clear and feasible?	5
3.3 Does the proposal contain objectively verifiable indicators for the outcome of the action? Is any evaluation planned?	5
3.4 Is the co-applicant(s)'s and affiliated entity(ies)'s level of involvement and participation in the action satisfactory?	5
4. Sustainability of the action	15
4.1 Is the action likely to have a tangible impact on its target groups?	5
4.2 Is the proposal likely to have multiplier effects? (Including scope for replication, extension and information sharing.)	5
4.3 Are the expected results of the proposed action sustainable ?: - financially (<i>how will the activities be financed after the funding ends?</i>) - institutionally (<i>will structures allowing the activities to continue be in place at the end of the action? Will there be local 'ownership' of the results of the action?</i>) - at policy level (where applicable) (<i>what will be the structural impact of the action — e.g. will it lead to improved legislation, codes of conduct, methods, etc.?</i>) - environmentally (if applicable) (<i>will the action have a negative/positive environmental impact?</i>)	5
5. Budget and cost-effectiveness of the action	15
5.1 Are the activities appropriately reflected in the budget?	/ 5
5.2 Is the ratio between the estimated costs and the expected results satisfactory?	/ 10
Maximum total score	100

Jos kohdan 1 yhteispistemäärä on alle 12 pistettä, hakemus hylätään. Hakemus hylätään myös, jos kohdan 1 yhdenkin alakohdan pistemäärä on 1.

LOOGISEN VIITEKEHYKSEN LÄHESTYMISTAPA (*Logical Framework Approach, LFA*)

Loogisen viitekehyksen lähestymistapa koostuu tausta-analyyseistä ja dokumentoidusta loogisen viitekehyksen matriisista (*Logical Framework Matrix, LFM*), jonka komissio vaatii pakollisena liitteenä varsinaiseen hakemukseen. Analyysivaiheessa pohditaan hankkeen sidosryhmiä, ongelmia, tavoitteita ja strategiaa. Näiden pohjalta kootaan konkreettinen matriisi.

Loogisen viitekehyksen matriisin avulla selvitetään:

- mitä hankkeella halutaan saada aikaan?
- mitä toimintoja tarvitaan, jotta tavoitteet voidaan saavuttaa?
- minkälaisia resursseja tarvitaan, jotta tavoitteet voidaan saavuttaa?
- minkälaisia ovat mahdolliset ongelmat?
- miten tuloksia mitataan ja mistä lähteistä tietoa saadaan?

LFA:n käyttö tarjoaa apua projektisyklin kaikkiin vaiheisiin. Sen tarkoituksena on varmistaa toimiva hankkeen suunnittelu, toteuttaminen sekä evaluointiprosessi.

Komission kansainvälisen yhteistyön ja kehitysasioiden pääosasto DEVCO ei ole tähän mennessä julkaissut EU:n rahoittamien kehitysyhteistyöhankkeiden suunnitteluun ja hallinnointiin yhdenmukaisia LFA-ohjeita. LFA:ta on tarkoitettu käyttämään joustavana välineenä tuloksellisuuden seurannassa eikä pelkästään hallinnollisena asiakirjana. Hankkeissa vaadittavaa matriisia onkin muokattu niin, että sitä voitaisiin paremmin hyödyntää paitsi hanketoimen valmisteluvaiheessa, myös täytäntöönpano- ja arviointivaiheissa. Hakijoiden edellytetään lähettävän rahoittajalle raporttiansa yhteydessä päivitetty LFA. Sitä on tarkoitettu käyttämään joustavana projektinhallintavälineenä, jota voidaan tarkistaa ja päivittää hallintajärjestelmän toiminnan edistämiseksi ja sen suuntaamiseksi tuloksiin.

DEVCO on päivittänyt LFA-matriisiaan erottelemalla indikaattoreita koskevan tiedon kuvaukseen, lähtötilanteeseen, nykyiseen arvoon ja tavoitteeseen. Myös LFA-terminologiaa on päivitetty johdonmukaisemmaksi muiden rahoittajien käyttämien termien kanssa (*impact, outcome, outputs*).

Lähtökohtaisesti LFA-taulukko tulee täyttää varsinaisen hakemuksen jättämisen yhteydessä niin hyvin kuin mahdollista. Lähtötilanteen (*baseline*) kohdalla tietty jousto on kuitenkin ollut hyväksyttävää. Hakijan tulee pyrkiä hakemuksessa joko määrittämään lähtötilanne tai ilmoittamaan milloin puuttuvat tiedot voidaan toimittaa. Jos lähtötilannetta ei voida määritellä hakemusvaiheessa, tulee hakemukseen sisällyttää lähtötilanteen selvittäminen toimintona. Yleisenä periaatteena varsinaisen ehdotuksen jättämisvaiheessa on siis se, että hakija kirjaa LFA-malliin kaikki tiedot, jotka se kohtuudella pystyy esittämään.

Alla olevaan taulukkoon on koottu loogista viitekehystä koskevat kansainvälisen yhteistyön ja kehitysasioiden pääosasto DEVCON suositukset:

	Pakollinen / valinnainen	DEVCON huomautukset ja suositukset
<i>Intervention logic</i>	Pakollinen varsinaisen ehdotuksen jättämisvaiheessa	• Erityisesti kansalaisjärjestöjen johtamissa pienimuotoisissa hankkeissa suositellaan esitettäväksi vain yksi täsmällinen tavoite, joka edustaa hankkeen pääasiallista tulosta. • Useamman kuin yhden <i>Specific objective / Outcome</i> esittäminen on DEVCON mukaan aiheellista suurempien (esim. kansainvälisten järjestöjen kanssa suunniteltavien) ohjelmien yhteydessä. • Odotetut tulokset mainitaan tuotosten kohdalla.
<i>Indicators</i>	Pakollinen varsinaisen ehdotuksen jättämisvaiheessa	• Tulosindikaattoreita on käytettävä tulokset-kohdassa • Tuotosindikaattoreita on käytettävä tuotokset-kohdassa.
<i>Baseline</i>	Pakollinen/valinnainen varsinaisen ehdotuksen jättämisvaiheessa	• Hankkeen <i>baseline</i>-tiedot täytetään sikäli kuin mahdollista. Niitä saa muuttaa täytäntöönpanon aikana, esimerkiksi väliraportissa selvityksen kera. • Jos lähtötilannekartoitus on tarkoitus tehdä toiminnon alkukuukausina, siitä mainitaan selvästi LFA:ssa.
<i>Current value</i>	Pakollinen vasta raportointivaiheessa	• Nykyinen arvo täytetään väli- ja loppuraportteihin, kun tilanne on edennyt. • Ei välttämätön päivittää vuosittain tulos- ja vaikutusindikaattorien tasolla eikä yleensä niiden indikaattorien kohdalla, joita ei voida mitata lyhyellä aikavälillä, vaan vasta tulosten tasolla.
<i>Targets</i>	Pakollinen varsinaisen ehdotuksen jättämisvaiheessa	• Täytettävä, jos tiedot ovat saatavilla (niitä on mahdollista muuttaa täytäntöönpanon aikana, esimerkiksi hankkeen lähtötilanteen pohjalta).
<i>Sources and means of verification</i>	Pakollinen varsinaisen ehdotuksen jättämisvaiheessa	
<i>Assumptions</i>	Pakollinen varsinaisen ehdotuksen jättämisvaiheessa	• Projektinhallinnan ulottumattomiin jääviä tekijöitä, joilla voi olla vaikutuksia toimintalogiikkaan/ tuloksetjuun.

Matriisin indikaattoreita, lähtötilannetta, nykyistä arvoa ja tavoitearvoja koskevien neljän sarakkeen osalta ensimmäisessä eli indikaattorit-sarakkeessa ilmoitetaan mitä mitataan, baseline-sarakkeessa lähtötilanne ja tavoitearvot-sarakkeessa tavoite sille, minkä arvon tulisi olla hankkeen päättyessä.

Tulokset-tasolla tämä voisi esimerkiksi tarkoittaa, että indikaattori-sarakkeeseen kirjoitetaan ”orgaanisia torjunta-aineita käyttävien naisviljelijöiden prosenttiosuus”. Baseline-sarakkeen lähtötilanne voi olla esimerkiksi 15 prosenttia, ja tavoite hankkeen päättyessä 65 prosenttia (joulukuu 2018). Nykyinen arvo -sarakkeeseen on hyvä merkitä kyseinen päivämäärä ja saavutukset siihen mennessä, esimerkiksi 33 prosenttia.

Täytäntöönpanovaiheessa tehdyistä muutoksista on annettava EU:lle selvitys yleisten ehtojen (*General Conditions*) 9.4 §:n mukaisesti. Siinä tapauksessa, että **loogiseen viitekehukseen tulee muutoksia**, ja varsinkin jos muutokset saattavat vaikuttaa hankkeen perustarkoitukseen (*outcome / specific objective*), hakijaa neuvotaan varmistamaan asia etukäteen, sillä vaatimuksena voi olla EU:n edustuston etukäteissuostumus. Jos muutokset ovat vain vähäisiä tai helppotajuisia, ne tulee vain ilmoittaa, vaikka yleisenä suosituksena on käydä rahoittajan kanssa enemmän vuoropuhelua LFA:n pohjalta.

Indikaattorin **tavoitearvoa** on mahdollista mukauttaa hankkeen toteutuksen aikana ilman velvoitetta allekirjoittaa lisälauseke, mutta edellyttäen, ettei sillä ole vaikutusta hankkeen perustarkoitukseen. Mahdollisia perusteita tavoitearvojen mukauttamisen tarpeelle ovat muun muassa muutokset toimintaympäristössä tai indikaattorien mittaustavoissa tai lähtötilanteen päivittäminen. Hyvänä käytäntönä on vaihtaa näkemyksiä EU:n edustuston kanssa ja/tai kertoa mahdollisesta muutoksesta väliraportissa esittäen siihen liittyvät perustelut.

DEVCON TARKISTETTU LOOGISEN VIITEKEHYKSEN MATRIISI (PRAG 2015) HUOMAUTUKSINEEN

Loogisen viitekehysten matriisi (LFM) elää hankkeen elinkaaren aikana. Siihen lisätään tarpeen mukaan uusia rivejä toimintojen luettelemista varten sekä uusia sarakkeita välitavoitteita (virstanpylväitä) varten ja indikaattoreilla mitattavien tulosten saavuttamista koskevaa raportointia varten (ks. nykyinen arvo sarake).

	Results chain	Indicators	Baseline (incl. reference year)	Current value Reference date	Targets (incl. reference year)	Sources and means of verification	Assumptions
Overall objective: Impact	The broader, long-term change which will stem from the project and a number of interventions by other partners.	Measure the long-term change to which the project contributes. To be presented disaggregated by sex.	Ideally, to be drawn from the partner's strategy		Ideally, to be drawn from the partner's strategy	To be drawn from the partner's strategy.	
Specific objective(s): Outcome(s)	The direct effects of the project which will be obtained at medium term and which tend to focus on the changes in behaviour resulting from project Outcome = Oc (possibly) intermediary Outcome = iOc	Measure the change in factors determining the outcome(s). To be presented disaggregated by sex	The starting point or current value of the indicators.	The value of the indicator at the indicated date	The intended value of the indicators.	Sources of information and methods used to collect and report (including who and when/how frequently).	Factors outside project management's control that may impact on the outcome-impact linkage.
Outputs	The direct/tangible outputs (infrastructure, goods and services) delivered by the project. Output = Op Op 1.1. (related to Oc 1) Op 1.2. (related to Oc 1) (...) Op 2.1. (related to Oc 2) (...)	Measure the degree of delivery of the outputs. To be presented disaggregated by sex.	Idem as above for the corresponding indicators.		Idem as above for the corresponding indicators.	Idem as above for the corresponding indicator.	Factors outside project management's control that may impact on the output-outcome linkage.
Activities	<i>What are the key activities to be carried out, to produce the outputs? (Group the activities by result and number them as follows:</i> A 1.1.1. – "Title of activity " A 1.1.2. – "Title of activity " (related to Op 1.1.) A 1.2.1. – "Title of activity " (...) (related to Op 1.2.) A 2.1.2. – "Title of activity " (...) (related to Op 2.1.) (...)		Means: <i>What are the means required to implement these activities, e. g. staff, equipment, training, studies, supplies, operational facilities, etc.</i> Costs <i>What are the action costs? How are they classified? (Breakdown in the Budget for the Action)</i>		<i>Factors outside project management's control that may impact on the output-outcome linkage.</i>		

Yleisten ehtojen 9.4 §:n mukaisesti hankkeen koordinaattori saa tehdä yksipuolisesti muutoksia tuotoksiin, kaikkiin indikaattoreihin ja niihin liittyviin tavoitearvoihin, lähtötilanteisiin ja varmennuslähteisiin sekä tässä LFA:ssa kuvailtuihin toimintoihin.

Määritelmät:

Logical Framework Matrix (LFM)

LFM on matriisi, jossa esitetään jotain tiettyä toimintoa koskevat tulokset (sisältäen *Outputs*, *Outcomes* ja *Impact*), olettamukset, indikaattorit, tavoitearvot, lähtötilanteet ja varmennuslähteet. Toimintalogiikka (PRAG 2016:sta lähtien tulosketju) kertoo, kuinka toiminnot tietyssä toimintaympäristössä johtavat tuotoksiin, tuotokset tulokseen/tuloksiin ja tulos/tulokset odotettuun vaikutukseen. Tässä ajatteluprosessissa syntyneet keskeisimmät olettamukset, jotka katsotaan projektinhallinnan valvonnan ulkopuolelle jääviksi tekijöiksi, on sisällytettävä LFA:han.

Impact (Overall objective)

Impact on toiminnolla aikaan saatavat pitkän aikavälin vaikutukset. Tällä tarkoitetaan kokonaisuudessaan sitä ongelmaa, joka pyritään ratkaisemaan. Se on tavoitetilä, jossa tarvetta tai ongelmaa ei enää esiinny tai siinä on saatu aikaan merkittävä parannus. Tähän ei ole tarkoitus päästä yksinomaan kyseisen hankkeen avulla, vaan sitä edistetään myös muulla toiminnalla ja muilla hankkeilla.

Outcome (Specific objective)

Outcome viittaa tuotoksiin perustuviin, todennäköisiin tai saavutettuihin pitkän ja lyhyen aikavälin vaikutuksiin, jotka on suunniteltu saavutettaviksi hankkeen päätteeksi. Tällä tarkoitetaan sitä muutosta, joka hankkeella halutaan saada aikaan. EU:n suosituksena on edelleen, että kullakin hankkeella on vain yksi *Outcome / Specific objective*. Muutoin hankesuunnitelma voi vaikuttaa liian monimutkaiselta.

Output

Output tarkoittaa toimintojen tuloksena saatuja tuotteita, pääomatavaroita ja palveluja. Se viittaa hankkeen spesifeihin, suoriin tuotoksiin, jotka kuuluvat projektinhallinnan valvontaan. Ne ovat välttämättömiä edellytyksiä, jotta *Outcome / Specific objective* voidaan saavuttaa.

Indicator

Indikaattori on määrällinen ja/tai laadullinen tekijä tai muuttuja, joka on yksinkertainen ja luotettava keino mitata tulosten saavuttamista (sisältäen *Outputs*, *Outcomes* ja *Impact*-tasot). Indikaattori edustaa sitä, mitä on tarkoitus mitata (esimerkiksi koulutusta saaneiden ihmisten määrä tai rokotettujen lasten prosenttiosuus). Siitä tulee *baseline*- ja tavoitearvon yhteydessä SMART-indikaattori (eli Specific, Measurable, Achievable, Realistic ja Time-related).

Baseline

Baseline on indikaattorien lähtökohta tai nykyinen arvo hakemusta kirjoittaessa. Hanke-ehdotuksen kehittävyvaiheessa *baseline* on otettava mukaan, jos sellainen on käytettävissä, esimerkiksi vireillä olevan toiminnan pohjalta, tai jos lähteeksi voidaan esittää jokin kiistaton tietolähde (kuten OECD:n tai Maailmanpankin raportit tai viralliset kansalliset tilastot). *Baselinea* koskevaksi viitevuodeksi tulkitaan hankkeen alkamisajankohta tai jokin sitä lähellä oleva ajankohta. Jos tämä ei sovellu, *baseline* voidaan myös määrittää yhtenä hankkeen ensimmäisistä toiminnoista. Suosituksena kuitenkin on, ettei yhtään matriisiin solua jätetä tyhjäksi vaan selostetaan, milloin ja miten *baseline* saadaan.

Current value

Tämä sarakkeeseen täytetään raportointivaiheessa. Ensimmäisen raportointijakson viitevuotena on Vuosi nro 1, ja niin edelleen. Sarakkeessa on tarkoitus raportoida edistymisestä indikaattorin tavoitearvon saavuttamisessa, ikään kuin virstanpylväinä pitkin hankkeen toteutusta. Joidenkin, erityisesti *outcome*- ja *impact*-indikaattorien kohdalla ei ehkä ole mahdollista raportoida edistymisestä vuositasolla, sillä niillä mitattava muutos näkyy vasta pidemmällä aikavälillä.

Target

Tavoitearvo on indikaattorin määrällisesti tai laadullisesti mitattavissa oleva taso toimen odotetun tuotoksen, tuloksen tai vaikutuksen kohdalla. Se on ilmoitettava hanke-ehdotuksen kehittävyvaiheessa toivottuna arvona tai päämääränä kunkin indikaattorin osalta. Viitevuotena on yleensä hankkeen päättymisajankohta, mutta jotkin tuotosindikaattorit voidaan saavuttaa jo aiemmin riippuen hankesuunnitelmasta ja aikataulusta. Oletuksena on, että tässä on joustoa, ja että tavoitearvoa voidaan arvioida uudelleen ja tarkistaa hankkeen elinkaaren aikana toteutuksen etenemisen ja toimintaympäristön mahdollisten muutosten mukaan.

BUDJETTI

Varsinaisen hakemuksen liitteeksi laaditaan yksityiskohtainen budjetti EU:n valmista budjettilomaketta käyttäen. Konseptipaperivaiheessa ei siis vielä tehdä yksityiskohtaista budjettia, vaan ilmoitetaan vain komissiolta haettavan rahoituksen määrä.

Budjetista kannattaa tehdä yksilöllinen lisäämällä niin monta alaotsaketta kuin on tarpeen. Kaikkien kustannusten täytyy olla tukikelpoisuusvaatimusten mukaisia (ks. yleisten ehtojen 14 §). Budjetit voidaan laatia kunkin järjestön sisäisen vaihtokurssin mukaan. Kaikki loppusummat ja luvut pyöristetään lähimpään eurosenttiin (0,00). Esimerkiksi prosenttiluvuissa käytetään kahta desimaalia (74,38 %).

Excel-taulukon kaavojen kanssa on oltava huolellinen, jottei niihin tule virheitä. Jos hankkeissa on mukana useita hakijoita, alaotsakkeet voidaan jaotella hakijoittain siten, että jokaista hakijaa – päähakijaa ja yhteishakijoita – varten on oma alaotsakkeensa. Tällöin samantyyppisiä kustannuksia on käsiteltävä yhdenmukaisesti eri järjestöjen kohdalla. Eroavuudet on selitettävä perustelulomakkeessa.

Vuoden 2015 PRAG-oppaan mukaiset budjettiohjeet:

Budjettitaulukko	Selitys
Sheet 1: Budget	
1. The description of items must be sufficiently detailed and all items broken down into their main components. The number of units and the unit value must be specified for each item depending on the indications provided. The budget has to include costs related to the Action as a whole, regardless the part financed by the Contracting Authority. 2. Section Year 1 (column F to I of the Budget) must be completed if the Action is to be implemented over more than one reporting period (usually 12 months). 3. If the Contracting Authority is not the European Commission, the budget may be established in euro or in the currency of the country of the Contracting Authority. Costs and unit values are rounded to the nearest euro cent. 4. If staff are not working full time on the Action, the percentage should be indicated alongside the description of the item and reflected in the number of units (not the unit value)	1. Yksikköjen ja niiden määrän on oltava selviä ja siirrettävissä. Esimerkiksi julkaisut voidaan ilmoittaa yksikkömäärittäin (raportti, 1 000 kappaletta, 1 euro yksiköltä) tai sarjoittain (5 raporttia, 2 000 euroa raportilta). Tiliinpää-tösraportissa on käytettävä samoja yksiköjä kuin budjetissakin. Kertasummat hyväksytään ainoastaan, jos on kyse päivärahoista tai yksin-kertaistetusta kustannustenkorvaamisvaihto-ehdosta (Simplified Cost Option, SCO). 2. Ensimmäisen maksuerän suuruus lasketaan Vuoden nro 1 kokonaiskustannusten pohjalta (ks. yleisten ehtojen 15.1 §). 4. Jokainen Palkat-kohdan alla oleva rivi edustaa yhtä työtehtävää. Kuvauksessa täsmennetään henkilöstön määrä ja heidän työpanok-sensa osuus hankkeesta. Palkoissa yksikkönä on aina kuukausi. Kuukausien määrä lasketaan kertomalla mukana olevien työntekijöiden määrä heidän hankkeeseen käyttämänsä työajan prosenttiosuudella. Jos esimerkiksi budjetoit samaa työtehtävää varten kaksi työntekijää, joista kumpikin omistaa hankkeelle 50 prosenttia työajastaan, kuukausien määräk-si tulee $2 \times 0,5 = 1$. Yksikköarvona on aina koko kuukauden palkka.

5. Per Diem: Indicate the country where the per diems are incurred.

6. Per diems are not considered a simplified cost option for the purposes of Union financing when the Grant Beneficiary reimburses a fixed amount to its staff according to its staff rules and asks for the reimbursement of that same amount in the action budget. That is an actual cost.

7. Otherwise, if the Beneficiary proposes a reimbursement on the basis of simplified cost option (for instance a "unit cost"), it must specify "UNIT COST per diem" in the "unit value" column and the applicable rates (in any case the final eligible cost may not exceed the rates published by the E.C. at the time of such mission)."

8. Costs for CO2 offsetting of air travel may be included. CO2 offsetting shall in that case be achieved by supporting CDM/ Gold Standard projects (evidence must be included as part of the supporting documents) or through airplane company programmes when available. Indicate the place of departure and the destination. If information is not available, enter a global amount.

9. Contingencies: Specify the typology of costs or services. Global amounts will not be accepted.

10. Heading 5: Only indicate costs when fully subcontracted.

5. Päivärahojen yksikkökustannukset eivät saa ylittää Euroopan komission asettamia kynnysarvoja, jotka julkaistaan DEVCON verkkosivustolla.

9. Ennakoimattomat menot: On huomattava, että varaus ennakoimattomia menoja varten (budjettimallin otsake 10) soveltuu ainoastaan, jos komissiolta on saatu etukäteen kirjallinen lupa (ks. yleisten ehtojen 14.6 §). Jos tämä varaus halutaan ottaa mukaan, komissiolle on toimitettava tarkistettu budjetti, josta käy yksityiskohtaisesti ilmi, kuinka varausta aiotaan käyttää. Kun se on hyväksytty, sopimukseen on tehtävä lisäys (*addendum*). On huomattava, että jos ennakoimattomia menoja varten tehtyä varausta ei käytetä hankkeen toteutusaikana, budjetoitu summa menetetään.

11. Communication and visibility activities should be properly planned and budgeted at each stage of the project implementation.

12. Taxes: Only to be filled in when provided for in the Call for Proposals (i.e. taxes are not eligible and the beneficiary(ies) can show they cannot reclaim them). Please see glossary of terms (Annex A 1) of the Practical Guide to contract procedures for EU external actions for the definition of taxes. Please note that direct taxes are not included (such as taxes on salary of staff working for the action which are part of the gross salary). Note: Where the Call for Proposals does not exclude the eligibility of taxes and the grant beneficiary can show it cannot reclaim them, taxes will be eligible and should be included under each relevant heading. Taxes that can be reclaimed are not considered as eligible nor accepted costs.

13. In-kind contribution: Only to be filled in when contributions in kind as may be accepted as co-financing. The amount indicated must be identical to the one indicated in worksheet 3 "expected sources of funding"

14. Use "UNIT COST per flight/month/kit etc..." or "LUMPSUM" or "FLAT RATE" in case of simplified cost options. Use different lines for each type of simplified cost options and per beneficiary. In worksheet 2, the methods used to determine and calculate them must be clearly described and substantiated and the Beneficiary proposing and using them must be univocally identified (for more guidance see Annex K – Guidelines – Checklist for simplified cost options).

12. Välittömät verot ovat tukikelpoisia, ja ne on sisällytettävä asianmukaisiin otsakkeisiin. Esimerkiksi hankehenkilöstön tulovero on osa bruttotuloa. Arvonlisäveron kaltaisten välillisten verojen tukikelpoisuudelle on asetettu kaksi ehtoa: niiden tukikelpoisuutta ei ole suljettu pois kyseisessä haussa, ja avustuksen saaja pystyy osoittamaan, ettei verosta voi saada vapautusta ja ettei sitä palauteta. Tällaiset verot on sisällytettävä asianmukaisiin otsakkeisiin. Välilliset verot ilmoitetaan erikseen otsakkeen 12 alla ja katsotaan "hyväksytyiksi" (accepted) kuluiksi, jos haku sallii sen (toisin sanoen haku ei salli tällaisten verojen laskemista suoraan kustannuksiin "eligible" kustannuksina). Katso haun Liite J. Hyväksytyjä kuluja voidaan pitää yhteisrahoitusosuuksina.

13. Luontoissuorituksia edustava summa voidaan merkitä vain, jos ne on sallittu yhteisrahoituksena tietyssä haussa, mikä on hyvin harvinaista. Luontoissuoritusten käyttöön liittyvät kustannukset ovat tukikelpoisia, esimerkiksi varaosat tai polttoaine luontoissuorituksena saatuaan autoon.

Huomioi, että tarkastuksista aiheutuvat kustannukset, kuten menotarkastusta koskeva kertomus (Expenditure Verification Report, EVR), voidaan ottaa menoina budjettiin. Menoiksi otettavien EVR:ien määrän on noudatettava DEVCON vaatimuksia (ks. yleisten ehtojen 15.7 §).

Sheet 2: Justification 1. Clarification of the budget items: Provide a narrative clarification of each budget item demonstrating the necessity of the costs and how they relate to the action (e.g. through references to the activities and/or results in the Description of the Action). 2. Justification of the estimated costs: Provide a justification of the calculation of the estimated costs. Note that the estimation should be based on real costs or on simplified cost options if allowed, as described in section 2.1.5 of the Guidelines for Grants Applicants	Tee budjetista yksilöllinen käyttämällä samoja alaotsakkeita kuin hankkeen hakemuksessa. 1. Jokaisen kustannuksen kohdalla on osoitettava, että se on välttämätön kyseisen toimen toteuttamiseksi. <i>Esimerkiksi "ohjelmajohtajalla (koulutus)" on kokonaisvastuu hankkeen koulutusta koskevista toiminnoista, mukaan lukien ohjelmakoordinaattorin työn johtaminen. Hänen tehtäviinsä kuuluu koulutusta koskevien toimintojen budjetin seuranta ja siitä raportointi.</i> 2. Jokaisen kustannuksen kohdalla on selvitettävä käytetty laskentamenetelmä. Esimerkiksi palkoista ilmoitetaan tehtävänmukainen sisäisen palkka-asteikko. <i>Esimerkiksi koulutuskoordinaattorin (C3) palkka. Palkat arvioidaan kansalaisjärjestöjen palkka-asteikon mukaisesti. C3 on koulutuskoordinaattorin palkkaluokka. C3/1 tarkoittaa palkka-asteikon 1 tasoa. Tasot nousevat vuosittain ilman eri toimenpiteitä.</i>
Sheet 3: Sources of funding 1. It is reminded that the figures introduced in the table shall respect all the points included in the checklist for the full application form (part 6 of the full application form) 2. Total eligible costs should be as per heading 11 of the Budget of the Action 3. Total accepted costs should be as per heading 13 of the Budget of the Action	Taulukossa edellytetään hankkeelle muista kuin EU-läheistä saatavien rahoitusosuuksien ilmoittamista. Rahoituslähteitä ovat: • Hakijan oma rahoitusosuus • EU:n jäsenvaltioiden, muiden kansallisten tai alueellisten hallitusten tai esimerkiksi muiden järjestöjen rahoitusosuudet. EU:n budjetista, esimerkiksi ECHO:lta tai EKR:stä saatavat varat eivät sovellu yhteisrahoitukseen. • Hanketoimen välittömät tulot, esimerkiksi julkaisumyynnistä tai hankkeessa hankittujen traktoreiden vuokralle antamisesta saatavat tuotot (Liite III, 17.3 §). Budjetissa ilmoitettava prosenttiosuus voi vaihdella vuosittain, mutta sen täytyy pitää paikkansa hankkeen koko elinkaaren ajalta. Muutokset rahoituslähteisiin sallitaan. Tällaiset muutokset eivät edellytä muutosta sopimukseen, mutta muutoksista on ilmoitettava rahoittajalle silloin, kun ne tehdään, tai viimeistään loppuraportin yhteydessä.

MYÖNTEINEN RAHOITUSPÄÄTÖS JA SOPIMUS

Komissio lähettää haussa valituksi tulleille hakijoille kirjeen, jossa ilmoitetaan myönteisestä päätöksestä. Komission yhteyshenkilö ottaa järjestöön yhteyttä ja pyytää lisätietoja kuten pankin ja tilintarkastajan yhteystiedot. Yhteydenottoa voi joutua odottamaan jonkin aikaa.

Komissio valmistelee sopimuksen, joka lähetetään hankkeen päähakijalle luettavaksi ja allekirjoitettavaksi. Sopimus pitää sisällään varsinaisen sopimuksen sekä hankehakemuksen, yleiset ehdot hankkeen toimeenpanolle, hankkeen budjetin, ostosäännöt, maksatuspyyntölomakkeen, raportointilomakkeet, tilintarkastusraportin pohjan sekä taloudellisen tilanteen vakuutuslomakkeen.

Päähakijalla on vastuu hankkeesta ja yhteydenpidosta komissioon. Hankkeessa mukana olevat kumppanit eivät allekirjoita sopimusta komission kanssa.

Järjestöllä on kuukausi aikaa lukea ja allekirjoittaa sopimus. Mikäli tässä vaiheessa on tiedossa joitakin muutoksia, niistä on hyvä neuvotella ennen allekirjoittamista. Suuria muutoksia hankehakemukseen ei enää voi tehdä.

Hanke voi alkaa vasta sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen. Tätä ennen hankkeesta aiheutuneita kuluja ei voi sisällyttää komission rahoitukseen. Sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen ensimmäinen erä hankerahoituksesta toimitetaan yleensä nopeasti.

RAPORTOINTI

EU-rahoitteisen hankkeen raportointi tapahtuu sopimuksessa määritellyn mukaisesti. Komissiolle toimitetaan väliraportti hankkeen edistymisestä. Väliraportin jättäminen on edellytys seuraavalle maksatuserälle. Sopimuksen liitteistä löytyy raportointipohjat narratiivi- ja talousraportille.

Talousseuranta on yksityiskohtaista ja muutoksiin (hankkeen sisältöön tai hankkeen budjettiin) on annettava kirjallisesti lupa komissiolta. Budjetin sisäisiä siirtymiä koskevat tarkemmat ohjeet annetaan hakuohjeissa sekä sopimuksessa.

Hankkeen evaluoi ulkopuolinen taho. Tämä menoerä tulee huomioida jo hankebudjettia laadittaessa. Hankkeesta laaditaan loppuraportti, joka on edellytys loppumaksulle. Loppuraporttiin liitetään tilintarkastusraportti, jonka pohja löytyy sopimuksen liitteistä.

OMARAHOITUSOSUUS JA ULKOMINISTERIÖN TUKI

Ennen rahoituksen hakemista tulee varmistaa, että järjestöllä on varaa kattaa omarahoitussuus, joka vaihtelee ohjelmittain 5 ja 25 prosentin välillä. Vapaaehtoistyö ei kelpaa omarahoitussuuden kattamiseen.

Ulkoministeriö tukee suomalaisten kansalaisjärjestöjen EU-rahoitusta saaneita hankkeita. Euroopan komissiolta tai muilta EU-instituutioilta kehitysyhteistyö- ja globaalikasvatushankkeisiin tukea saaneet järjestöt voivat hakea ulkoministeriöltä lisätukea (ns. co-financing) hankkeen kokonaiskustannusten kattamiseksi. Ulkoministeriön rahoitusosuus suomalaisen kansalaisjärjestön EU-hankkeessa voi olla enintään puolet järjestön vastuulla olevasta kansallisesta omarahoitussuudesta.

Kumppanuushankkeissa (konsortiot) tulee ulkoministeriön kansalaisyhteiskuntayksikön näkemyksen mukaan menetellä siten, että järjestöt määrittelevät hakemusvaiheessa, minkä suuruisesta osasta kokonaismenoarviota kukin järjestö vastaa. Järjestön vastuulla olevasta budjetin osasta määritellään järjestön omavastuuosuus ja ulkoministeriöltä haettava harkinnanvarainen avustus.

Saatuaan EU:lta myönteisen rahoituspäätöksen, suomalaisen kansalaisjärjestön tulee toimittaa ulkoministeriön kansalaisyhteiskuntayksikölle järjestön nimenkirjoitukseen oikeutettujen henkilöiden allekirjoittama hakemus. Hakemuksen liitteenä tulee olla kopio EU:n myönteisestä hanketukipäätöksestä ja hankesuunnitelmasta hyväksytyssä muodossa.

Raportoinnin osalta noudatetaan samoja ehtoja ja aikataulua kuin EU:n rahoituspäätöksessä. EU-raportointi toimitetaan samansisältöisesti myös ulkoministeriöön.

Lisätietoja tuesta saa ulkoministeriön kansalaisyhteiskuntayksiköstä.

LYHENTEET

AAP	Annual Action Programme	Vuotuinen toimintaohjelma
ACP	African, Caribbean and Pacific Group of States	Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren alueen maat (AKT-maat)
AfD	Agence française de développement	Ranskan kehitysyhteistyövirasto
AU	African Union	Afrikan unioni
AWP	Annual Work Programme	Vuotuinen työohjelma
CBSS	Country-Based Support Schemes	Maakohtaiset tukijärjestelmät
CfP	Call for proposals	Haku
CPA	Cotonou Partnership Agreement	Kumppanuudesta tehty Cotonoun sopimus
CSO	Civil Society Organisation	Kansalaisyhteiskunnan järjestö, kansalaisjärjestö
CSO-LA	Civil Society Organisations and Local Authorities thematic programme	Kansalaisjärjestöjä ja paikallisviranomaisia koskeva temaattinen ohjelma
DCI	Development Cooperation Instrument	Kehitysyhteistyön rahoitusväline
DEAR	Development Education and Awareness Raising	Globaalikasvatus ja kehitysviestintä
DG DEVCO	European Commission Directorate-General for Development Cooperation	Kansainvälisen yhteistyön ja kehitysasioiden pääosasto (komissio)
DG ECHO	European Commission Directorate-General for Humanitarian Assistance	Humanitaarisen avun pääosasto (komissio)
DG NEAR	European Commission Directorate-General for Neighbourhood and Enlargement Negotiations	Naapuruuspolitiikan ja laajentumisneuvottelujen pääosasto (komissio)
EBRD	European Bank for Reconstruction and Development	Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankki
EDF	European Development Fund	Euroopan kehitysrahasto, EKR
EEAS	European External Action Service	Euroopan ulkosuhdehallinto
EIDHR	European Instrument for Democracy and Human Rights	Demokratian ja ihmisoikeuksien maailmanlaajuisista edistämistä koskeva rahoitusväline
ENI	European Neighbourhood Instrument	Euroopan naapuruusväline
EP	European Parliament	Euroopan parlamentti
EU	European Union	Euroopan unioni
FAO	UN Food and Agriculture Organization	YK:n elintarvike- ja maatalousjärjestö
FPA	Framework Partnership Agreement	Puitekumppanuussopimus

GPGC	Global Public Goods and Challenges thematic programme	Globaaleja julkishyödykkeitä ja haasteita koskeva temaattinen ohjelma
HRBA	Human Rights-Based Approach	Ihmisoikeusperustainen lähestymistapa
HRD	Human Rights Defenders	Ihmisoikeuksien puolustajat
IcSP	Instrument contributing to Stability and Peace	Vakautta ja rauhaa edistävä väline
INGO	International Non-governmental Organisation	Kansainvälinen kansalaisjärjestö
IPA	Instrument for Pre-Accession	Liittymistä valmisteleva tukiväline
JAES	Joint Africa-EU Strategy	Afrikan ja EU:n strateginen kumppanuus
KfW	Kreditanstalt für Wiederaufbau (German development finance institution)	Saksan kehitysrahoituslaitos
LA	Local Authorities	Paikallisviranomaiset
MAAP	Multi-annual Action Programme	Monivuotinen toimintaohjelma
MFF	Multiannual Financial Framework	Monivuotinen rahoituskehys, MFF
MIP	Multiannual Indicative Programme	Suuntaa antava monivuotinen ohjelma
MS	Member States	Jäsenvaltiot
NGO	Non-Governmental Organisation	Kansalaisjärjestö
NIF	Neighbourhood Investment Facility	Naapuruuspolitiikan investointiväline
NIP	National Indicative Programme	Maaohjelma
OCT	Overseas Countries and Territories	EU:n merentakaiset maat ja alueet
ODA	Official Development Assistance	Virallinen kehitysapu
OECD	Organisation for Economic Cooperation and Development	Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestö
OECD DAC	The Development Assistance Committee of the Organisation for Economic Co-operation and Development	OECD:n kehitysapukomitea
PFD	Policy Forum for Development	Kehitysyhteistyön politiikkafoorumi
PRAG	Practical Guide to contract procedures for EU External Actions	Käytännön opas sopimusmenettelyihin EU:n ulkoisissa toimissa
RIP	Regional Indicative Programme	Alueohjelma
SD	Structured Dialogue	Jäsennelty vuoropuhelu
UN	United Nations	Yhdistyneet kansakunnat, YK

